

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Disputatio IV. De Voluntate Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

facere, quod aliunde supponit jam factum. At in 2da argumentatione potentia dissentendi in Petro præcedit scientiam medium reflexam; quia præcedit decretum prædefinitivum; hoc enim dari non potest, nisi Petrus consentiat, qui tamen potens est dissentire: adeoque habet potentiam suo modo antecedentem impediendi hoc decretum: quo impedito impediatur scientia illa reflexa; quia impediatur conditionatum stante conditione.

Hoc tamen concedendum Patri Martinez, quod Petrus non possit collationem auxilii, nudè sumptam, impidiere, vel etiam acquirere; quia, stante quacunque scientia media directa, potest illud DEUS conferre, vel negare (at hæc collatio, nudè sumpta, non est connexa cum actu) potest tamen facere Petrus, ut ex suppositione, quod DEUS velit auxilium dare, det potius per decretum prædefinitivum, quā permisivum, vel econtra. Insuper DEUS ipse per suam voluntatem, qua voluit hominem liberum, facit, ut, si auxilium dare velit, non possit illud dare per decretum simul connexum cum uno libertatis extremo, & inimpedibile.

DISPUTATIO IV.

De Voluntate DEI.

§16. **T**res potissimum quæstiones complectitur hæc disputatio; sed quarum quilibet in suas quæstionulas subdividi posset. Ima agit de Libertate DEI, præsertim in actu 2do, adeoque de complementis, & distinctionibus actuum contingentium DEI. 2da de Providentia DEI in genere, & actibus eam constituentibus: itemque effectibus in omnes creaturas inde profluentibus. 3ra de Providentia DEI in specie, scilicet prædestinatione, ac reprobatione: qua occasione agendum de Decretis prædefinitivis, aut permisivis: itemque de antecedentia, vel consequentia meritorum ad prædestinationem, vel peccatorum ad reprobationem. Materia ampla est, & apud plures adimpleret grandes tomos: nos eam, quantum fieri poterit, succinctius trademus.

QUÆSTIO I.

De Libertate DEI.

ARTICULUS I.

Exponitur difficultas circa Libertatem DEI.

§17. **S**uppono rīmō, in DEO dari voluntatem; hæc enim definitur à Philosopho. 1. Rhetor. 10. appetitus boni cum ratione, qualis utique datur in DEO, tum respectu sui, tum respectu creaturæ: non tamen est potentia physica; sed tantum metaphysica, vel logica volendi: qua probari debent proportionaliter, sicut probatum est à num. 278. dari in DEO scientiam, intellectum &c. Accedit, quod Scripturæ, & PP. passim DEO attribuant voluntatem, tum per modum actus

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

primi, tum etiam actus 2di, seu volitionem, amorem, odium &c. Distinguuntur etiam in DEO voluntas signi, & voluntas beneplaciti, de qua distinctione S. Thomas 1. part. quæst. 19. art. II.

Objectum autem materiale voluntatis Divinæ, & quidem primarium, ac necessarium, est ipse DEUS à se necessariò amatus: 2darium autem, & liberum sunt creaturæ, quas DEUS, saltem efficaciter, non debet amare (quidquid sit de ineffaci complacientia, de qua vide Arriagam de DEO disp. 24. sct. 6. an autem eam num. 44. ritè probet, ipse tecum statues) nec enim voluntas infinita necessariò rapitur ad amandas efficaciter creaturas limitatae perfectio- nis. Objectum autem formale, non physicè, sed intentionaliter motivum, iterum primarium est DEUS: 2darium etiam aliquando creatura, quas DEUS, licet amet propter se, tanquam finem ultimum, tamen etiam amat propter ipsam earum bonitatem, tanquam finem non ultimum: quæ iterum proportionaliter accipienda sunt, sicut dicta num. 301. & sequentibus de objecto cognitionis Divinæ.

Suppono 2dò, DEUM esse liberum, tum ex dictis num. 130. tum quia Scripturæ passim DEO tribuunt libertatem, & electionem. Sic psal. 93. v. 1. DEUS ultionum liberè egit. 1. Reg 16. v. 8. Nec hunc elegit Dominus &c. & consentiunt unanimiter Patres apud Ruiz, & Petavium. Suppono 3tiò, DEUM esse simplicissimum omnis compositionis expertem ex n. 131. adeoque nullam ei volitionem posse uniri (nam sic daretur compositionis) sed vel debere esse identificaram, vel non posse ei inesse, sicut tamen nobis insunt actus vitales per unionem. Quod idem etiam insertur ex immutabilitate DEI, quam probavimus num. 132. quia esse subjectum receptivum alicujus actus vitalis, per unionem intrinseci, esset mutari; hac enim de causa creaturæ mutantur.

§18. Ex his jam oritur difficultas gravissima, cui nullus Theologus hucusque plenè satis facere potuit: Arriaga autem de ejus solutione prorsus desperavit; unde imprudenter à me exspectaret aliquid, cui intellectus omnino acquiesceret. Scilicet difficultas est maxima, combinare simplicitatem DEI cum libertate, seu ens absolute necessarium cum decretis, seu volitionibus contingentibus, aut defectibilibus. Et eadem est ratio de actibus scientiæ mediæ, vel visionis creaturarum absolute existentium, etiam defectibilibus, ut facile patet consideranti.

In hoc tamen Theologi communissime con- veniunt, quod voluntates liberæ DEI, vel scientiæ contingentes, non sint realiter adæquatè distin- gita à DEO; cùm enim sint actus vitales DEI, adeoque ipsius vita in actu 2do, debent saltem inadæquatè esse intrinseci, adeoque identificari cùm uniri non possint, uti diximus num. 17. & confirmant SS. PP. ex quibus Augustinus tract. 99. in Joannem paulò ante medium scribit. Et ideo non est ista substantia humana verissimè simplex, cui non hoc est esse, quod nosse; potest enim esse, nec nosse: at illa Divinitas non potest; quia id, quod habet, est: ac per hoc non sic habet scientiam, ut aliud illi sit scientia, qua scit, aliud essentia, qua est, sed utrumque unum est. Accedit, quod DEI

volitio, & scientia debeat dari ab æterno; nihil autem à DEO distinctum ab æterno detur, ut habetur ex primis statim S. Scripturæ verbis: *In principio creavit DEUS cælum, & terram: quæ ab omnibus ita exponuntur, ut nihil creatum detur ab æterno: item ex Concilio Rhemensi contra Gilbertum Porretanum præsente Eugenio III. ubi dicitur: Credimus, solum DEUM, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum æternum esse, nec aliquo nomine res, sive relationes, sive singularitates, vel unitates dicantur, & hujusmodi alia à DEO esse, quæ sint ab æterno, & non sint DEUS.*

Arriaga quidem videtur velle, ista esse tantum verba S. Bernardi: at quamvis Otto Frisingensis id aliquo modo videatur asserere, aliter tamen habet Goffridus in vita S. Bernardi, de quo videri potest Severinus Binius *tom. 3. Conciliorum part. 2da. in editione Coloniensi fol. 1334.* Est insuper hæc receptissima Theologorum doctrina, solo forte excepto Cajetano, quem tamen alii aliter explicant. Quæstio igitur tantum esse potest, an volitiones Divinae contingentes (& idem est de intellectuibus) sint adæquatè intrinsecæ DEO, adeoque adæquatè identificatae: an verò tantum inadæquatè, ita, ut præter essentiam Divinam involvant pro constitutivo aliquid aliud, quod communiter vocatur complementum extrinsecum.

519. Ribadeneira (teste Gormaz *de DEO n. 287.*) refert disp. 15. de voluntate DEI. quindecim diversas sententias. Izquierdo *trat. 10. de DEO disp. 31. quæst. 4. num. 82.* ad quinque classes reducit omnes hac de re diversas opiniones. Gormaz adhuc pressius *disp. 14. s. 7.* ad quatuor classes reducit omnes hac de re diversas opiniones. Prima est dicentium, voluntatem DEI esse ens accidentale, creatum, DEO adjectivè unitum, quo Divina voluntas denominatur contingenter volens, sicut Persona Verbi denominatur adjectivè unita humanitati Christi per unionem hypostaticam. Sed, cum nihil creatum possit esse ab æterno ex nihilo. 518. DEUS autem sit sciens, & volens ab æterno, non autem unitus ab æterno humanitati, hæc sententia, vel ex hoc solo, non potest subsistere.

Altera est quorundam, adstruentium entia diminuta, seu purè denominativa, quæ neque sint simpliciter identificata cum DEO, neque simpliciter distincta, quamvis sint ante operationem intellectus distincta distinctione diminuta, ut etiam identificata identitate diminuta. Sed istæ entitatis diminuta, media inter realiter tales, & præcisè in conceptu tales, nec simpliciter identificata, nec simpliciter distincta, in nostris scholis dudum exulare jussæ sunt, utpote imperceptibiles. 2d. Vel talis entitas est simpliciter DEUS, vel non est DEUS: si est DEUS, tunc non est opus dicere ens diminutum, sed erit realiter ens perfectissimum, quamvis denominativè, vel terminativè contingens, de qua sententia postea: si non est DEUS, debet admitti, quod aliqua creatura sit ab æterno; qua ratione hæc sententia coincidit cum prima, modo impugnata. Confirm. Hæc entitas, vel habitudo, non est simpliciter identificata cum DEO: ergo non est vera hæc proposition: *Hæc entitas est DEUS:* adeoque vera est ejus contradictionis: *Hæc entitas non est DEUS: sed quidquid aliquid est per*

statum, & non est DEUS, est creatura: ergo hæc entitas esset creatura ab æterno. Rursus, vel talis entitas potest deficere: & actus contingens DEI etiam poterit deficere; quod tamen isti Authores videntur nolle: vel non potest deficere: & actus DEI contingentes confundentur cum necessariis.

520. Itaque controversia maximè solet esse circa reliquias duas opiniones, quarum una actum contingente DEI vult inadæquatè tantum identificatum DEO, ita, ut præter essentiam DEI involvat adhuc creatum complementum: e. g. decretum liberum creandi mundum præter essentiam, aut voluntatem Divinam necessariam involvit adhuc aliquid aliud creatum: in quo tamen assignando Authores isti variant, dum alii ipsum mundum, alii actionem productivam mundi, alii aliquam aliam entitatem modalem adstruunt. In hoc tamen satis communiter conveniunt, quod istud complementum afferant, non esse neque partialiter formam, vel quasi formam volendi, sed tantum esse applicationem formæ ad denominandum hoc potius, quam aliud objectum voluntum: formam autem adæquatam dicunt esse voluntionem DEI necessariam.

Ultima verò, seu quarta opinio, afferit, quod volitiones DEI liberae sint adæquatè identificatae cum DEO, ita tamen, ut, licet DEUS necessarius sit, volitiones tamen illæ deficere potuissent, non quidem consequenter, seu ex suppositione, quod jam existant: sed antecedenter in primo ligno libertatis Divinae in actu amo: & quidem in hoc signo tantum deficere potuissent terminativè, non vero essentia, hoc est, secundum aliquam terminationem, formalitatem, virtualitatem, habitudinem, respectum (qua hæc sunt synonima) non verò secundum essentiam: eo ferè modo, quo Filiatio Divina est realiter identificata cum natura Divina, ita tamen, ut, licet natura Divina non sit producta, tamen Filiatio sit producta: & hinc juxta hanc sententiam admittitur in libertate Divina mysterium simile mysterio SS. Trinitatis. Utrinque difficultates sunt maxime. Quia tamen aliquid dicendum est, sit

ARTICULUS II.

Quid in hac quæstione dicendum videatur.

521. Videlicet interim, donec clarior lux caliginem istam discutiat, dicendum, actus contingentes DEI esse adæquatè identificatos cum DEO. ita Aldrete *tom. 2d. disp. 9. s. 7. 4. n. 1.* & Authores plurimi citati ab Izquierdo *trat. 10. de DEO disp. 31. quæst. 4. num. 95.* quibus ipse accedit, & posse accessere adhuc alii multi, ut Gonetus, Esparza, Antonius Perez, Comptonus, Haundius, Illung, Ulloa, Viva, Gormaz, & apud hunc adhuc alii necdum ab Izquierdo allati: & possent addi adhuc insignes Recentiores in hac nostra, & Dilingana Academia hanc sententiam amplexi: quamvis non negem, etiam oppositam magna auctoritate firmari. Videtur tamen sententia nostra conformior Angelico; nam *quæst. 6. de verit. quæ est*

de prædestinatione art. 3. ad 9. admittit, missionem Personæ Divinæ, eoque involvat aliquem effectum temporalem, licet involvat etiam aliquid æternum, tamen etiam ipsam esse temporalem: attamen vult, prædestinationem DEI esse æternam, & hinc dat disparitatem his verbis: *Sed prædestinatione non importat productionem alicujus effectus temporalis secundum suum nomen, sed tantummodo ordinem ad aliquid temporale, sicut voluntas, potentia, & hujusmodi: ergo decretum prædestinationis non completerat per extrinsecam productionem rei temporalis.* Rursus quæst. 23. de veritate. art. 4. ad 2. de Divinæ voluntatis respectu ad creatuam sic ait: *Dicendum, quod illa habitudo importata est necessaria, & æterna ex suppositione, non autem absolute, & non solum secundum quod terminatur ad volitum, prout est exemplariter in ratione volendi, sed prout est temporaliter in propria natura: ergo respectus iste ad temporale, in propria natura acceptum, est jam ab æterno, licet non absolute necessarius, sed liberè, & ex suppositione, quod DEUS vult: atqui creatum complementum non est ab æterno: ergo in hoc non stat ille reprehensus.*

Idem quæst. eadem de veritate & eodem articulo ad 15tum de eadem voluntate Divina ait: *Voluntas ad volitum habet duplum respectum. Primum quidem habet ad ipsum, in quantum est volitum. secundum verò habet ad idem, in quantum est producendum in actu per voluntatem: & hic quidem respectus presupponit primum. Primum enim intelligimus, voluntatem velle aliquid, deinde ex hoc ipso, quod vult illud, intelligimus, quod producat ipsum in rerum natura, si voluntas sit efficax: ergo respectus DEI producentis, seu actio, quæ est complementum creatum, est posterior respectu DEI volentis, adeoque non sunt idem, sed totum velle præsupponit ad producere, consequenter volitio non constituitur per productionem, & multò minus per terminum productum.* Rursus 1. part. quæst. 23. art. 2. in corpore ait: *Prædestination non est aliquid in prædestinatione, sed in prædestinante tantum.* Item quæst. 34. art. 3. ad 2dum ait: *Quædam nomina important relationem DEI ad creaturam, quæ consequitur actionem DEI in exteriorem effectum transiuntem, sicut creare, & gubernare: & talia dicuntur de DEO ex tempore. Quædam verò relatione est, que consequitur actionem non transiuntem in exteriorem effectum, sed manentem in agente, nō scire, & velle: & talia non dicuntur de DEO ex tempore: quibus verbis docet, scientiam, & volitionem DEI non constitui ex actionibus ad extra transiuntibus, seu ad extra productivis creaturarum: sed ex actionibus metaphysicis ad intra.* Item 1ma parte quæst. 20. art. 3. ad 3. ubi facit discrimen inter amare, & velle, sic ait: *Intelligere, & velle significant solum actus, non autem in sua significatione involunt aliquam objecta, ex quorum diversitate possit dici DEUS magis, vel minus scire, aut velle, sicut circa amorem dictum est: ergo actus intellectus, aut voluntatis Divinæ non constituntur ex objectis, quæ DEUS scit, & vult: & affectus ille, quo DEUS unum præalio amat, est totus DEO intrinsecus. Plures alios textus brevitas gratia omitto.*

522. Ut tamen rite percipiatur conclusio nostra, sciendum, juxta nos actus DEI contingentes, sive voluntatis, sive intellectus, realiter adæquate esse DEO identificatos, sine ulla distinctione reali inter essentiam DEI, & illos actus, ita tamen, ut antecedenter potuissent dicti actus deficere, sive non esse, non quidem quoad essentiam, sed tantum quoad terminationem, vel, ut infra millies distinguemus, non essentialiter, sed tantum terminativè. Quare concipi debet in signo libertatis Divinæ in actu 1mo essentia Divina indifferens indifferentiā liberā ad identificandam sibi, aut terminationem volitionis, aut terminationem nolitionis e. g. mundi, fere sicut nostra voluntas in signo libertatis in actu 1mo est indifferens ad uniendam sibi volitionem, aut nolitionem objecti. Ex quo sequitur, quod in illo signo priori nec una, nec altera terminatio, concipiatur DEO identificata, adeoque utraque adhuc antecedenter defectibilis. Pariter in illo priori signo neutra concipiatur ut Divina; quia neutra concipiatur ut identificata, vel metaphysicè connexa cum essentia Divina.

In posteriori verò signo, seu libertatis Divinæ in actu 2do, DEUS sibi identificat pro libitu suo ex his terminationibus unam, e. g. terminationem volitionis pra nolitione: qua ratione redditur volitio mundi Divina, & consequenter indefectibilis; quia, quod DEUS vult, immutabiliter vult. Hinc actus DEI contingentes, eti sunt antecedenter, seu in primo signo libertatis, aut quasi in actu 1mo, defectibiles, non sunt defectibiles consequenter, seu in signo posteriori, aut ex suppositione, quod semel existant. Proportionaliter discurrendum est de actibus contingentibus DEO non liberis, e. g. scientiam mediā; nam in signo libertatis creata in actu 1mo, quando voluntas creata adhuc concipiatur indifferens ad faciendum e. g. peccatum sub conditione, essentia Divina etiam concipi debet ut indifferens ad hanc, vel oppositam scientiam: at in signo posteriori, in quo peccatum est determinatè futurum, DEUS sibi identificat, non pro libitu, sed ex necessitate suæ omnisciencie infallibilis, hujus potius, quam opposita scientia terminationem.

523. Quod si contingentiam, vel defectibilitatem sumamus rigorosius, ut accipitur communius, (quia communius dicitur de creaturis) si, inquam, sumamus pro corruptibilitate, pro qua accipit S. Thomas 2. contra Gentil. cap. 25. arg. 3. actus isti DEI nullo modo sunt defectibiles; quia nullatenus sunt corruptibiles; corruptio enim significat, rem prius existere, & rursus destrui, quod in hos actus non cadit. Imò, si etiam defectibilitatem sumamus minus rigorosè pro eo, quod tantum antecedenter ad existentiam possit non esse quoad essentiam, tamen actus Divini, quos DEUS habet, non sunt dicens simpliciter defectibiles; quia non sunt antecedenter defectibiles quoad suam essentiam, sed tantum quoad terminationem: quæ est tantum defectibilitas secundum quid; nam ex communia acceptance simpliciter defectibile dicitur id tantum, cuius etiam essentia, & existentia potest deficere: atqui essentia horum actuum, quæ est

est ipsissima essentia Divina, non est defectibilis.

Non tamen ex hoc velis inferre, quod Filius Divinus non sit simpliciter, sed tantum secundum quid productus; quia essentia ejus non est producta; nam non est paritas ab una denominatione ad alteram, ut patet in millenis exemplis: & debent denominations explicari juxta communem conceptionem Authorum, præsertim SS. PP. juxta quam illud dicitur productum, cuius hypostasis, vel Persona producitur. Quod autem hinc sequatur, aliquid realiter identificatum cum necessario, seu indefectibili, esse terminativè contingens, & defectibile, est quidem mysterium superans captum nostrum: sed hoc mysterium non gratis admittitur.

¶ 24. Nam imprimis per complementa extinseca non videtur, posse explicari libertas Divina, nisi admittendo aliqua, quæ partim ipsi adversarii alibi, saltem in Philosophia, negant, partim SS. PP. planè non videntur admittere, partim etiam, quæ alias difficultates gravissimas inferunt, ut colligere licebit ex probationibus nostra sententia. 2dō. Omnes Theologi agnoscunt mysterium ingens in eo, quod DEUS sit simul perfectissimè liber, ac perfectissimè simplex: quare, ut ait Esperanza quæst. 21. art. 2. in solut. objection. intellectus instructus fide circa unum mysterium, debet sequi ductum fidei circa alterum: & sic nos mysterium libertatis explicamus ad modum mysterii SS. Trinitatis; ut enim in isto identificatur realiter Filius productus cum natura Divina non producta, ita in altero identificatur terminatio contingens cum natura, seu essentia non contingente: & sicut ex eo, quod DEUS cum necessitate unitatis sit fæcundus ad intra, unitas naturæ identificatur cum multiplicite Personarum: ita ex eo, quod DEUS cum necessitate simplicitatis sit liber, identificatur necessitas, vel indefectibilitas naturæ cum contingentia, vel defectibilitate terminationis. Et hinc etiam Angelicus 1. part. quæst. 25. art. 1. ad 3. videtur dicere, quod operatio DEI (quod intelligendum est de interna, & contingente) se habeat ad potentiam (scilicet intellectum, & voluntatem) sicut Persona ad naturam, 3tō. Debet admitti in DEO plus quam unum mysterium; nam datur mysterium Dualitatis, seu Spiratoris activi, quod prædicatum identificatur realiter Patri, & Filio, realiter inter se distinctis. Nec dubito, dari adhuc plura, quam ista, quæ patet in coelis. Sed & SS. PP. non sunt valde difficiles in admittendo aliquo mysterio in DEO: & saltem mihi videtur, quod longè citius admisissent mysterium aliquod ineffabile, quam ea, quæ adversarii dicunt. Interim tamen hoc etiam verum est, quod de hac quæstione apud PP. altum silentium.

¶ 25. Sicut autem suprænum, 522. diximus, quod in signo libertatis Divinæ in actu primo nulla terminatio concipiatur identificata, ita etiam dicendum, quod tunc nulla concipiatur distincta; quia, cum illud signum sit signum indifferenter Divinæ, neque concipiatur ulla terminatio identificata, neque ulla distincta, sed indifferens, ut identificetur, vel distinguatur: neque ulla concipiatur strictè jam negabilis, aut affirmabilis: sicut etiam in creatis in signo primo, seu actu 1mo ad volendum, vel nolendum, ne-

que concipiatur volitio, neque negatio ejus: sed præscinditur ab utraque. Evidem in creatis, quidquid est distinguibile, est etiam distinctum; at non ita in Divinis, sed tantum illud est distinctum, quod non est identificabile: sive sine quo DEUS non tantum in aliquo signo rationis concipi potest; sed sine quo actu aliquando existit. Et hinc defacto nolitio mundi est distincta à DEO; quia non est amplius identificabilis, non, quod natura Divina ex se sola antecedenter exclusisset ejus identitatem, sed quod consequenter ad identificatam volitionem non amplius possit identificari. Et hinc Haunoldus ait, naturam Divinam non per se ipsam, sed per volitionem esse formaliter separatam à nolitione. Quare nunquam DEUS identificat sibi aliquid antecedenter distinctum.

Neque etiam DEUS potuisset nolle per nolitionem distinctam; quia in signo priori nondum concipi potest nolitio distincta, sed primum in 2dō, in quo data fuit volitio, quaproposita DEUS non potuit amplius nolle. Si autem in hoc signo DEUS noluisse, exclusa eodem modo, & consequenter impossibilis redditam fuisse volitio. Nolitio autem mundi, si fuisse DEO identificata, non habuisset aliam essentiam, & existentiam, quam modò habeat volitio, scilicet essentiam Divinam: sicut tres Personæ habent eandem. Non autem inferas: ergo actu datur nolitio; ad hanc enim illationem non sufficit, dari essentiam, & existentiam nolitionis; sed debet dari etiam terminatio: sicut ad hoc, ut Filius Divinus sit Pater, non sufficit, ut essentia Filii sit Pater; sed debet etiam Filiatio esse Paternitas. Neque enim in Divinis essentia, & existentia communicat omnia sua, aut recipit omnia prædicta identificabilium.

¶ 26. Addendum hic aliquid circa sententiam Cajetani, cui consentire quibusdam nefas videtur. Hic Author commentans in 1. part. quæst. 19. art. 2dō. paucis verbis, sine probatione, & objectione, docet, quod volitio contingens DEI sit perfectio voluntaria, & libera, quod prædicatum voluntaria, ac libera, ait esse conditionem diminuentem: unde, licet DEO potuerit deesse hæc perfectio, non tamen, ait, potuisse ei deesse perfectionem, scilicet simpliciter talem. Dein super art. 3. vocat hanc perfectionem non intensivam, sed extensivam. Hanc sententiam, teste Haunoldo lib. 1. tractatu 1. num. 324. quidam exponunt, quasi voluerit Cajetanus, volitionem DEI esse DEO superadditam realiter, saltem modaliter. Alii putant, eum voluisse, quod talis perfectio sit simpliciter etiam quoad essentiam, & existentiam defectibilis. In utroque sensu rejicitur à nobis. Alii aliter eum explicant, & ab omni censura vindicant, de quo non debemus multum esse solliciti. Vide Izquierdo tract. 10. disp. 31. num. 107. Hic etiam adverto, quod per Congregationem IX. Generalem nostram in nostris scholis prohibitum sit doceri, actum liberum DEI dicere aliquam rationem positivam DEO intrinsecam, & in existendo contingentem. Hæc autem propositio debet intelligi, ut habet Gormaz num. 831. de ratione, vel prædicato simpliciter quoad existentiam contingente, non autem tantum quoad terminationem &c. nam hoc secundo modo contingentem defen-

Sendunt plurimi ex nostris etiam Romæ in facie Generalis, & nuperrimè Ulloa. Quare etiam nobis non erit prohibitum, cum plurimis nostris sentire. His præmissis.

ARTICULUS III.

Probatur nostra conclusio.

527. **P**robatur autem sic. Volitio libera DEI (& proportionaliter est eadem ratio de aliis actibus contingentibus) non potest compleri per aliud complementum extrinsecum: ergo debet esse adæquatè intrinseca: sed neque potest stare in solis prædicatis sub omni ratione necessariis: ergo debet stare in prædicato secundum quid, seu terminativè defecibili. Prima consequentia post rejectas *num. 519.* duas priores sententias non indiget alia probatione: subsumptum autem probatur ex eo, quod prædicata necessaria sint prorsus indifferentia ad volendum, vel non-lendum contingenter, adeoque ipsa sola non possint DEUM potius denominare volentem, quam nolentem. Nec dicas, prædicata necessaria posse hanc denominationem tribuere propter eminentem suam aequivalentiam; quia non minus aequivalent nolitioni, quam volitioni: unde, nisi aliud accedit, est inintelligibile, quomodo determinatè hanc præ opposita denominationem tribuant. Dein denominatio DEI volentis e. g. hunc mundum, potuisset deficere, sicut defacto non datur denominatio nolentis: atqui nihil ex prædicatis necessariis potest deficere: ergo. Dices, potuisse deficere connotationem ad objectum. Sed hæc connotatio, vel est aliquid extra prædicata necessaria, vel nihil: si prius: defers sententiam tuam: si secundum: etiam hæc non potest deficere; quia non deficiunt prædicata necessaria.

Si dicas, esse aliquid virtualiter distinctum, non autem realiter, facile convenimus; quia etiam nos non dicimus, terminationem esse realiter distinctam: sed ad summum dicimus, esse virtualiter distinctam ex suppositione, quod existat, quamvis antecedenter potuisset à parte rei deficere. vide Gormaz de DEO à *num. 801.* Nec dici potest, superaddi debere tantum respectum, seu relationem rationis; vel enim intelligitur tantum cognitionis aliqua, que DEUM cognoscit liberè volentem: vel fundamentum ejus cognitionis. Primum est falsum; quia DEUS volens præsupponit ad nostram cognitionem, immo datur, et si nemo cognoscat. Si secundum dicitur; explicandum est, in quo consistat illud fundamentum. Ultima consequentia etiam legitimè sequitur: restat probandum r̄um antecedens, in quo tota stat difficultas.

528. Prob. igitur primum ant. Volitio libera DEI (idem est de scientia contingente) datur ab æterno adæquatè per statum: ergo non completeretur per aliquid extrinsecum. consequentia patet ex *num. 518.* ant. prob. DEUS ab æterno est adæquatè liberè volens per statum: ergo volitio libera debet adæquatè dari ab æterno. cons. iterum non potest negari. ant. prob. ex communi sensu, quem omnes habent de

DEO antecedenter ad hanc controversiam: & hinc omnes apprehendunt magnum mysterium in libertate Divina, conjuncta cum simplicitate. Et quæsi quis non præoccupatus opinione contraria sibi imaginaretur, quod denominatio DEI volentis, e. g. existere hunc annum 30. non magis detur per statum, quam ipse annus; nec aliter possit dici DEUS volens, quam annus 30. existens, adeoque una, & altera denominatio sit tantum successiva, & neutra simultanea, neutra existat adæquatè per statum, sed tantum utraque denominativè, sicut existit veritas positionum de futuris contingentibus.

Certè omnes apprehendimus concretum liberè volentis, & scientis, tanquam concretum adæquatè vitale, physicè inexistens voluntati, vel intellectui: & nemo sibi persuadet, quod ipsum objectum, e. g. truncus, vel saxum, possit esse pars hujus concreti; aut quod denominatio DEI necessariò volentis, & liberè volentis, differat tantum ratione objecti, & quidem nesciunt existentis, & forte nuncquam extituri.

Conf. 1. Wicelius, & alii hæretici, aut ethnici, non negarunt DEO scientiam necessariam: neque negarunt rem, vel actionem productivam suo tempore exituram; non enim, ut ait Ariaga, fuere tam stupidi, ut de hac re dubitarent: & tamen negarunt DEO præscientiam futurorum, atque ut eam negantes sunt damnati: ergo scientia contingens est aliquid aliud, quam tanum scientia necessaria, & objectum extrinsecum; nisi velimus dicere, illos hæreticos quidem rem admisisse, nomen autem negasse, adeoque Concilia, & Patres tantum de nomine cum illis certasse.

529. Confir. 2. ex Izquierdo. Quamvis ratione complementi extrinseci forte DEUS posset aliquo modo denominari liber ab æterno, sicut de facto Antichristus potest denominari aliquo modo liber in ordine ad poccatum, scilicet per alienationem: tamen DEUS non potest denominari ab æterno exercens libertatem; quia exercere libertatem plane significat actuale exercitium, quod, cum ab æterno in hac sententia non detur, non potest ab æterno DEUS dici exercere libertatem: atqui debet ab æterno dici exercens libertatem, ut videntur omnes SS. PP. & Theologi cum communi omnium sensu unanimiter dicere, & ipsi adversarii in explicandis aliis quæstionibus: ergo.

Confirm. 3. Exercitium libertatis Divinæ præsupponit ad exercitium omnipotentia Divinæ, seu est causa istius: sed hoc in ista sententia non esset verum: ergo. min. puto admitti ab aduersarii; quia sive per actionem, sive per effectum productum compleatur volitio libera, utrumque est exercitium omnipotentia Divinæ, & nihil potest ad se præsupponi. maj. saltem in aliis materiaiis ab ipsis aduersariis videtur supponi: item clarè traditur à S. Thoma cit. num. 521. insuper à Scripturis, & Patribus adstruitur, ut multis allatis texibus probat Izquierdo tract. 10. de DEO disp. 31. quest. 4. num. 195. Sic Psalm. 134. vers. 6. Omnia quæcumque voluit, Dominus fecit. Psalm. 17. v. 20. Salvum me fecit, quoniam voluit me. Ecclesiastici 39. v. 8. Si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentie replebit il-

illum. Certè, ut nota Izquierdo, SS. PP. hos textus ita exponunt, ut non causa formalis, sed moralis, aut efficiens, seu saltem efficientem applicans, aut expediens, significetur: sicut ita exponunt, ut prorsus videantur dicere, voluntatem DEI completam presupponi ad effectum extrinsecum. Accedit, quod alias sensus esset hic: *Omnia, quæcumque DEUS fecit, ea fecit. Salvum me fecit, quoniam salvum me fecit. Si Dominus magnus posuerit actionem repletivam spiritus intelligentie, tunc replebit illam spiritu intelligentie: quæ videntur omnino inconvenientia.*

530. Confirm. 4. Si DEUS potest denominari ab æterno volens absolutè, etiam si complementum absolutè ab æterno non existat, sed tantum per alienationem; tunc etiam, & magis poterit denominari volens conditionatè, seu habens decretum subjectivè absolutum, & objectivè conditionatum, etiam si complementum tantum existat per alienationem: sed hoc, saltem in nostrorum principiis, non videtur admissum: ergo. maj. videtur ab adversariis admitti, imò cùm aliqua talia decreta in Scripturis legantur expressa, ut illud, de quo n. 381. cui adjungi potest illud *Psalm. 131. v. 11. Juravit Dominus David veritatem. . . . si custodierint filii tui Testamentum meum. . . . Et filii eorum sedebunt super sedem tuam: hæc, inquam, decreta videntur ipsi explicare debere per essentiam Divinam, & per statum conditionatum objecti, tanquam complementum.*

Prob. jam min. In primis, ut observat Izquierdo tract. 10. disp. 31. num. 181. & num. 258. dantur hac ratione infinita decreta subjectivè absoluta, & objectivè conditionata, quot scilicet dantur scientia media; quia sicut scientia media actu existens ab æterno, & DEUM denominans actu scientem, juxta adversarios nihil dicit, nisi intellectum Divinum necessarium, & statum conditionatum objecti, ita etiam decretum subjectivè absolutum, & objectivè conditionatum, nihil aliud dicit, quam voluntatem Divinam, vel simplicem complacentiam necessariam (si hæc detur) & statum conditionatum objecti &c. tot autem decreta de rebus omnibus, in quavis prudenter conditionatè futuris, nostri saltem communius, negant. Accedit aliquid aliud adhuc difficultius: scilicet, non videtur posse explicari libertas DEI circa hæc decreta; nam nec voluntas, nec ipse status conditionatus objecti DEO est liber, quandomque agitur de actibus liberis creaturæ, sicut scilicet objectum scientia media: ergo talia decreta non magis essent libera DEO, quam scientia media directa de nostris actibus, quæ nobis, non autem DEO libera est: hoc autem dici non potest: ergo.

531. Confir. 5. ex P. Francisco Rhem in *Thebibus anno 1678. Dilinge editis.* In sententia adversariorum difficultissime, aut omnino non potest assignari discrimen aliquod à parte rei inter scientiam medium, & scientiam visionis: & consequenter neque inter unum decretum subjectivè, & objectivè absolutum: & alterum subjectivè absolutum, objectivè tamen conditionatum; nam sunt eadem prorsus constitutiva, scilicet voluntas DEI necessaria, & objectum, seu actio: atqui objectum, vel actio conditionatè existens, & absolutè existens sunt realiter idem, ut pro-

batum num. 435. Si respondeant, etiam nos admittere num. 412. quod objectum scientia visionis, & objectum scientia media, non sint idem: replico distinguendo illatum: non sunt idem adæquatè, omitt. inadæquatè, neg. nam omne, quod est objectum scientia visionis, est etiam objectum scientia media: sed non vicissim; quia scientia visionis vider actum absolute futurum determinatè in specie physice infima, imò in individuo: scientia vero media non vider eum determinatè, aut solum, sed indeterminatè, disjunctivè, seu cum pluribus aliis ejusdem speciei,

Verum per hoc adversarii non evitant vim istius argumenti; nam etsi actus scientia media tendens in plura objecta, juxta ipsos dici possit habere tot complementa, quot habet objecta, tamen nihilominus semper manet verum, quod, quando datur scientia media, datur etiam complementum scientia visionis, & consequenter datur etiam ista scientia, quod admitti non potest. prob. illat. inter plures illos actus indeterminatè acceptos, qui sunt objectum scientia media, est etiam ille determinatè acceptus, qui est objectum scientia visionis: cùmque hic non debeat existere per statum ad hoc, ut compleat scientiam visionis: per alienationem autem jam datur, nihil deest ad scientiam visionis, seu, ut DEUS actu denominetur sciens scientiam visionis. Minus adhuc hæc exceptio adversariorum valet in ordine ad decreta DEI, quæ tendunt determinatè ad individuum, quod decernunt, & ad quod determinant: adeoque decretum conditionatum, & absolutum habent idem objectum, consequenter etiam idem complementum. Interim tamen ista scientia, atque decreta, sunt, saltem antecedenter, realiter separabilia, & potest una sine altera, ac unum decretum sine altero dari, ut negari non potest (& ex hac separabilitate putant adversarii, sententiam nostram efficacissimè impugnari) unde concedere nequeunt, quod sint realiter indiscernibilia: quin si identificata forent, sequeretur, DEUM habere innumera decreta omnino absolute contingentia circa res nunquam exiturias, & quidem non libera: quæ utique non possunt admitti.

532. Prob. ant. superius 2. DEUS non tantum vult res quomodounque, sed vult propter certos fines, vel suo modo motiva, aut quasi causas morales: vult aliqua tantum permisive, alia intentivè: hoc est, quædam tantum decernit permittere, alia etiam prædefinit: sed hi respectus decreti Divini ad fines, vel motiva, explicari non possunt per complementa extrinseca: ergo. maj. videtur innegabilis, & oppositum dicere, ait Izquierdo tract. 10. disp. 31. num. 213. est DEUM conjicere in indignissimas angustias. min. prob. res ipsa per se, e. g. beatitudo hominis, est prorsus indifferens, ut detur propter merita præcedentia, vel non: peccatum est indifferens, ut permittatur ad ostendendam misericordiam, vel ad ostendendam iustitiam; actus aliquis externus, non peccaminosus, est indifferens, ut à DEO intendatur; quia potest esse occasio boni: vel ut tantum permittatur; quia potest homini esse occasio mali: vel etiam; quia DEO magis placet, poni alium: ergo per ipsa sola objecta non determinatur DEUS ad decernenda ista ob hunc

potius, quam alium finem, ob hoc, vel aliud motivum, intentivè potius, quam permissivè.

Respondent adversarii primo. Quando DEUS vult aliquid propter alterum e. g. sanitatem conferre homini propter preces; tunc determinatio, vel connexio sanitatis cum precibus fundatur in hac veritate conditionata: *Si non darentur preces, non daretur sanitas.* Sed contra: hoc est falsum; nam sèpissimè DEUS concedit aliquid propter preces, tamen concessurus, etiam si non rogaretur, ut est innegabile; alias deberemus dicere, quòd, quando DEUS hominibus orantibus ante mensam dat cibos, eos nunquam daret, si non orarent. Item DEUS dat gratiam, ut homo consentiat, daturus tamen etiam illam, quamvis homo non consentiret: & hoc semper contingit, quando dat gratiam sufficientem, quam etiam dat eo fine, ut homo bene agat, quamvis iste non velit. Dein potest utique DEUS simul intendere duos fines, saltem in actu primo adæquatos, ita, ut, quamvis desiceret unus, tamen non desiceret effectus. Saltem est innegabile, quòd DEUS possit ita intendere finem, vel rem velle propter duo motiva: quo casu decretum habet specialem modum tendendi, qui non est explicabilis per illam veritatem conditionalem.

Respondent secundò alii, dari in DEO complacentias necessarias de quibuscumque combinationibus possibilibus unius cum altero, tanquam finis cum medio, formaliter infinites (saltem syncategorematice) distinctas, prout scilicet possibles sunt combinationes syncategorematice infinitæ: in actionibus vero dari respectus essentiales, vel transcendentales ad has complacentias, adeoque ipsis actionibus inesse respectum aliquem immediatum ad complacentias, hoc est, cuique actioni speciali ad specialem complacentiam, & consequenter inesse mediatum respectum ad varios fines, unum, vel plures &c. ita, ut una actio habeat respectum ad hunc, vel hos fines, alia vero ad alios &c. ideoque rem produci ex hoc potius, quam alio fine, esse produci per talem, & non aliam actionem.

Sed quidquid sit de hac complacentia, de qua pauca *num. 517.* isti respectus transcendentales communiter, saltem à nostris, in Philosophia non admittuntur, quando agitur de causa finali, vel morali: unde etiam non tantum quælibet actio non debet respicere omnes has complacentias, sed nullas; sicut juxta adversarios effectus ipse indifferens per actionem productus nullas respicit; & planè hi respectus gratis adstruuntur; quis enim credit, esse physicè aliam actionem, si producantur pluviae propter preces in siccitate, quam si producatur propter peccata ad puniendos homines inundantia imbrium? quis credit, meam ambulationem esse intrinsecè aliam, si ambulem propter visitationem templi, quam si pure propter sanitatem? aliam intrinsecè comeditionem, si propter honorem DEI, quam si propter gustum meum comedam?

533. Conf. Visio beatifica datur propter merita: estque ipsa actio vitalis, non producta per aliam actionem: ergo juxta adversarios ipsa met debet habere essentiale respectum immediatum essentiale ad complacentiam de his meritis, ut dictum est, & consequenter media-

tum ad hæc merita: adeoque deberet non tantum quoad intentionem, sed etiam quoad essentiale aliud prædicatum physicè differre visio concessa ob duo merita ab alia collata ob tria; item deberet differre multò magis visio beatifica parvulorum, qui eam acceperunt ut hereditatem, à visione adulorum, qui eam acceperunt, ut coronam, quod nemo admittit. Conf. 2dò. DEUS peccatum aliquando decernit permettere ad ostendendam suam misericordiam in condonatione: aliquando ad ostendendam justitiam in æterna punitione: ergo peccatum, quod etiam est actio aliqua vitalis, deberet habere essentiam connexionem, aut cum ostensione misericordiæ, seu condonatione, aut cum ostensione justitiae, & punitione æterna: ergo unum esset essentialiter impunibile penitentia, alterum esset essentialiter irremissibile: cùmque aliquem ex his finibus DEUS semper intendat, omnia peccata, aut unum, aut alterum prædicatum haberent: quod tamen adversarii non facile admittent, nec possunt admittere in hac providentia.

Confr. 3. Anima nostra rationalis creatur, adeoque ex communi, saltem nostrorum, non producitur per actionem distinctam: ergo ipsa deberet habere intrinsecum essentiale respectum ad finem supernaturalem, ob quem de facto producta est: adeoque ipsa esset ens supernaturale, quod non potest ullo modo admitti. Iterum: non potuissent isti homines Adamus, & alii, cum suis animabus, produci in statu puræ naturæ, quod non convenit cum definitionibus Pontificum. Eadem difficultas est in materia prima. Nec dicas, animas tantum esse essentialiter ordinabiles, non autem ordinatas ad finem supernum; nam posito, quod ipsa existant, datur necessario totum decretum actu ordinans: ergo ipsa post se trahunt actualem ordinationem, nec possunt sine hac esse: imò, etiam si actu non existenter, cùm tamen jam ab æterno detur decretum eas ordinans ad finem supernaturalem, deberent jam esse ita ordinatae.

Confirm. 4. In hac sententia explicari non potest condonatio peccati habitualis purè extrinseca; cùm DEUS, ut hanc faciat, prorsus nihil producere debeat. Dicunt, ipsam revelationem hujus condonationis posse esse complementum decreti condonativi. Sed in primis revelatio supponit condonationem jam factam, & non constituit. Dein, unde probatur, quod DEUS id semper revelare debeat; cùm utique, saltem absolute, plures casus sint possibles, in quibus talis revelatio dari non debeat? Cerd non video, cur non saltem in statu puræ naturæ potuisset revelationem omittere, maximè circa peccatum leve. Eadem difficultas esse videtur in explicanda purè extrinseca relaxatione, vel remissione voti.

534. Probatur idem anteced. 3. DEUS non tantum est liber ad volendum, sed etiam ad nolendum, & quidem ad positivè nolendum omnia: sed hoc non potest explicari in adversa sententia: ergo, maj. est S. Thomæ 1. contra Gentil. c. 81. ubi sic ait. Potest igitur DEUS velle non esse quamcumque rem aliam præter se: & loquitur de quacumque re collective; hoc enim claram probat ejus ratio, quod scilicet, quacumque re deficiente, non tollatur totaliter ratio boni

respe-

respectu DEI, quæ nunquam tollitur à DEO, si maneat ipse, etiam sublatis omnibus collectivè creaturis. Eadem maj. planè videtur supponi à SS. Patribus, qui certè libertatem DEI perfectissimam statuunt circa creanda, vel omittenda, inque eandem voluntatem Divinam referunt facta, & non facta &c. qui certè nunquam negassent DEO possibile hoc decretum positivum: *Nolo creare ullam creaturam; quia nulla indigo.* Sed hec maj. confirmabit adhuc magis ex paulo post dicendis, min. videtur satis clara; cùm pura negatio non aliud præstaret, quām puram omissionem; nisi quis velit dicere contra communem, quod negationes sint aliquid positivum, scilicet ens diminutum.

Conf. DEUS est liber ad nolendum aliquid, vel omnia ex hoc potius, quām alio fine, ex uno, vel pluribus: ergo est liber ad positivè nolendum omnia, & ad decretum, quod non potest compleri per aliquid extrinsecum. ant. negant Quirios, Platelius, & alii: sed Izquierdo *trat. 10. disp. 31. num. 244.* ait, hoc esse dare manus, & devorare absurdum, pro quo vitando tam multa sint inventa. Arriaga autem *disp. 28. sect. 1. subsect. 6. num. 42.* ait, hanc responsionem esse improbabilem. Et sanè nunquam credam, SS. PP. hoc DEO negaturos fuisse: certè longè citius admisissent aliquid mysterium in DEO (cùm aliás in admittendis mysteriis non fuerint adeò difficiles) quām ita restrinxissent libertatem Divinam, in qua tamen omnes agnoscunt magnum mysterium. Et quis neget, DEUM posse intendere hos, vel illos fines, dum nullus, neque ad velle, neque ad nolle, necessitat? Et quālo (ut rectè Haunoldus *l. 1. num. 342.* ait) cur DEUS non potuisset sic decernere: *Nolo creare mundum; quia video lapsurum Adamum, quamvis non curarem lapsum Luciferi?* cùm præsertim, ut ait Arriaga, nolitio alicuius rei possit esse utilis ad diversos fines.

535. Unde non potest recurri ad puram omissionem liberam; per hanc enim nunquam explicari potest, quod DEUS aliquid nolit ex hoc potius, quām ex alio fine; quia ad hoc requiritur manifestè specialis modus tendendi. Si fors dicas, DEUM tantum cognoscere illos fines, non tamen actu voluntatis in illos tendere, ut dicitur de pura omissione libera voluntatis creatæ. Resp. 1. redire difficultatem de ipsa Scientia, ut paulo post patebit: 2. esse valde absurdum dicere, quod DEUS necessariò debeat purè omittere, & non possit positivè nolle; cùm utique DEO debeat possibile esse etiam materialiter perfectius exercitum libertatis suæ, & utique perfectius sit positivè nolle, quām purè non velle: imò ex hac ratione Arriaga *disp. 27. num. 87. de DEO.* & *disp. 29. num. 23.* infert, in DEO non posse dari puram omissionem liberam, quamvis *n. 426.* ei quoad hoc non consenserimus.

536. Conf. Casu, quo DEUS nihil creasset, & in æternum nihil creare voluisset, habuisset tamen eandem scientiam medium, quam modò habet, positivè talem, & quidem contingentem: per quid autem tunc suisset complera? Adversari videntur respondere per statum conditionatum objecti. At præter jam dicta *num. 530.* & *531.* hæc responsio videtur mihi valde difficilis ex eo, quod hac ratione denominatio

DEI scientis nunquam per totam æternitatem suisset data tota per statum, & tamen DEUS debuisset ab æterno, & in æternum dici actualiter sciens scientia contingentia: unde neque fuisse nominatio successiva, sicut annus, & mensis, quorum partes saltem successivè debent omnes realiter existere: sed DEUS actualiter sciens Scientia contingentia per totam æternitatem nihil habuisset per statum, nisi scientiam necessariam: quod sanè est magnum, & mihi imperceptibile mysterium.

537. Argumenta hucusque allata putat se vitare Martinez in manuscriptis, & alii, præsertim Recentiores, confugiendo ad certum modum, quem asserunt habere omnes illos respectus, & quasi tendentias, quas nos tribuimus terminationi: & isto volunt compleri volitionem Divinam. Nec sunt solliciti, in quo subjecto recipiatur, quamvis in DEO recipi non possit; nam etiæ esset in concavo lunæ, parùm eorum interesset. Alii verò hunc modum vix non explodunt. At ego eum, non quidem expoldendum, sed nec sufficiemt existimo huic difficultati solvendæ. Et in primis unus tantum adstrui nequit; nam deberet saltem unus complere scientiam medium, qua compleri non potest tantum per statum conditionatum objecti, ut non inefficaciter hucusque videtur ostensum: quo posito, scientia media debet habere aliud complementum, quām decretum, aut scientia visionis; quia tota separabilis est, & etiam tota præsupponitur ad decretum DEI: & hic etiam modus complens scientiam medium, deberet esse impeditibilis, & determinabilis ab homine; aliás manifestè rueret libertas humana: alter deberet complere decretum DEI, & scientiam visionis. At modus complens scientiam medium non levem patitur difficultatem ex eo, quod esset creatura, saltem aliquando absolute existens, vel exstirita antecedenter ad omne liberum decretum DEI: nec esset liber DEO; quia scientia media DEO libera non est, & decretum liberum antecedit. Et quamvis forte dici possit esse subjectus libertati Divinæ quoad tempus existentia (quia juxta adversarios denominatio scientis est successiva, nec exigit omnes partes simul existere) tamen non esset subjectus libertati Divinæ quoad existentiam simpliciter talem; quia tandem deberet aliquando necessariò existere; cùm denominatio successiva saltem exigit aliquando omnes partes dari: & hoc autem non puto conforme esse menti SS. PP. 2dò difficultate explicatur, quomodo hic modus non præsupponat jam scientiam DEI de futuris, ut (cùm absolute necessarius non sit) possit à DEO, directo per illam scientiam, contingenter produc: & quidem potius hic habens connexionem cum tot infinitis conditionatè liberè futuris, quām habens connexionem cum aliis, & insuper salva libertate. Certè juxta adversarios videtur cæco modo debere produci, vel quasi resulbare ab omnipotenti DEI, supposita futuritione conditionata actuum, vel effectuum creatorum, quæ videntur nullatenus admittenda.

538. Ulterius argumenta nostra, saltem plura, hunc, vel hos modos, quicunque admittantur, impugnant; nam & isti non possunt existere ab æterno: & in tempore deberent esse exer:

exercitum non tantum libertatis, sed eodem modo omnipotentiae Divinæ: nec videntur congrue communi opinioni, existimanti, totum concretum volentis, scientis &c. esse vitale: minimè autem per hos modos explicari potest decreatum DEI omnia nolentis; quia tunc etiam nollet hunc ipsum, vel hos ipsos modos: quo casu etiam nullatenus posset per eos compleri scientia media, ut patet consideranti. Antequam autem dicerem (ut aliqui videntur dicere) quod DEUS, quando nollet quidquam producere, tamen debeat producere modum aliquem, qui compleat ejus volitionem, adeoque, quod DEUS non possit esse per omnem æternitatem à parte pòt sine omni creatura: antequam, inquam, hoc dicere, mallem admittere, nescio, quo mysteria in DEO; quia videtur mihi nullo modo congruere hæc assertio SS. PP. aut communi Theologorum opinioni, de quo videatur Izquierdo *trat. 10. disp. 31. num. 68.* ubi ait, se existimare, esse de fide, quod DEUS potuerit per totam æternitatem nihil extra se producere.

Confirm. Si DEUS nihil crearet præter illum modum, deberet hic esse identificatus cum sua duratione, adeoque ab intrinseco æternus: item cum sua ubicatione, adeoque immobili: vel deberet dici, DEUM debere, plura, & plura entia modalia semper producere. 2. Hic modus non haberet subiectum, quod videtur esse contra essentiam modi: vel DEUS deberet etiam substantiam aliquam producere. Si etiam dicas, eum supernaturaliter conservari posse sine subiecto, tamen non esset, nec substantia, nec accidens, adeoque in genere entis incognito antiquis, prob. non esset substantia; quia hæc exigit accidentia, quamvis iis possit supernaturaliter spoliari: hic autem modus omnia à se distincta excluderet: neque esset accidens; quia hoc saltem exigit naturaliter inesse subiecto substantiali: hic autem modus omnem substantiam excluderet.

Varia alia argumenta adducit Izquierdo *loc. cit.* Ulloa, & alii, quæ brevitatis causa omitto. Addo solum, quod adstruentes complementa extrinseca hinc inde magnas difficultates incurant circa varias Theologicas opiniones, & ut ait Izquierdo *trat. 10. disp. 31. quest. 4. num. 262.* quasi compeditibus præpediti incedant: unde, cum utrinque occurrant difficultates maxima, malim saltu uno eas transfilire, post quas planior dein via occurrit, quæque, saltem mihi, existimatur à SS. PP. magis indiget: & hinc mihi videtur nostra sententia præ opposita defendenda; quia aliqua defendi debet. Quid absolute verum sit, patebit, ut speramus, in cœlis.

ARTICULUS IV.

Respondeatur objectionibus.

§39. **O** B. 1. Evidens signum distinctionis realis est mutua separabilitas: sed inter essentiam Divinam, & volitionem liberam mundi, datur mutua separabilitas: ergo datur distinctio realis. Confirm. Separabilitas quoad locum, vel tem-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

pus, est evidens signum distinctionis realis: ergo etiam separabilitas quoad existentiam. Resp. dist. maj. est signum distinctionis separabilitas essentialis, seu quoad essentiam. conc. maj. separabilitas tantum terminativa, seu quoad terminationem, aut denominationem, & quidem separabilitas tantum antecedens, non consequens. neg. mai. & dist. min. datur separabilitas essentialis, seu quoad essentiam. neg. min. tantum terminativa, seu quoad ad terminationem, vel denominationem, & quidem tantum antecedens, non consequens. conc. min. & neg. cons. Sensus distinctionis patet ex num. 522. Hoc argumentum, ut Gormaz, ait, est petitio principii; quia adversarii afflunt tanquam principium, quod aliquid tantum terminativè separabile non possit esse identificatum DEO, idque ulterius non probant.

Ad confirm. neg. cons. Quæ separantur quoad locum, vel tempus, sunt necessariò creaturæ; DEUS enim est necessariò æternus, & immensus: ergo separantur simpliciter quoad essentiam; neque enim in creatis admitti debet mysterium simile mysterio Trinitatis. Ubi tamen nota, nos non admittere, quod terminatio, & essentia Divina distinguuntur quoad existentiam, in hoc sensu, quasi darentur duæ illarum existentie separabiles; hoc enim est falsum: sed tantum, quod essentia sit necessariò identificata existentia, terminatio vero potuisse illi existentia non identificari, adeoque nullam habere existentiam. Dices: ergo juxta nos aliquid, quod de facto est DEUS, scilicet volitio mundi, potuisse non esse, & quod defacto non est, scilicet nolitio, potuisse esse DEUS: hoc est imperceptibile: ergo. Respondeat iterum Gormaz, hoc argumentum esse petitionem principii: ego dist. 1. part. illati, potuisse non esse essentia, neg. tantum terminativè. conc. dist. etiam 2. part. antecedenter, conc. consequenter, neg. illatum. & dist. sic min. subsumpta, neg. cons.

540. Ob. 2. Mysterium SS. Trinitatis est longè aliud, quæ nos singimus mysterium libertatis Divinæ: ergo non est paritas ab uno ad alterum. prob. ant. In illo mysterio tantum verificatur, quod duo realiter distincta identificentur realiter in tertio: non vero, quod duo realiter distincta sint divisim identificabilia eidem tertio, ita, ut unum sit, & alterum non sit, seu non existat: ergo. Resp. dist. ant. est aliud materialiter. conc. ant. formaliter. neg. ant. & cons. ad prob. neg. cons. Utique non convenienter duo hæc mysteria quoad omnia, sed in eo, quod duo realiter identificata non convenient quoad omnia prædicata: e. g. in priori *Natura est communis, filiatio non est communis; natura non est producta, filiatio est producta.* in 2do *natura est necessaria: terminatio est contingens.*

Quod autem in mysterio priori omnia realiter identificata simul existant: in 2do autem etiam quidem realiter identificata simul existant, seu simul sint: non vero simul sint, quæ realiter antecedenter identificabilia fuerunt, ostendit quidem, esse hoc mysterium materialiter, sed non formaliter aliud; neque etiam difficultius; quia, ut recte Ulloa de DEO *disp. 1. num. 79.* in contradictoriis non datur magis, & minus: ergo si possunt in Divinis vinci prædicata priora, poterunt etiam

Q

po.

posteriora: nec videtur minùs difficulter perceptibilis mediata distinctio à se ipso, quām separabilitas à se ipso; quia tota difficultas etiam separabilitatis à se ipso oritur ex eo, quod idem non possit simul esse, & non esse: quod eodem modo apparenter opponitur mediata distinctioni: vide P. Rhem num. 39. Differentia autem materialis inter hæc mysteria ratio est, quod Relationes Divinæ non sint opposita quoad existentiam; sed potius essentialiter petant coexistere: at verò terminationes liberæ opponuntur quoad existentiam; quia DEUS non potest simul idem velle, & nolle: Ubi nota axioma illud: *In DEO omnia sunt communia*: hoc est, identificabilia, vel identificata: utique intelligendum esse de iis, quæ simul existunt: non verò de iis, quæ non existunt: quare nolitio, & volitio non debent posse invicem identificari.

541. Ob. 3. Non existere essentiam est non existere rem ipsam: ergo etiam existere essentiam, est existere rem ipsam: atqui essentia actuum contingentium omnium possibilium in DEO existit: ergo existunt omnes actus contingentes DEI possibles, adeoque etiam nolitio mundi: & quidem necessariò; quia ejus essentia necessariò existit: quod est falsum. Resp. retorquendo argumentum. Producit essentiam, est produci rem ipsam: ergo non produci essentiam, est non produci rem ipsam: ergo, cum essentia non producatur, neque productum filiatione. Resp. 2dò, dist. 1. conf. in creatis, conc. in Divinis, neg. conf. non enim omnia prædicata sunt communia. Ant. concedi potest; quia nulla deficit, aut producitur essentia, nisi sit creata, in qua non admittitur distinctio virtutis.

542. Ob. 4. Quod existit, ut potuisset non existere, producitur: sed sic existit libera volitio DEI: ergo. Confir. 1. Quod existit, ut potuisset non existere, imperfectè existit, & est imperfectio: ergo non potest identificari DEO. Confir. 2dò ex Pallavicino. Talis volitio posset à DEO contemni: ergo non est aliquid Divinum. Confir. 3. Talis terminatio haberet existere, sive esse, ex beneficio DEI: ergo esset creatura. Resp. dist. maj. Quod existit, ut potuisset non existere quoad essentiam. conc. maj. quoad terminativam tantum, neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. Adde, quod omne, quod producitur tanquam creatura, vel ens ab alio, possit etiam consequenter iterum destrui, vel non existere, saltem de absoluta DEI potentia, quod non convenit huic terminatio.

Ad 1mam confir. redit eam distinctio; cum enim libera volitio DEI, supposito, quod existat, habeat identificatam essentiam, & existentiam Divinam infinitè perfectam, non potest imperfectè existere. Neque contingens, aut defectibilis tantum terminativa, & secundum quid, atque duntaxat antecedens, ut ait Gormaz num. 818. est imperfectio: sed aliquid requisitum necessarium ad conciliandam libertatem Divinam cum simplicitate. Neque est opposita perfectioni simpliciter infinita ex hoc ipso, quod cum ea si identificabilis. Sed neque esset in DEO major perfectio, si volitio non esset terminativa defectibilis; quia tunc ipse non esset liber.

Ad 2dam confir. dist. ant. posset contemni

quoad essentiam. neg. ant. quoad terminativam; subdist. antecedenter, aut quando non existeret. omitt. ant. consequenter, & quando existit. neg. ant. & dist. conf. non est aliquid Divinum antecedenter, & quando non existit. conc. conf. consequenter, vel quando existit. neg. conf. Responsionis explicatio habetur ex num. 522. & seq. Ad 3. confirm. dist. ant. habet ex beneficio DEI esse indistinctum ab essentia Divina. omitt. ant. distinctum. neg. ant. & conf. Haunoldus num. 360. ait, non terminationem accipere beneficium: sed per eam alius tribui beneficium, eamque se habere ut quo, non ut quod. Verbo: si per hos terminos non intelligitur aliud, quām esse in libera potestate DEI, ut potius detur terminatio volitionis, quām nolitionis, totum admittitur: si aliquid amplius, explicetur etiam clarius.

543. Ob. 5. Implicat, ut DEUS sit in differens ad esse DEUM, vel non esse DEUM: atqui hoc juxta nos contingeret: ergo. prob. min. Volitio Divina est DEUS: sed volitio Divina est indifferens, ut sit DEUS: ergo DEUS est indifferens, ut sit DEUS. Resp. retorq. arg. Implicat, ut DEUS sit distinctus ab essentia Divina: sed hoc contingeret juxta adversarios, utpote Catholicos: ergo. prob. mi. Filius est essentia Divina: sed Pater est distinctus à Filio: ergo Pater est distinctus ab essentia Divina: atqui Pater est DEUS: ergo DEUS est distinctus ab essentia Divina. Scilicet hic modus argumentandi non procedit in Divinis, ubi non semper identificata continent in omni prædicato. In forma conc. maj. neg. min. ad prob. dist. maj. volitio est DEUS, cum aliqua tamen distinctione virtuali ab essentia, vel cum discrepantia in aliquo prædicato. conc. maj. sine ista. neg. maj. & dist. min. est indifferens volitio essentialiter sumpta. neg. min. terminativa sumpta. subdist. antecedenter. conc. mi. consequenter. neg. mi. & conf. Nec dicas, pure Divinum esse pure necessarium; hoc enim ipsum est, quod negamus, addita tamen semper solita modificatione.

544. Ob. 6. Si possunt identificari essentia simpliciter necessaria, & actus contingens, possunt etiam identificari ens aeternum, & temporale: sed hac ratione volitiones Divinae non debent esse ab aeterno: ergo. Resp. retorq. arg. Si potest identificari Filius productus, & natura non producta: id quod est Pater, & Filius realter distinctus à Patre &c. potest etiam identificari ens temporale, & aeternum: quicunque adversarii dabunt disparitatem, serviet illa etiam nobis. In forma neg. maj. Ratio negandi imprimis est ipsa authoritas gravissima SS. PP. & Theologorum, afferentum, quod, quidquid in DEO est, aeternum sit, à qua recedere non licet: imò neque contra istam authoritatem admittenda sunt mysteria in DEO, aut distinctiones virtuales, vel discrepantiae in prædicatis. Cum ergo, quidquid in DEO est, habeat existentiam aeternam, nec sit ulla prorsus ratio dicendi, quod existentia aeterna non communiceat prædicatum aeternitatis cuilibet identificato, non est ulla ratio dicendi, quod non omnia sint aeterna: temporale autem aeternum esse non potest, adeoque nec aeterno identificari. Rursus, si temporale identificaretur DEO aeterno,

eterno,

æterno, deberet ipse prius existisse sine illo temporali, & postea per identitatem acquirere istud: hoc autem esset aperte mutari, quod DEO repugnat: ergo.

545. Dices: Juxta nos DEUS esset mutabilis: ergo, prob. ant. DEUS potuisset habere nolitionem mundi: sed tunc fuisset alius DEUS, adeoque mutatus: ergo, Conf. 1. Si DEUS in tempore iden-tificaret sibi aliquam nolitionem, mutaretur: ergo, si potuit ab æterno eam sibi identificare, potuit ab æterno mutari. Confir. 2d. Si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, esset alius, & mutaretur: ergo etiam mutaretur DEUS, si haberet nolitionem, quam modò non habet. Resp. Quomodo ergo adversarii ostendunt DEUM esse magis immutabilem, quam sit homo, ex quo capite eos impugnat Izquierdo? nam immutabilitas tandem stat juxta ipsos in hoc, quod detur DEUS, & verum semper sit, rem fuisse, vel esse: quæ immutabilitas datur ferme in quolibet homine. 2d. quomodo non mutatur juxta ipsos volitio DEI, quando objectum destruitur? Sed quidquid de hoc sit, neg. ant. ad prob. neg. min. Sicut non est alius DEUS Pater, & alius Filius, quamvis ille habeat Paternitatem, & iste Filiationem: ita non est alius DEUS nolens, & alius volens, quamvis sint diversæ terminations; quia scilicet manet eadem essentia Divina, antecedenter capax identificanti sibi terminationem, aut volitionis, aut nolitionis.

Ad 1mam confirm. conc. ant. ex dictis num. 544. neg. conf. & paritatem. Non mutatur illud, quod a parte rei semper eodem modo se habet: atqui DEUS semper à parte rei, in omni instanti imaginabili, eodem modo se habet, & solum in signo aliquo rationis potuisset alter, terminativè tantum, se habere, non transiendo ab uno statu ad alium, vel ab una terminazione ad aliam, aut à privatione unius ad habitum; sed unum statum præ alio immutabilitate affirmendo, unam terminationem præ alia pro tota æternitate sibi identificando. Ad 2dum confirmat. retorique arg. & quero, quare Pater, non procedens à Filio, non sit alius DEUS, quam Spiritus Sanctus ab eo procedens. Debet responderi; quia est in ipso eadem immutata essentia; at si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, mutaretur essentia DEI; quia hæc, ut ex fide habemus, modo tantum est capax identificanti sibi unam Personam procedentem, à solo Patre; in altero autem casu esset capax identificanti sibi duas. At vero essentia Divina est antecedenter capax sibi identificanti non tantum unam, sed duas terminations, non quidem simul, sed divisi; nam essentia Divina exigit posse, tum velle, tum nolle. In forma neg. conf. Hæc responsio suo modo etiam applicari potest ad 1mam confirmat; nam etiam essentia Divina non est capax identificanti sibi aliquid temporale.

546. Ob. 7. Ariani, ut probarent, Verbum Divinum, seu Filium DEI, esse creaturam, dicebant, eum contingenter, & liberè existere; at vero SS. PP. ut tuerentur, eum esse DEUM, & Patri consubstantiale, defendebant, eum necessariò existere: ergo SS. PP. admittebant, quod omne contingenter existens, non sit DEUS: sed volitio libera ita existit: ergo. Resp. cum Hau-noldo, Gormaz, & aliis dist. 1mam. part. ant.

dicebant, eum contingenter existere tantum quod terminationem aliquam. neg. etiam quod ad essentiam. conc. dist. etiam partem 2. ant. SS. PP. defendebant, eum necessariò existere quod ad essentiam. conc. quod omnia prædicta Filii quæ talis; subdist. inferendo id præcisè ex reali identitate cum DEO. neg. ex aliis rationibus. conc. ant. & neg. conf. at subsumptum dist. volitio libera contingenter existit quod ad essentiam. neg. secundum quid, quod terminationem, & tantum antecedenter. conc. & neg. ult. conf.

547. Ariani, ut refert D. Athanasius, ita discurrebant cum mulierculis. Habuistine filium, antequam pareres. Illis respondentibus, quod non; inferebant: ergo tu major natu es filio tuo: ergo etiam Pater Divinus major natu est Filio suo, seu Verbo. Quare, ut Filium Patre minorem facerent, voluerunt, eum nasci in tempore, & liberè, non aliter, ac generantur homines à suis parentibus. Econtra SS. PP. ut tuerentur Filium Patri æqualem, dicebant, esse generatum ab æterno, & necessariò, ac esse inseparabilem à Patre. Sic Toletanum XI. Nam si attendamus illud, quod Scriptura Sancta dicit de sapientia: splendor est lucis æternae: sicut splendor luci videmus inseparabiliter inherere, sic contitemur, Filium à Patre separari non posse. S. Augustinus contra Maximum Arianorum Episcopum l. 3. c. 14. paulò ante medium de Filio Divino ait: Non natus ex tempore, sed gignenti coæternus, sicut splendor ab igne genitus gignenti manifestatur æquevus: qua ratione PP. ostenderunt, Patrem Divinum non necessariò esse priorem tempore, quam Filium.

Tam Ariani, quam SS. PP. loquebantur maximè de Filio, concretivè sumpto, hoc est, de ipso, ut involvente essentiam; de quo utraque pars maximè erat solicita: illi, ut probarent, Filium habere essentiam, & substantiam aliam à Patre: isti, ut monstrarent, Filium esse Patri consubstantiale. Ariani volebant, Filium, concretivè sumptum, esse generatum in tempore; sic enim fuisset alterius essentia; quia nihil temporale potest identificari essentia Divina ex num. 544. SS. PP. maximè contendebant, ut Filium tuerentur æternum, & ab æterno genitum, & hoc maximè probant textus allati ab Aldrete disp. 9. de voluntate DEI sect. 3. quod minimè negamus.

548. Quod si quæstio instituatur de ipsa Personalitate Filii ut distincta ab essentia, etiam concedo, assertam esse à Patribus necessariam, & indefectibilem: at nego, hoc eos intulisse præcisè ex eo, quod ipsa sit realiter identificata cum essentia Divina: sed intulerunt tum ex hac identitate, tum ex aliis rationibus, saltem implicitè, aut tacite subintellexi, scilicet illis, quibus in tractatu de Trinitate probatur, Filium à Patre non liberè, sed naturaliter, adeoque indefectibiliter genitum. e. g. ex eo, quod Filius sit sapientia, & virtus Patris, & Pater non potuerit esse sine sapientia, ac virtute, probant SS. PP. (quos tacito nomine refert, & sequitur S. Augustinus de Trinitate l. 6. c. 1.) quod non potuerit esse sine Filiō &c. de quibus rationibus vide Ruiz de Trinitate disp. 92. per totam.

Rursus Patres saltem subintellexerunt, Personalitatem Filii non esse exercitum liberum vo-

luntatis Divinæ, neque supponere exercitium libertatis creatæ, aut Divinæ, ut supponunt aëlius contingentes intellectus Divini: aliunde autem esse realiter identificatam essentiæ, nec esse ullam necessitatem admittendi in ea Personalitate novum mysterium defectibilitatis, etiam tantum terminativæ, & secundum quid, ac etiam duntaxat antecedentis. Tandem necessitas Personalitatis Divinæ, si non habereur ex ratione, sufficientissimè haberetur ex traditione, quæ est aliqua species revelationis Divinæ: & ex hac potuerunt Patres asserere, Personalitatem Filii necessariam esse: quæ tamen traditio, vel revelatio non habetur circa terminaciones contingentes, de quibus loquimur. Imò, an terminatio liberæ voluntatis DEI, talis vel talis sit, Patres formaliter non examinârunt, nec declarârunt: quamvis ita de libertate Divina passim loquantur, ut putemus, eos potius nostram, quam adversam tententiam amplexuros fuisse, si quam amplexi fuissent.

549. Dices. i. SS. PP. contra Arianos ita argumentabantur: Filius est DEUS: ergo necessariò existit: ergo non potuit non esse: ergo non potuit liberè produci: sed hæc argumentatio juxta nos esset nulla: ergo. Respondeo. Arriaga quidem ait, SS. PP. ita argumentatos fuisse, sed non probat: nec etiam textus adducti ab Aldrete citato num. 547. id probant: & SS. Patres potius volebant probare, quod Filius sit DEUS, quam ex hoc alia prædicata inferre; nam, si Ariani admississent, Filius esse DEUM, de aliis difficultas non fuisse. Unde Filius esse necessariò genitum, fuit responsio data à SS. PP. ad argumenta Arianorum; cum enim isti vellent probare, eum esse Patre minorem quoad ætatem, eoque quod voluntariè, seu liberè genitus sit, sicut productæ sunt creaturæ in tempore, SS. PP. respondebant, Filius esse necessariò genitum, sicut nascitur Splendor ex luce, vel etiam lux ex sole, adeoque non debere esse ætatem minorem.

Dein, si etiam ita argumentati fuisse, maximè volebant inferre, quod existentia ipsius sit necessaria, & indefectibilis, adeoque eadem cum substantia, vel essentia Patris, quod negabant Ariani: nos vero facile admittimus; nam etiam essentia voluntatis liberæ est necessaria, ut sepe jam dictum est. Nec dicas, PP. supposuisse, quod nulla terminatio, vel prædicatum possit identificari essentiæ Divinæ, quod non sit æternum, ac necessarium; nam quod nihil non æternum, possit DEO identificari, hoc quidem facile concedimus: quod nihil non absolute, & antecedenter etiam necessarium possit DEO identificari, negamus, Patres supposuerunt: sed ad summum supposuerunt, quod nihil, quod sit Filiatio, & non sit absolute necessarium, possit DEO identificari. Cur autem potius Filiatio, quam aliud prædicatum, debeat necessaria esse, desumendum est, ut dictum n. 548. ex aliis rationibus, & vel maximè ex traditione, vel revelacione. In forma om. prim. enthym. dist. mi. subsumpt. argumentatio est nulla, si sumatur in sensu legitimo neg. min. in alio sensu. omitt. min. & neg. cons. Scilicet debent subintelligi illa, quæ diximus, & argumentatio erit optima. Quod autem SS. PP. eas rationes non expresserint, ideo factum; quia non erat opus; nec enim erat de-

his controversia, & si Ariani admississent, Filium Patre esse consubstantiale, non fuissent difficultates in admittendo, Filium à Patre esse inseparabilem; cum mysterium libertatis Divinæ non facile transtulissent ad Filiationem. Imò de hoc forte Ariani non cogitârunt, qui de essentiæ Filii maximè cum SS. Patribus contendebant.

Dices 2. Ariani docuerunt, Verbum esse Filium voluntatis DEI, seu esse liberè productum: SS. Patres hoc negârunt: ergo nihil liberè productum potest DEO esse intrinsecum: atqui terminatio contingens esset liberè producta, & intrinsecum DEO: ergo. Resp. conc. imo. enthymem. neg. min. subsumpt. quia terminatio non est producta; alias foret nova Persona, distincta à producente: sed tantum est identificata. Dein jam responsum à n. 546. ad id, quod objectum de Filiatione, seu Verbo liberè productu. Ut tamen pateat, quid Ariani voluerint dicere per hoc, quod Verbum sit Filius voluntatis, adscribo verba S. Hilarii Pictaviens. libro contra Constantium jam vitâ fundum circa med. editionis Parisiensis a. 1685. folio 293. ubi de Conciliabulo Seleucensi, & de vocibus *Homousios* & *Homios* scribens, refert responsum cuiusdam Ariani ad suam questionem: Ego, ait, quendam eorum, qui forte ad me pertendantum accesserat, quasi ignorans rerum gestarum percontatus sum, quid sibi vellet istud, ut, qui unam substantiam Filii esse cum Patre damnassent, vel esse similis substantie degassent, dissimilitudinem damnarent. Tunc mihi ait, Christum DEO similem non esse, sed similem Patri esse. Rursus hoc obscurius mihi videbatur. De quo cum iterum interrogarem, tunc hæc ita locutus est. Dico, eum dissimilem DEO esse, similem Patri posse intelligi; quia Pater voluissest creaturam sibi simili modo creare, que similia sibi vellet, & idcirco similem Patri esse; quia voluntatis est potius Filius quam Divinitatis; dissimilem autem DEO esse; quia neque DEUS esset, neque ex DEO, id est, de substantia DEI natus esset. Hac audiens bebi, neque credidi, donec publicè ex consensu omnium eorum prophanissime hujus similitudinis ratio prædicaretur. Ex quo patet, Ariani per Filium voluntatis non intellexisse, nisi creaturam voluntati Divinæ conformia volentem producram: qualem esse Christum negâsse Patres nemō dubitat.

550. Ob. 8. Volatio DEI necessaria, est simpliciter infinita in volendo: ergo sine alia terminacione etiam vult contingentia. Confir. Juxta nos DEUS posset crescere quoad velle: hoc non potest dici: ergo. Resp. dist. ant. est infinita in volendo intra suam lineam. conc. ant. extra illam. neg. ant. & neg. cons. Simile quid respondeamus de scientia Divina num. 299. Ad conf. neg. maj. Crescere significat additionem successivam, quæ in DEO non datur. Si autem per crescere tantum intelligas habere ab æterno plura decreta, in primis minus propriè loqueris: dein in nostro systemate tantum est unum realiter, & virtualiter decretum, quo DEUS potuit plura, vel pauciora pro libitu decernere, in quo nihil est absurdum. Si etiam supponas decreta virtualiter distincta, juxta Autores ea admittentes non est absurdum, admittere, quod DEUS possit habere pro libitu plura, vel pauciora talia decreta.

551. Ob. 9. Si terminatio contingens voluntatis esset realiter identificata DEO, deberet habere omnes perfectiones simpliciter simplices, vel absolutas: atqui ita non potest habere: ergo, prob. mi. Inter perfectiones simpliciter simplices, & absolutas etiam est esse absolute necessaria: item posse identificari voluntatis actu existenti: atqui has perfectiones non potest habere terminatio contingens voluntatis, ut patet: ergo. Resp. rorq. arg. Inter perfectiones absolutas etiam est esse communicabile tribus, esse identificabile cum Filio: sed has non potest habere Paternitas: ergo. In forma dist. maj. terminatio deberet eas perfectiones habere identicè, substantiè, & neutraliter, conc. maj. deberet habere denominativè, vel adjectivè, neg. maj. & dist. sic mi. neg. conf. ad prob. dist. iterum mi. ut prius, & neg. conf.

Prædicta, quæ competit naturæ, ut virtualiter, vel certè, ut quidam volunt, speciali modo formaliter, distinctæ à Personalitatibus, vel terminationibus contingentibus, non debent haberi à Personalitatibus, vel terminationibus denominativè, vel adjectivè, seu ita, ut illa prædicta possint eas terminations, vel Personalitates, immediate denominare, vel tanquam adjectiva istis attribui; neque enim verum est: *Paternitas est communicabilis tribus: est identificabilis Filio;* & pariter neque verum est: *Volitio mundi est absolute necessaria: est identificabilis nolitioni ejusdem mundi.* Sed ea prædicta debent tantum haberi ita, ut per modum substantivi possint prædicari: & sic verum est: *Paternitas est communicabilis cum tribus: Volitio est absolute necessitas existendi: item Volitio est antecedens identificabilitas cum nolitione: scilicet est essentia Divina, quæ est communicabilis tribus, absolute necessaria, & identificabilis antecedenter nolitioni.* Hac responso supponit distinctionem virtualem inter prædicta necessaria, & contingentia, quam dati infra probabimus *disp. 5. de Trinitate.* Qui eam distinctionem negant, distinguunt maj. deberet habere eas perfectiones ipsa terminatio formaliter accepta, neg. realiter accepta, conc. Sed hanc responsonem non sufficere, infra ostendemus.

552. Ob. 10. Vel terminatio contingens, ut distincta ab essentia, est perfectio, vel non est perfectio: neutrum potest dici: ergo, prob. min. Si est perfectio, tunc tam terminatio voluntatis, quam terminatio nolitionis erit perfectio: sed utramque DEUS habere non potest: ergo dabitur in DEO privatio a ieijs perfectiis, e. g. nolitionis, quod dici non potest; cum DEUS debeat esse summè perfectus. Si autem non est perfectio, tunc erit imperfectio, quæ DEO repugnat: dein videtur ex se absurdum dicere, quod id, quod est realiter DEO identificatum, non sit perfectio. Resp. conc. maj. neg. mi. ad prob. aliqui admittunt, illam terminationem, ut distinctam ab essentia, esse perfectionem: alii negant, prout scilicet sentiunt de Paternitate, ac Filiatione, & Spiratione passiva in Divinis, quas aliqui volunt esse perfectiones, etiam prout sunt distinctæ ab essentia: alii negant, esse perfectiones, prout sunt distinctæ: sed ajunt, esse quidem perfectas, vel habere perfectionem, sed tantum illam, quæ est essentia, sicut sunt

existentes per unam existentiam, non autem habent plures existentias, de qua re videatur *Missa de essentia, & attributis DEI disp. 3. seq.* 4. & *Ulloa de DEO disp. 2. cap. 6. & seq.* Cum his, & aliis inferius *disp. 5. de Trinitate* dicam & ego, non esse perfectiones virtualiter distinctas ab essentia; neque tamen propterea sunt imperfectiones; sed ad summum erunt prædicta neutra. Hac ratione facile ostenditur, in DEO nunquam dari privationem perfectionis. Sed de hoc plura suo loco.

553. Qui admittunt has terminations, etiam ut virtualiter distinctas, esse perfectiones, ad primam part. illius probat. minoris omittunt maj. & conc. mi. negant autem conf. quæ non est legitima; quia tamen non datur in DEO privatio alicuius perfectionis, ut ait Gormaz; hac enim est carentia in subjecto capaci: DEUS autem non caret unquam illa perfectione, cuius est capax; nam in signo priori, seu indifferente, non est capax nolitionis; alias non esset indifferens, sed jam determinatus: neque in signo posteriori DEUS est capax nolitionis; quia tunc habet jam volitionem, quæ essentialiter excludit nolitionem: neque etiam deinceps est ejus capax ob suam immutabilitatem.

Si dicas, saltem admittendam in DEO carentiam alicuius perfectionis. Respondent isti autores, non esse absurdum, admittere carentiam perfectionis alicuius, cuius capax non est. Sie datur in DEO carentia omnium perfectionum mixtarum. Si urgeas, non debere admittiri in DEO carentiam perfectionis simpliciter simplicis. Respondent, terminacionem illam, ut distinctam, non esse perfectionem simpliciter simplicem (de qua re num. 12. & seq.) quia melior non est, quam omnis alia cum ipsa non identificabilis; nam, si etiam nolitio perfectio est, ut argumentum supponit, cum ea volitio neque in tertio identificari potest. Si dicas: neque admittendam in DEO carentiam perfectionis simpliciter talis. Resp. dist. ill. si ei determinate debeat, vel non aliunde compensetur. conc. securus, neg. illatum. perfectio autem nolitionis compensatur per volitionem. Sic etiam loquuntur de Patre, & Filio, quorum prior non habet filiationem, posterior non habet paternitatem, quin sint imperfecti, aut careant perfectione debita. Si autem ultraius objiceretur, DEUM saltem caritatum aliqua perfectione non compensata per aequivalentem, si haberet puram omissionem liberam, fors responderebunt cum *Arraga disp. 27. de DEO num. 81. & disp. 29. num. 23.* (eius rationem obiter adduximus n. 535.) non esse possibilem puram omissionem liberam in DEO.

ARTICULUS V.

An Decreta DEI distinguantur inter se virtualiter.

554. **Q**uestio est, an inter varia decreta DEI, e. g. collativum auxiliu, prædefinitivum, permisivum, reprobatum, prædestinatum &c. detur distinctio plus quam formalis, seu rationis rationata, ita, ut vere contradictoria de ipsis verifi-

centur, an non: ad quam resolvendam prænoto 1mō, licet in creatis actus intellectus, & voluntatis plus quam formaliter sint distincti, non etiam in DEO debere ita esse distinctos; nam in primis in actibus Divinis realis distinctio dari non potest: virtualis autem secum afferit mysterium simile mysterio SS. Trinitatis; unde nec ista admitti debet, nisi, ut ait Muniesa *disp. 8. sct. 1. n. 7.* mysteria fidei eam cogant admittere, aut, nisi efficacissimis rationibus probetur: atque ratio, quod unus sit actus intellectus, alter voluntatis, non est efficacissima ad probandam distinctionem istam: ergo. In hoc communiter nostri consentiunt, dum negant distinctionem virtualis inter prædicta Divina absolute, & necessaria: qualia etiam sunt cognitio necessaria DEI de sua existentia, & amor sui ipsius: quorum unus est actus intellectus, alter voluntatis.

555. Neque dicas, cognitionem debere prælucere, & dirigere ad volitionem, seu amorem, consequenter debere ad hunc pro priori naturæ præsupponi; nam non est cognitio Divina à parte rei prior ad amorem, sed est tantum specialis modus tendendi actus Divini, ex natura sua simul cognoscens, & amantis, tali tam modo, ut amet; quia cognoscit: non vicissim cognoscat; quia amat. Unde illa prælucentia, vel directio non est formalis, sed tantum eminentialis; & non præcedit pro priori natura, sed tantum pro priori rationis; atque consistit in dicto speciali modo tendendi actus Divini. Sic quoque, & non aliter admitti debet in ordine ad actus Divinos illud axioma. *Nihil volitum, quin precognitum.*

Unde etiam reduplicationes, quæ solent hinc fieri, à parte rei plus non significant, quam eundem actum esse simul cognitionem, & volitionem, & habere speciale illum modum tendendi. Eadem ratione etiam explicari debet, quod cognitio allicit ad amorem, scilicet allicita equivalenter tali, seu eminentia, contenta in speciali illo modo tendendi, ferme sicut quando voluntas creata uno codémque actu vult finem, & media, volitio finis allicit, & determinat formaliter ad volitionem mediorum. Videatur Muniesa de *essentia, & attributis Divinis disp. 8. sct. 1.* Quod autem dictum hinc de scientia visionis necessaria, & amore necessario, idem dicendum de scientia visionis contingente, & amore, seu volitione contingente, ut patet consideranti. Dico: scientia visionis, non scientia media; quia, cum scientia media constitutat libertatem DEI in actu 1mo, non potest esse per identitatem etiam virtutem connexa cum actu 2do, sed debet esse separabilis ab actu secundo, seu potens existere sine isto; alias tolleretur libertas: quæ autem sunt inter se separabilia, sunt virtualiter distincta, utpote verificativa prædictorum contradictoriorum.

556. Prænoto 2do, DEUM posse objecta disparata, vel etiam, quorum unum dependet ab altero, tanquam effectus à causa, vel finis à medio, aut vicissim, unico realiter, & virtualiter indivisibili decreto decernere; nam id potest etiam homo; quamvis enim hic possit per duos actus talia objecta successivè velle, e. g. prius sanitatem, postea medicinam, tamen est innegabile, quod per unicum actum possit simul velle san-

ratem tanquam finem, & medicinam tanquam medium. Quare ex eo, quod objecta sint inter se distincta, aut unum sit causa, alterum effectus, unum finis, alterum medium &c. non sequitur, quod etiam volitio unius sit distincta à volitione alterius, vel causa volitionis alterius &c. nisi forte in sensu pure formalis. His notatis

557. Dico. DEUS unico realiter, & virtualiter indivisibili actu omnia simul decernit, nec datur distinctio plus quam formalis inter decreta Divina. ita S. Thomas 1. part. quest. 19. art. 5. in corp. dicens de DEO. *Uno actu vult omnia.* Sequuntur Granatus, Molina, Valentia, Antonius Perez, Borull, Aranda, Haunoldus, Rhem, Sagara, Elsparza, Muniesa de *essentia, & attributis DEI disp. 8. sct. 4. num. 58.* & alii ab hoc citati. Sententiam hanc probat Elsparza 1. 1. q. 27. de *DEO a. 3. & seq.* fusè ex Scripturis, & PP. ut videri potest. Ego probo ratione, & rīm negativa. Distinctio virtualis admitti non debet, nisi, ubi fides, aut gravissima ratio nos cogit: atque in nostro calu neutra nos cogit: ergo. maj. admittitur. min. prob. solutione objectionum. Accedit, quod admittendæ forent, saltem juxta plurimam sententiam, plurimæ tales distinctiones ratione scientiarum mediari, visionis, decretorum indifferentium, efficacium, objectorum sibi invicem subordinatorum, disparitorum &c.

558. Prob. conclusio 2do. DEUS antecedenter ad omne exercitum libertatis sue habet scientiam medium de omnibus sub quacunque conditione contingenti futuris, adeoque est instructus plenissima, & comprehensiva notitia rerum omnium decernibilium: simul etiam omnipotens est: ergo potest simul omnia decernere unico virtualiter actu: ergo defacto ita decernit. prob. ant. DEUS non potest aliquid decernere faciendum, vel omittendum, nisi sciat illud possibile, & compossibile cum aliis, adeoque cognoscat etiam alia omnia; alias cæco modo decerneret, & cæco modo eligeret unum ex infinitis aliis generibus, speciebus, & individuis possibilium; si hæc antecedenter non cognosceret: ergo debet antecedenter ad decretum habere omnem completam scientiam simplicis intelligentiæ de omnibus possibilibus. Et de hoc nemo dubitat, etiam ex eo, quod hæc scientia sit prædicatum absolute necessarium; talia autem prædicta ex omnium sententia præcedant prædicta contingentia, & libera.

Insuper DEUS nihil potest decernere, nisi ut gubernator infinitè sapiens, atque prudens: ad hoc autem requiritur, ut, antequam aliquid decernat, sciat non tantum, quid ex illa re, sed quid etiam ex qualibet alia, imo ex infinitis cuiuslibet rei cum alia combinationibus, aut coexistentia, vel oppositione, aut omissione sequatur; alias non infinitè sapienter decerneret; quia alius cum majore notitia sapientius decerneret, ut est ex se clarum; ergo debet DEUS ante omnem suum decretum habere totam scientiam medium de omnibus conditionatè futuris. Addo tamen 1. hanc necessitatem habendi ante omne decretum scientiam medium, ita latè acceptam, non oriri ex eo, quod aliter libertas creata non salvaretur; nam tamen salvaretur sufficenter per partiale, ut ita dicam, scientiam medium, de eo, quod hic & nunc

& nunc concernit libertatem creatam. 2. licet decretum DEI, ut ponitur, indivisibile, sit realiter acceptum impedibile à creatura, non tamen est impedibile formaliter acceptum, saltem quod ad omnes formalitates; nam multæ formalitates decreti non habent connexionem cum libertate creatæ; quis enim dicat, impedibilem fuisse à creatura e. g. eam formalitatem decreti, qua DEUS decrevit, tot condere stellas, tot species animalium, aut herbarum &c. Hinc si creatura e. g. aliter ageret, quām fuerit prævisum, & prædefinitum, foret tunc quidem aliud realiter decretum, sed tamen plurimas formalitates habent easdem cum hoc decreto, quod modò datur.

Probatur jam prima cons. Qui plura comprehendit, & scit de eventibus conditionatè futuris, potest plura uno actu decernere; quia objectorum dependentia, causalitas, vel successio &c. non impedit unitatem decreti ex num. 556. ergo. Sic, ut ait Granadus, quod magis architectus comprehendit totam struētam palatii, eò plura simul jubet parari: sic, ut ait Sagara, quod plura Rex prævidet circa expeditionem bellicam, eò pluribus simul providerit: ergo, cùm DEUS prævideat omnia, simul omnia potest decernere. Et certè assignari non potest, quid DEO omniscio, & omnipotenti desit, quod minùs simul omnia decernere possit. Secunda cons. prob. 1. Posse decernere omnia simul, & id non facere, provenit, vel ex imperfectione potentia physica, aut morali, vel ex levitate animi, aut morositate, vel irresolutione, quæ DEO repugnant. ad. Omnia simul decernere est modus in genere volendi comprehensivus, perfectissimus, & simplicitati Divina conformissimus, ac ipsa sui propositione videtur pulcherrimus, & DEO dignissimus, adeoque debet ipsi tribui. Certè, si Angelis perfectioribus (ex S. Thoma 1. part. quest. 55. art. 3. & aliis) tribuuntur species universales, ut uno intuitu plura cognoscant, debet DEUS omnia unico intuitu simul cognoscere, quæ cognosci unico actu possunt: cùmque voluntas non degeneret à nobilitate intellectus, debet hæc omnia, quæ decernere vult, & unico actu decernere potest, simul per istum decernere. videatur Muniesla loco cit. num. 557. Omitto hic brevitas causa argumenta, quæ decretis divisibilibus adhuc objici possunt, quæque difficilem habent solutionem.

ARTICULUS VI.

Solvuntur Objectiones.

559. **O**b. 1. Decretum dandi præmium propter merita, præsupponit pro priori aliud decretum: ergo non tantum unum decretum datur in DEO. prob. ant. Decretum dandi præmium supponit existere merita absolute prævisa; alias merita non essent causa moralis, sed finalis: atque merita non possunt ita existere sine præsupposito aliquo decreto; cùm nihil possit absolute esse futurum, vel etiam ut absolute futurum prævideri ante decretum absolute existens: ergo decretum dandi præmium propter merita supponit aliud

decretum antecedens, & decernens existentiam meritorum. Resp. neg. ant. intellectum de prioritate plus quam formalis, seu inferente distinctionem virtualem. ad prob. dist. maj. supponit merita absolute prævisa per visionem plus quam formaliter distinctam à decreto. neg. maj. per visionem formaliter tantum distinctam. conc. maj.

Distinguo etiam minorem. merita non possunt ita existere sine præsupposito decreto ad eorum existentiam physicam in se actualē. conc. min. ad existentiam eorum tantum intentionalem, quæ est ipsa scientia visionis. subdist. sine decreto formaliter præsupposito. omitt. min. sine decreto realiter, aut virtualiter præsupposito. neg. min. & cons.

560. Quare decretum non debet plus quam formaliter præcedere scientiam visionis, nec magis distingui: & actus ille Divinus in se complectitur hæc prædicata, formaliter tantum inter se distincta. 1. Quod decernat existentiam meritorum. 2. Quod videat ea absolute futura. 3. Quod velit præmium conferre merenti, & quidem tali affectu, vel modo tendendi, quo velit præmium propter merita, & non vicissim, quicque respiciat merita tanquam causam præmii, non vicissim, in quibus nulla est contradic̄tio.

Unde hic actus Divinus est tam causa meriti, quam præmii; sed, ut ita dicam, prius causans meritum tanquam causam secundam, & pro posteriori causans præmium tanquam effectum tam causa primæ, scilicet decreti, quam causæ secunde, scilicet meriti: merita autem sunt causa quidem præmii; sed non sunt causa affectus, seu decreti Divini: neque hic à meritis causari potest, aut debet. Sic etiam casu, quo quia unico actu intendat tam sanitatem, quam medicinam, eti sanitas sit causa finalis medicinæ, non tamen intentio sanitatis est causa finalis intentionis medicinæ. Et quamvis in hoc eodem casu medicina sit causa physica sanitatis, non tamen intentio medicinæ est causa intentionis sanitatis; cùm unicus actus non possit esse causa sui ipsius. Sed neque propterea merita sunt causa finalis præmii; quia non datur præmium, ut existant merita; sed quia hæc existunt independenter à præmio, quamvis non independenter à decreto, cuius causa non sunt.

561. Dices. 1. Est inexplicabile, quomodo merita sint causa præmii, nisi ut absolute prævisa causet effectum Divinum, seu decretum dandi præmium propter merita: sed absoluta prævisio jam supponit decretum: ergo ad causandum suo modo hunc effectum præsupponitur jam aliud decretum, adeoque unum ad alterum: consequenter virtualiter distinguuntur; quia causa debet distingui ab effectu. Relp. neg. maj. Causalitas meritorum respectu præmii stat in hoc, quod DEUS velit præmium, non quomodo conunque, sed per talem tendentiam, quæ respiciat merita tanquam causam præmii, sive digna præmio, cui dignitati, seu exigentia velit se DEUS conformare: quæ tendentia est cuique nota ab experientia. Sic actus, volens simul medicinam, & sanitatem, vult medicinam ut medium, & sanitatem ut finem, non per hoc, quod intentio sanitatis causet intentionem medii (non enim

enim potest actus causare se ipsum) sed per specialem tendentiam.

Hæc responsio est ad mentem Angelici 1. part. quæst. 19. a. 5. ubi querit, an voluntas DEI habeat causam, & respondet negativè. tum in corp. ait, quod, si quis unico actu intendat finem, & medium, intentio finis non sit causa intentionis medii, quamvis per talē actum medium ordinet ad finem, & consequenter ille sit causa istius. Docet ulterius, quod, sicut DEUS non discurrit intellectivè, nec cognitio unius in DEO est causa cognitionis alterius, ita nec discurrat affectivè, nec volitio unius sit causa volitionis alterius: sed quod DEUS velit utrumque simul, ordinando, non unam volitionem ad alteram, sed unum objectum creatum ad alterum: & concludit his verbis: *Vult ergo hoc esse propter hoc, sed non propter hoc vult hoc: quæ aliter reddit ad 1. dicens. Non quod aliquid sit DEO causa volendi, sed in quantum vult, unum esse propter aliud.*

562. Dices 2dō. Juxta nos scientia visionis esset etiam virtualiter identificata cum decreto: ergo esset causa rerum, quod tamen communiter nostri negant, quibus nos non opposuimus num 361, prob. cons. Decretum est causa: ergo etiam scientia realiter, & virtualiter identificata. Resp. conc. ant. dist. cons. Scientia visionis in sensu formaliter accepta. neg. cons. in sensu reali, vel virtuali, omittit, vel conc. cons. Scientia hæc non est causa in sensu formaliter; quia res non futuræ sunt; quia prævidentur: sed ideo prævidentur; quia futuræ sunt, ut fuscè probatum à num. 360. & seq. In sensu tamen reali, vel virtuali accepta scientia est causa, sicut decretum, quod est causa remota, & impeditibilis respectu actuum liberorum creaturæ, ut infra dicemus. Ubi nota, etiam res futuras non esse causam scientiæ visionis strictè dictam; quia hæc est incausabilis.

563. Urgebis. Est imperceptibile, quod scientia visionis realiter, & virtualiter sumpta possit dici causa remota; cum subequatur objectum creatum. Resp. nego illatum. Scientia visionis non sequitur objectum physicè jam existens: sed tantum objectivè existens: atqui non est absurdum, quod causa, præfertim remota, sequatur effectum objectivè existentem. Sic cognitio finis supponit finem objectivè existentem, & tamen causat illum saltem remoto; quia causat eius intentionem.

Si dicas, causam non posse subsequi effectum absolute futurum, quamvis tantum in intentione volentis, aut tantum objectivè existentem. Resp. dist. non potest subsequi sub omni formalitate, conc. sub aliqua tantum. neg. Debent hoc omnes admittere in quocunque decreto efficaci DEI, quod tantum causa præcedit: tantum medium autem, in quo videtur necessario effectus absolute futurus, & à quo hic repræsentatur, eundem objectivè existentem aliquo modo subsequitur, sive aliqualiter supponit. Nec in hac prioritate, vel posterioritate, tantum rationis, qualicunque mutua, est ulla implicatio: imo, si etiam esset plus quam prioritas rationis mutua, esset ad summum inter causam physicam & intentionalem, vel duas intentionales, quæ per se præcisè non repugnaret; quamvis aliud-

de repugnet, aliquid reverè esse ad scientiam Divinam plus quam ratione prius.

Paucis sic habe. Postquam DEUS per scientiam simplicis intelligentie prævidit, rem esse possibilem: & per scientiam medium, quod sub his, vel aliis conditionibus sit, vel non sit futura: tunc liberè identificat sibi terminationem volitionis, vel nolitionis, prædefinitionis, vel permissionis &c. Jam casu, quo DEUS rem vult, terminatio illa simul, & inseparabiliter, est repræsentatio objecti futuri, tam in seipso, quam in seipso terminatione, seu modo formaliter dupli. Talis terminatio, vel actus prærequiritur ad quocunque objectum creatum, absolute futurum, licet non prærequiratur sub omni formalitate; nam non prærequiritur, ut repræsentatio objecti est: & hinc sub ista ratione dicitur formaliter sequi objectum absolute futurum (intellige sequi negative, seu posterioritate rationis, seu ita, ut non idèo sit objectum absolute futurum; quia datur formalitas scientiæ; sed potius idèo detur hæc formalitas; quia datur objectum: non autem positivè, ut ab ea producatur, vel eam pro priori natura strictè dicto, aut magis, quam pro priori rationis, præsupponat) at verò idem actus, seu terminatio realiter sumpta, objectum tanquam causa saltem mediata antecedit.

564. Dices 1. Ideo res datur; quia DEUS eam vult, vel permittit: non ideo datur; quia eam cognoscit: ergo verificantur contradictionia de decreto, ac scientia. Resp. hæc tam parum esse contradictionia, quam ista: ideo contrito tendit in peccatum; quia est odium: non ideo tendit; quia est amor. Sensus tantum est iste: actus ille contingens DEI est causa rerum; quia volitio est: non est causa rerum; quia cognitio est: in sensu autem reali, vel virtuali, decretum, & scientia sunt causa eodem modo ex n. 562. Dices 2. Decretum non supponit objectivè objectum absolute futurum, sed tantum conditionatè futurum: scientia visionis supponit illud absolute futurum: ergo iterum verificantur contradictionia. Resp. dist. ant. non supponit, ut decretum est. conc. ant. ut scientia est. neg. ant. & cons.

Urgebis. Ergo antecedenter ad decretum DEI potest aliquid dici absolute futurum. Resp. neg. illatum ita simpliciter prolatum; quia neque potest simpliciter dari aliquid futurum ante scientiam visionis realiter acceptam; nam tam decretum, quam scientia visionis, realiter accepta, debent semper præcedere positivè tanquam causa physica remota, & impeditibilis respectu actuum liberorum creaturæ. Hoc tamen admitto, quod ens, absolute futurum, sit aliquo modo intentionaliter prius, & præcedat negativè ad decretum, non quidem sub omni formalitate acceptum, sed sub formalitate scientiæ: adeoque detur prioritas aliqua, quæ tamen non repugnat, ut dictum num. 563. Accedit, quod scientia visionis non videat effectum futurum independenter à se ipsa.

565. Quod autem spectat ad id, quod dictum est, decretum supponere tantum objectum conditionatè futurum, recolenda sunt dicta num. 435. & seq. scilicet quod idem sit objectum absolute futurum, & conditionatè futurum. Et quamvis dici deberet, quod decretum haberet obje-

vel respiceret objectum alio modo, hic modus non se teneret ex parte objecti, sed ex parte decreti, nec aliud inferretur, quam, ad hoc, ut res decerneatur, non prærequiri scientiam visionis: ut autem absolutè videatur, prærequiri decretum; hoc est, unam formalitatem prærequiri formaliter ad alteram, & eminentialiter dirigere ad alteram, ex dictis *num. 555.* Si quæras, quid aliud sit à parte rei cognosci objectum conditionatè futurum ab eo, quando cognoscitur absolutè futurum. Resp. esse aliam realiter cognitionem DEI, quæ habet identificatam sibi hanc terminationem, quam potuisset non habere: in objecto autem non est diversitas. Hoc tamen etiam notandum, quod idem sit objectum, sive existat, sive non existat: & hinc non datur aliud, quando res existit, quam prius cognitum fuerit: sed id, quod prius non existit, nunc existit. Unde nunc non datur à parte rei objectum scientiæ de Antichristo (nec enim negatio est objectum ejus scientiæ) sed primum postea dabitur. Nec aliud præsupponit scientia visionis, aliud scientia media: sed tantum præsupponit alio modo: qui tamen modus non se tenet ex parte objecti, sed ex parte potentia intellectuæ. Nempe, ut possit dari absolute scientia visionis, requiritur, ut intellectus sit pro priori rationis expeditus formaliter decreti: quæ formalitas non requiritur, ut sit expeditus ad scientiam medium.

566. Ob. 2. Repugnat decretum positivè reprobativum hominis ante peccatum absolutè prævium: ergo absolute prævisio, seu scientia visionis de peccato, debet præcedere decretum reprobativum: sed ante illam scientiam jam debet dari decretum permisivum: ergo unum decretum debet præcedere alterum: ergo debent esse virtualiter distincta. Resp. dist. conf. prævisio debet præcedere positivè. neg. conf. debet præcedere negativè, hoc est, non sequi, conc. conf. & dist. subsumpt. decretum permisivum debet præcedere positivè. neg. subsumpt. debet præcedere negativè. conc. subsumpt. dist. etiam i. conf. unum decretum debet præcedere alterum positivè. neg. i. conf. negativè, seu tantum formaliter. conc. i. conf. & neg. 2dam.

Scientia visionis, sumpta formaliter, non præcedit rem, cuius est scientia, neque præcedentia illa eminentiali, quam explicavimus *num. 555.* at verò aliquando præcedit rem aliam præcedentia negativâ, hoc est, ut ratione sit prior, & illa res sit; quia datur scientia visionis de alia re: sic datur decretum reprobativum; quia datur scientia visionis de peccato, non vicissim: & sic scientia hæc eminentialiter præcedit decretum istud: nunquam autem præcedit hæc scientia decretum realiter, aut virtualiter. Et de hoc decreto reprobativo, seu puniendi propter peccata, ferme discordum est, ac de decreto glorificandi propter merita, de quo *num. 559.* & seq. Dixi ferme; nam quale sit discrimen inter reprobationem, & prædestinationem, inferius dicemus: quod tamen discrimen, qualecumque sit, non infert aliam distinctionem inter decreta, quam formalem. Habet ergo actus reprobativus hæc prædicta: 1. quod permittat peccatum. 2. quod videat hoc absolutè futurum. 3. quod velit pœnam peccati. 4. quod velit per ralem tendentiam, quæ tendat in pœnam propter peccatum, non

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

vicissim: inter quæ nulla datur prorsus contradictione.

567. Dices. Juxta dicta DEUS eodem indivisibili decreto decernit absolutè hominem creare, & damnare: hoc non stat cum Divina clementia: ergo prob. min. Fuisse eligibilis homini relinqu in suo nihilo: ergo. Resp. Cur DEUS sit magis clemens, quando hominem damnat per secundum decretum, tamen jam ab æterno coëxistens priori, quam, si eum damnet statim per primum? & cur complexum hoc decretorum sit eligibilis, quam unum decretum? Respondebis, alterum subsequi libertatem hominis, & existere propter liberam hominis malitiam. Sed idem tenendum de nostro decreto, quod formalitatem damnationis habet identificatam ex determinatione libera malitia humanæ, & impedibilem ab homine. In forma neg. min. ad prob. dist. ant. fuisse eligibilis antecedenter ad liberum abusum beneficij creationis. neg. ant. consequenter ad liberum abusum. conc. ant. & neg. conf. Certè plurimis beneficiis, etiam ipso summo Incarnationis, abutuntur homines: quin propterea simpliciter sit eligibilis carere illis, quam ea habere: sufficit igitur, si antecedenter ad abusum sint magis eligibilia; nec propter abusum cessant esse maximi favores DEI.

568. Ob. 3. DEUS sapientissime permittit peccatum subsequens propter aliud præcedens: hoc non stat sine multiplicatione decretorum: ergo. Conf. i. DEUS Petrum amat, dum est in statu gratiæ: odit autem, dum est in statu peccatiæ: hoc explicari non potest sine virtuali distinctione volitionum, scilicet amoris, & odii: ergo. Conf. 2d. Causæ finales, & morales sunt priores naturæ ad effectum per decretum DEI: ergo etiam decretum DEI debet esse prius naturæ: adeoque constituere actum primum proximum. Resp. neg. mi. Decretum puniendi debet suo modo explicari, ut decretum præmiandi, de quo *num. 559.* Nec scientia visionis de peccato priore causat decretum permisivum posterioris, sed tantum permissionem passivam, seu formalem non impeditiæ: quæ sive stet in negatione auxiliæ efficacis, sive in alio quocunque, non identificatur cum DEO.

Ad i. confir. neg. min. Difficultas hæc communis est omni sententiæ; quia oritur ex immutabilitate affectus Divini: nec tollitur per distinctionem virtualiæ; quia hæc non potest facere, cessare priorem affectum, quod tamen rudibus videtur requiri ad hoc, ut Petrus modò sit amicus, modò inimicus DEI. Imò nec per realem distinctionem decretorum, vel affectum tolleretur hæc difficultas; quia nihil horum consequenter esset defectibile. Solutio communis est, quod DEUS ab æterno, simul, & semel, pro certo tempore, vel pro certis circumstantiis, Petrum amet, pro aliis autem odio habeat absque ulla distinctione decreti. Sic etiam homo potest aliquid velle pro aliquo tempore, pro quo e. g. delectabile est, cum proposito illud postea alienandi, vel omnino destruendi.

Ad 2dam conf. neg. ant. Oviedo *controv. 9.* de anima punct. 5. & alii. ego omis. ant. neg. conf. Non omnis forma, quæ tribuit denominationem subjecto, est etiam capax illius denominationis. Sic effectus posterior tribuit causæ de-

denominationem prioris, quin sit prior. Saltem decretum non debet esse immediate prius naturâ: sufficit, si sit remotè prius; nam tamen suffi-
cienter connectere unum cum altero poterit, erit-
que hæc dependentia effectus ab his causis im-
pedibilis, sicut ipsa causalitas. Quare, sicut DE-
US per decretum suum vult e. g. dispositiones;
& simul vult propter eas paratus esse ad con-
currentum (in quo juxta hanc sententiam stat
prioritas dispositionum ad effectum) ita vult, vel
permittit istas causas, finales, morales &c. &
dein propter istas vult, paratus esse ad concurrentum,
quoniam ista volitio, vel decretum, debeat ponere ex
parte actus primi proximi. Imò nec ipsa car-
sæ morales, vel finales, debent esse immediate
piores, seu constituere actum primum proximum,
sed tantum cognitione, vel amor earum,
nondum efficax, sed tantum complacentia (alijs
ipse amor tolleret libertatem, utpote efficaciter
post se trahens actum subsequentem) atque sic
causa moralis ad actum saepe est voluntas DEI,
seu decretum, quod non constituit actum pri-
mum proximum.

569. Dices. Scientia visionis de peccato Petri
constituit libertatem DEI ad puniendum, vel
parcendum; quia, supposita illâ, DEUS est ad-
huc liber ad utrumque: ergo est distincta virtualiter à decretô punitivo: ergo etiam decretum
permisssivum peccati est ab hoc posteriore distinctum. Resp. neg. ant. Scientia visionis,
non quidem formaliter sumpta, attamen reali-
ter, aut virtualiter sumpta, determinat DEUM
ad puniendum, casu, quo DEUS punit; quia ipsa
est identificata etiam virtualiter cum illo decre-
to. Quare libertatem DEI in actu primo con-
stituit tantum scientia simplicis intelligentia, &
scientia media directa, quibus supposita, DEUS
est liber ad determinandum se, ut velit potius
absolutè habere decretum permisssivum, identifi-
catum scientiæ visionis de peccato, vel prædefini-
tivum, seu collativum auxiliis efficacis, identificatum
cum scientia visionis de negatione peccati:
item est liber, ut, si velit permittere peccatum,
habeat scientiam visionis de peccato, identifica-
tam decreto puniendi, vel decreto parcendi:
non autem est liber ad habendam scientiam di-
stinctam.

Quando igitur Authorés aliqui dicunt, DEUM, supposita scientiæ visionis de peccato, esse
liberum ad puniendum, aut parcendum: vel lo-
quuntur juxta sententiam nobis oppositam, &
non debemus eos sequi: vel loquuntur tantum in
sensu formalis, hoc est, quod formalitas scientiæ
visionis, præcisivè sumpta, non determinet
DEUM ad puniendum, sed hic adhuc sit præ-
cisivè liber; cum hæc formalitas, præcisivè sumpta,
sit indifferens ad utrumque decretum, sicut
scilicet animal ad rationale, & irrationale: item
quod scientia visionis formaliter præcedat, & sit
prior ad decernendam poenam, vel veniam.

570. Ob. 4. DEUS habet voluntatem anteceden-
tem effectivè inefficacem omnes homines
salvandi: hæc voluntas distinguitur virtualiter,
tum à decreto prædestinativo, tum à repro-
bativo: ergo, prob. min. Repugnat, idem decretum
virtualiter indivisibile velle idem efficaciter,
& inefficaciter: ergo illa voluntas debet esse dis-
tincta à decreto prædefinitivo. Rursus, si non

est distincta illa voluntas antecedens à decreto
reprobative, DEUS omni sua voluntate vellet
damnationem hominis: ergo nullum facheret be-
neficium reprobis, quod est falsum. Resp. dist.
maj. ita, ut sit inefficax etiam respectu prædesti-
natorum. neg. maj. tantum respectu reprobo-
rum. conc. maj. & neg. min. ac conf. ad 1am
partem probationis omitto ant. & nego conf.
vel potius suppositum, quod decretum illud,
seu voluntas antecedens, respectu prædestinato-
rum, sit inefficax. ad 2dam partem prob. dist.
ant. ita, ut simul eadem omni voluntate velit
etiam eorum salutem. conc. ant. ut hanc non ve-
lit, neg. ant. & conf.

Suppono, idem decretum DEI posse esse
efficax respectu aliquorum objectorum, & in-
efficax respectu aliorum; quia in hoc nulla est
prorsus contradicatio; saepe enim homo vult ali-
quid efficaciter facere; quia facilè potest: & ali-
ud inefficaciter, si non est nimia difficultas.
Suppono etiam, DEUM velle salutem omnium,
non decreto confusè tendente in omnes (quod
est imperfectum) sed clare, & distinctè in
quemlibet. His suppositis, facile capitur, quo-
modo idem decretum respectu prædestinato-
rum sit absolutè efficax, tum quoad media salu-
tis, tum quoad ipsam salutem: respectu repro-
borum vero sit efficax quoad media salutis suf-
ficiencia, quæ effectivè confert, & quæ utique
sunt beneficia DEI, ratione quorum hoc de-
cretum etiam reprobis est valde beneficium: item
quod sit efficax saltem affectivè quoad eorum
salutem; quia DEUS sincè vult eos salvati,
quantum est ex parte sua, & in hunc finem dat
media: nec per ipsum stat, quod minùs salven-
tur: quamvis id decretum non sit respectu ipsius
salutis efficax effectivè; quia DEUS non de-
cernit eis absolutè gloriam: sed hoc provenit ex
eorum culpa, ut omnes dicere debent.

571. Ob. 5. Singulæ creaturæ, etiam ut
invicem coëxistentes, habent suam unaquæque
peculiarem amabilitatem, & peculiarem con-
temptibilitatem: ergo quælibet, etiam ut alteri
coëxistens, est amabilis à DEO separabiliter, seu
per amorem ab aliis separabilem: ergo volitio-
nes DEI, & decreta sunt separabilia, prob. conf.
Quælibet res per suam contemptibilitatem po-
test retrahere affectum Divinum à se: ergo po-
test amorem sui separare ab amore aliarum
rerum: ergo potest etiam amari per affectum
separatum ab amore aliarum; quia potest attrahere
affectum Divinum, dum aliae retrahunt.
Confir. Juxta nos, si vel musca, quæ de facto ex-
sistit, non daretur, tunc DEUS totum mundum,
ejusque ordinem, ac omnia alia, aliter, seu per
aliud decretum decreverisset: hoc est incredibile:
ergo.

Resp. Hæphrases paulò obscuriores, in an-
tecedente positæ, tantum significant, quamcum-
que creaturam posse amari, vel non amari, quin
ametur, vel non ametur altera: quod totum con-
ceditur, & dist. conf. quælibet creatura est amabi-
lis separabiliter, seu per amorem, qui fit separa-
bilis ab amore alterius simul existente. neg.
conf. qui non sit amor alterius. conc. 1am, &
neg. 2dam conf. Potest quælibet creatura amari,
vel non amari; potest enim DEUS elicere amo-
rem, qui tendat in plures, vel pauciores creatu-
ras

ras pro libitu: at non potest amari creatura per amorem, qui tendat in ipsam solam, nisi DEUS velit eam solam, & nullam aliam amare; quando enim vult plures amare, aut decernere, debet omnes uno amore amare, & uno decreto decernere, ad prob. dist. eodem modo. Ad conf. dist. mai. aliter, hoc est per decretum habens aliam terminationem, conc. maj. aliter statuens, subdist. de musca illa, conc. maj. de aliis rebus. neg. maj. & sic dist. min. neg. conf.

572. Ob. 6. Leges Divinæ constituant actum primum proximum liberum: sed hæ sunt decreta DEI; quia lex constituit ex voluntate legislatoris: ergo. Resp. neg. maj. Actum primum constituit sola cognitio legum, quæ potest dari, quando lex non est, nec essentialiter connectitur cum existentia certæ legis. Dices. Hæc cognitio sæpe stat in actu fidei, essentialiter præsupponente legem, seu decretum. Resp. dist. in actu supponente hoc decretum in individuo. neg. in specie. om. nam hic actus fidei potest dari, sive decretum præcipiens sit prædefinitivum, sive permisivum, modò habeat formalitatem præcepti: unde nihil est ex parte actus immi essentialiter connexum cum actu 2do; nam actus fidei est indifferens, decretum est impedibile: & quidem stante actu fidei; hic enim potest dari, seu componi cum utroque decreto, sive prædefinitivo, quod infert actum secundum præceptum, sive permisivo, quod infert ejus omissionem, modò, ut dictum est, habeat formalitatem legis, seu præcepti: quæ formalitas etiam non connectitur cum actu, sed est adhuc omnino indifferens. Superest difficultas de applicatione, seu præparatione omnipotentie ad concurrentem, pro qua explicanda sit

ARTICULUS VII.

An Applicatio Omnipotentie constitutiva actus primi proximi stet in decreto DEI.

573. Notandum 1mō, libertatem in actu primo esse potentiam, quæ positis omnibus ad agendum prærequisitis, potest agere, & non agere: intellige, in sensu diviso; quia homo liber debet habere similitatem potentiarum, quamvis non potentiam similitudinem. Et siquidem potest agere, & purè non agere, seu purè omittere, dicitur libertas contradictionis: si autem potest agere aliquid positivè oppositum, dicitur libertas contrarietas. Ex hoc autem sequitur, quod neque ille sit liber, qui non habet, vel non potest pro libitu habere omnia necessaria ad agendum: neque ille, qui habet impedimentum inauferibile agendi: neque etiam ille, qui est necessitatus ad agendum, ut patet. Unde, ut quis sit liber, requiritur, ut habeat principia requisita ad utrumque cum exclusione, tum impeditorum, tum etiam necessitatum ad unum determinatum exercitium. Hæc supponenda ex tractatu de act. hum.

574. Notandum 2dō, ad actum liberum, præsertim, si supponatur extrinsecè liber, non prærequiri tantum principia, à quibus ipse pro-

cedit, seu, quæ in ipsis influunt, sed etiam alia, à quibus non procedit, quæque non influunt. Sic e. g. ad actum amoris DEI liberum non tantum prærequiritur motivum alliciens ad DEUM amandum, sed etiam aliud retrahens, licet hoc nec physicè, nec moraliter influat in actum amoris. Ratio est; quia actus liber ut talis debet procedere à potentia expedita ad utrumque: ergo ab habente principia non tantum ad unum, sed etiam ad oppositum. Unde, licet amor DEI ut sic non exigit motivum retrahens, ut patet in Beatis, qui amant DEUM intensissimè sine motivo retrahente: at exigit hoc ut liber. Hinc actus primus liber componitur ex duobus actibus primis partialibus, quorum unus involvit principia e. g. ad amorem: alter involvit principia ad omissionem amoris, vel odium. Licet autem aliquid non sit influxum in unum e. g. amorem, tamen potest constitutere actum primum liberum ad illud: sicut econtra etiam, licet aliquid non sit actum, potest tamen impedire actum liberum, e. g. catena pedibus injecta non est activa respectu fugæ, sed impeditiva.

Infert ex his Sagara in manu scriptis, non omnia constitutiva actus primi liberi esse priora naturæ ad actum liberum; quia e. g. motivum retrahens non est prius naturæ ad amorem; nam ad illum non determinat, neque ut causa, neque ut dispositio, aut conditio, nec in genere physico, nec in morali: sed tantum est prius naturæ ad omissionem, vel odium. Si dicas, motivum retrahens saltem esse prius naturæ ad amorem ut liberum, responderet hic auctor negando illatum, stando in sententia statuente libertatem extrinsecam actu; nam amor ut liber est idem, ac complexum ex amore, & actu primo: adeoque illud motivum, cum non sit prius ad amorem, deberet esse prius ad actum primum, seu ad seipsum, quod repugnat. Quare istud motivum est tantum concomitans actum liberum; quia scilicet, ut voluntas possit dici liberè agere, debet durante sua actione habere motivum retrahens; nam hoc necessariò exigitur à judicio indifferente. Hinc non omne illud est prius naturæ ad actum 2dum, quod constituit quodmodocunque actum 1mum totalem: sed quod ita constituit, ut influat, vel certè determinet ad actum 2dum. Quidquid autem sit de hac doctrina, de qua etiam potest videri Gorimaz de act. hum. num. 328. 329. Et 472. saltem juxta eos, qui docent actus extrinsecè liberos, non sunt omnia ita priora, ut actus 2dus ea essentialiter respiciat, etiam tantum disjunctivè.

575. Notandum 3tō, constitutiva actus primi liberi diversimodè se habere ad actionem liberam; nam 1mō aliqua sunt indifferenta, ut conjungantur cum utroque extremo, & in utrumque influunt: ita se habet voluntas, omnipotentia, cognitio moti allicientis, & retrahentis, si sit unica; nam, si alia esset cognitio moti allicientis, & alia retrahentis; tunc ista non influeret in actum, e. g. amorem. 2dō alia sunt quidem indifferenta, ut conjungantur cum utroque: non tamen in utrumque, sed in unum tantum influunt: ita se habet cognitio duplex, quarum una repræsentat tantum motivum alliciens, altera retrahens; item gratia actualis, quæ non

non influit in peccatum. 3tiò alia sunt indifferencia, ut conjungantur cum utroque, sed in neutrum influunt: ita se habent negationes impedimentorum, & necessitantum, quæ dicuntur constitutiva negativa: neque constituant potentiam in ratione activæ, sed liberæ. 4tò voluntas præter conjungibilitatem, & potentiam influendi in utrumque, habet insuper indifferenticiam electionis, & privativè jus determinandi se, & alia con principia ad agendum, vel non agendum &c.

Notandum 4tò, et si quis actu non habeat omnia prærequisita, si tamen possit ea pro libitu habere: vel, et si adhuc impedita, si tamen possit quis ea pro libitu removere, talem esse sufficienter liberum. Sic, licet de nocte non possis legere sine lumine, si tamen hoc pro libitu possis accedere, liber es ad legendum: & sic de aliis; libertas enim, maximè in consideratione Theologica, stat non tam in potestate physice proxima ad agendum, e. g. legendum, sed in potestate moraliter imputative proxima, quæ constituitur sufficienter per potestatem acquirendi prærequisita, vel tollendi impedita, ut patet in modo adducto exemplo.

576. Notandum 5tò, alium esse actum primum remotum, alium actum primum proximum. Ille est causa actus primi proximi, & hunc non constituit, saltem non necessariò, nisi forte consideretur quoad omnipotentiam DEI, quæ constituit omnes actus primos creatos remotos, & proximos, ut consideranti patet. Iste est causa, vel potentia expedita ad ipsam actionem: e. g. actus primus proximus ad legendum est potentia videndi, & legendi, lux, liber, cognitione &c. actus primus remotus est, pater hominis legentis, typographus, bibliopegus &c. qui non constituant actum primum proximum; nam modò daretur homo potens legere, etiam per creationem, & sine patre, itemque liber sine illis artificibus, daretur tota potentia proximè expedita ad legendum.

Notandum 6tò, alium esse actum primum proximum libertatis creatæ, alium actum primum metaphysicum libertatis Divine; quia aliud est, DEUM esse liberum, aliud hominem. Actus primus proximus liber DEI involvit e. g. omnipotentiam, scientiam simplicis intelligentiæ, & medium directam de actibus nostris conditionate futuris; quia DEUS nihil potest decernere nisi post plenissimam, & comprehensivam notitiam finis, mediorum, congruentiæ, disconvenientiæ, proportionis &c. de quo plura supra n. 558. At vero actus primus liber hominis involvit quidem omnipotentiam, sine cuius concursum nil potest fieri: sed non involvit scientias illas; quia modò homo haberet sufficientia auxilia, & omnipotentiam ad concurrendum paratam &c. et si per impossibile DEUS nullam scientiam haberet de futuro eventu, jam ille esset liber ad operandum.

577. Si petas, quid igitur libertas creatæ, seu actus primus proximus liber creaturæ, dicat formaliter, seu quid constitutivè involvit? Resp. Involvit 1mò ipsam voluntatem creatam, quæ est rectum libertatis, & subjectum recipiens denominationem liberi in actu primo. 2dò cognitionem indifferente, seu boni, & mali, aut al-

lientem, & retrahentem: sive jam una cognitione utrumque motivum repræsentet, sive sint duas, aut plures pro diversitate motivorum. 3tò parentiam omnis impedimenti inauferibilis à voluntate, vel necessitantum ad unum, & inimpeditibilis. 4tò præsentiam omnis prærequisiti à voluntate pro libitu inacquiribilis: tales sunt gratiae excitantes ad actum supernaturalem, habitus virtutum, vel loco istorum omnipotentiæ specialiter applicata &c. 5tò ipsam omnipotentiam, non quidem ut productivam ipsius voluntatis, vel auxiliorum &c. (nam sub hac ratione omnipotentia constituit actum primum remotum) sed ut concursivam cum voluntate ad actum, quem voluntas eligit.

578. Jam vero omnis causa constitutiva actum primum proximum debet esse applicata, sive præparata ad agendum; alias non est proximè expedita; cum tamen actus primus proximus sit idem, ac proximè expeditus ad agendum: ergo etiam omnipotentia Divina, ut constituens actum primum proximum, debet esse ita applicata, seu præparata. Et hæc applicatio debet constituere libertatem proximam: quæstio autem jam est, in quo hæc applicatio, seu præparatio consistat; si enim decretum sit virtualiter unicum, non videtur posse constitui in decreto; quia deberet admitti, quod hoc decretum constitueret actum primum proximum liberum, quod non videtur posse dici.

Ratio est, sive decretum hoc sit prædefinitivum, sive permisivum (præscindens enim, sive indifferens indifferencia conjungibilitatis cum utroque extremo, in hoc systemate non datur) est semper essentialiter connexum, vel cum actu, vel cum omissione ejusdem: nihil autem essentialiter connexum cum uno extremo libertatis videatur posse constitutere actum primum proximum indifferente, etiam si esset impedibile; quia tamen tolleret libertatem; vel enim voluntas esset libera in sensu composito talis entitatis, e. g. decreti; vel in sensu diviso: non in sensu composito; quia non potest omitti actus, stante illa entitate, vel decreto: non in sensu diviso; quia eatenus daretur sensus divisus, quatenus impidetur ea entitas, vel decretum: sed sic non daretur amplius libertas: ergo, prob. min. Sublatio, vel impeditio aliquo constitutivo libertatis, per se requirit, tollit libertas ipsa; nam, ablata parte, auferitur totum: ergo.

579. Quidam ingeniosus Recentior in *the-fibus de libertate creatæ Dilingæ anno 1711. editis* disputat, an non possit dici, quod actus primus proximus liber constitutur per aliquod decretum disjunctum, seu indeterminatè sumptum, sicut e. g. libertas equitandi constituitur per aliquem equum indeterminatè sumptum; atque ingeniosè multa ibi pro affirmativa sententia congerit. Et siquidem defendi id posset, nostra sententia non obesset: at non tido speciosè dicitis, quibus ipse auctor non fudit, dum sub finem negativam amplectitur: nam actus primus proximus liber totus est hypothesis, seu conditio scientiæ mediæ, ut est in confessio apud nostros: at non potest DEUS ex parte hypothesis scientiæ mediæ videre, sive disjunctum, sive divisum, decretum prædefinitivum, aut reprobatum: ergo. Prob. min. DEUS deberet ira dicere

cere e. g. Si Petrus habuerit banc gratiam, vel omnipotentiam applicatam per aliquod decretum, tunc consentiet: sed DEUS non potest ita dicere per scientiam medium: ergo. prob. min. DEUS non tendit confusè in aliquod decretum, sed clare distinguit prædefinitivum, ac permissivum: adeoque, quamvis disjunctum affirmaret ista decretum, tamen sic diceret: Si Petrus habuerit gratiam, vel omnipotentiam applicatam, sive per decretum prædefinitivum, sive permissivum, consentiet: atqui DEUS non potest sic tendere per scientiam medium: ergo. prob. facile min. Hæc propositione, ut recte Revisores Romani rescripsere anno 1709, est DEO indigna, & ridicula; quia esset similis huic: Si muro induceretur color, sive albus, sive niger, dealbaretur: vel huic: Si haberem equum, vel navim, equitarem, vel: Si Petrus ad me veniret, sive virus, sive mortuus, me verberaret: quæ sunt ridicula, & inepta; nam omnia, quæ ponuntur ex parte hypothesis propositionis conditionalis, sive determinatæ, sive disjunctum, debent esse conducentia ad conditionatum, sicut quilibet equus, etiam disjunctum, conductus ad equitandum: atqui decretum permissivum tam parum conductus ad consensum, immo fortè minus, quam color niger ad dealbandum, vel navis ad equitandum.

§80. Dein dicta propositione partim esset necessariò vera: partim esset falsa. prob. Prima pars propositionis: Si Petrus habuerit gratiam per decretum prædefinitivum se tenens ex parte hypothesis, consentiet: est necessariò vera, adeoque non affirmabilis per scientiam medium, sed per scientiam simplicis intelligentiæ: altera verò: Si habuerit gratiam per decretum permissivum se tenens ex parte hypothesis, consentiet: est necessariò falsa: ergo non potest ullo modo à DEO affirmari. Et certè eodem modo posset dici, gratiam necessitantem, & insufficientem posse, disjunctum acceptas, constituere hypothesis scientiæ mediae, adeoque sufficere ad libertatem humana: & DEUM posse per scientiam medium dicere: Si Petrus habuerit aliquam gratiam, consentiet &c. ergo gratia Jansenistarum non tollit libertatem.

Si dicas, non esse in potestate hominis, habere gratiam potius hanc, quam illam. Resp. 1. fors posse dici, esse in potestate hominis, sicut in hoc systemate decretum. Resp. 2. Si res bene consideretur, juxta hoc sistema non esse in potestate libera hominis habere decretum; nam non potest homo determinare DEUM ad ullum decretum collativum gratia; quia DEUS potest nullum dare. Sed neque juxta adversarios posset homo impetrare decretum; quia hoc catenus posset, quatenus posset determinare ad scientiam medium de consensu, qua posita DEUS, volens dare auxilium, illud non posset dare per decretum permissivum: vel vicissim, posita scientiæ media de dissensu, non posset illud dare per decretum prædefinitivum: sed juxta hoc sistema DEUS non posset habere scientiam medium de consensu, aut dissensu, ut jam ostensum; quia nunquam daretur hypothesis apta scientiæ media: ergo.

Quare, ut salvetur libertas creata, debent ea omnia, quæ ex parte hypothesis scientiæ mediae necessariò per se requiruntur, sive quæ con-

stituunt actum primum proximum immediatum & necessariò requisitum, esse indifferentia, sive dein determinata, sive indeterminata sumpta requirantur, modò per se requirantur, & non tantum per accidens se habeant, seu ita, ut, iis pro libitu voluntatis ablatis, tamen adhuc maneat totus actus primus liber, per se, & necessariò requisitus; si enim ita se haberet, et si essent connexa cum uno extremo, modò essent impeditibilia, non tollerent libertatem.

§81. Scio, hæc dictis opponi paritatem habitus charitatis, influentis in actum sub gravi præceptum, pro instanti determinato, quo casu habitus est incompossibilis cum omissione, utpote graviter peccaminosa. Sed resp. Omnipotentia Divina in eo casu deberet esse parata ad supplendum quodcumque aliud principium, si quod deficeret ex necessariis ad libertatem: cùmque hæc sit conjungibilis cum utroque extremo, per illam in eo casu sufficenter constitueretur libertas, & habitus eo casu se haberet tanquam aliquid per accidens tantum constitutivum actus primi proximi. Quare est ingens disparitas inter hunc, & priorem casum, ubi nullum decretum est indifferens, & per nullum seorsim constituitur libertas.

Quod si tamen fingatur casus esse prorsus æqualis (quod difficilè fieret, eo quod omnipotentia ex se semper sit indifferens) tunc etiam influxus ille habitus eodem modo posset negari: & negant cum plurimi cum Gormaz de actib. hum. à num. 292. ubi fusissimè hanc questionem examinat. Quare nollem dicere, quod aliquod decretum, etiam tantum disjunctum sumptum, constitutus actum primum proximum liberum creaturæ, etiam ex eo, quod anno 1709. Revisores nostri Romani hanc sententiam non permittendam censuerint. Unde in alio reponenda est formalis applicatio, seu præparatio omnipotentia Divina in actu primo: quamvis facile concedam, quod applicatio, vel præparatio causalis, quæ non ingreditur actum primum proximum, sed remotum, possit in aliquo decreto statui.

§82. Dico igitur. Formalis applicatio, seu præparatio omnipotentia Divina ad concurrendum cum creatura stat, immo in ipsa omnipotentia Divina ex se, seu ex conceptu cause primæ ita constituta, ut, quandocunque creatura agit, etiam ipsa necessariò agat: sicut immensitas DEI exigit, ut, ubicunque, etiam de novo, est locus, Itatim adsit: vel æternitas, ut, ubicunque de novo est creatura, ei statim coexistat. 2dò stat in ipso actu primo proximo creato completo, qui exigit concursum omnipotentia Divina cum voluntate creata, ita, ut sine miraculo negari non possit ille concursum; sicut enī hunc concursum exigunt cause 2da necessaria, ita etiam liberæ. 3tiò in negatione omnis impeditimenti, sive hoc sit decretum miraculosum, impediens actionem creaturæ, & consequenter concursum omnipotentia, sive aliquid aliud. His tribus positis, habetur, quidquid requiritur ad hoc, ut omnipotentia Divina sit preparata, & applicata ad operandum. ita Sagara, Muniesha disp. 9. de omnipotentia DEI sect. 12. & communiter illi authores, qui decretum DEI virtualites indivisibile statuunt.

583. Prob. concl. Physicè omnipotentia Divina est applicata per immensitatem identificatam: moraliter autem applicatur sufficienter per ista tria, ex quibus tamen nullum est decretum DEI: ergo. Unde aliquo modo omnipotentia Divina se habet, ut habitus, qui, quandocunque adest, semper cum voluntate, pro hujus determinatione, concurrit, quin per decretum DEI formaliter, & positivè applicetur, aut redditur expeditus ad concurrentem; sic enim etiam omnipotentia, intimè creaturæ agenti præsens, & physicè applicatissima, semper parata est cum voluntate pro hujus determinatione concurrere, quando haec per reliqua con principia (quæ ipsa etiam exigunt concursum omnipotentia) est expedita; quin debeat per decretum positivum, se tenens ex parte actus primi proximi, determinari: sed sufficit decretum se tenens ex parte actus primi remoti, per quod, sicut debet DEUS conferre habitus, & reliqua principia necessaria voluntati, ita debet etiam nolle impedire omnipotentiam. Dixi tantum, omnipotentiam habere se aliquo modo, sicut habitus; nam habitus, etiam realiter sumptus, non potest impedire actionem voluntatis, neque potest nolle concurrere: potest tamen hoc omnipotentia realiter sumpta, utpote identificata cum voluntate Divina.

584. Confirm. conclusio positivè, saltem contra nos tristis, & plurimos alios, negantes prædeterminationem ad materiale peccati. Decretum indifferens, quod ipsi statuunt, non applicat formaliter omnipotentiam ad actionem peccaminosam: ergo debet ipsa per se, vel per aliquid aliud esse applicata, ut agat: atqui nihil assignari potest, nisi ea, quæ à nobis assignata sunt: ergo. prob. ant. Decretum indifferens non potest habere hunc sensum, ut DEUS dicat: *Volo concurrere, vel ad actum bonum, vel ad actum malum*: nam sic voluntas DEI eodem modo se haberet ad bonum & malum, quod est falsum, & contra Tridentinum. Et sane, ut ait Sagara, si homo diceret: *volo ditari, vel per fas, vel per nefas: malè vellet*: ergo etiam malè vellet DEUS, si diceret: *volo exercere omnipotentiam, vel per actum bonum, vel per actum malum*.

585. Nec dicas, decretum sic tendere: *Volo concurrere, vel ad actum bonum cum inclinatione, vel ad malum contra inclinationem*; nam, si positivè vult concurrere ad malum, hoc ipso non agit contra inclinationem efficacem; ipsa enim volitio positiva est efficax inclinationem ad malum. Quod autem simul jungatur inefficax nolitio, non excusat à malo; nam etiam, qui negat fidem metu mortis, habet inefficacem nolitionem suæ negationis; quia autem eam absolute vult, tamen graviter peccat. Igitur decretum tantum posset habere hunc sensum: *Volo concursum ad actum bonum: permitto concursum ad actum malum*: sed hoc decretum tantum non impedit omnipotentiam à concursu: hoc autem non est eam applicare, ut patet millenij exemplis.

Sic, si tantum non impedio, ut alter meo instrumento, vel etiam mea manu, alterum percussiat, ego neutrum applico ad percussionem: qui tantum non impedit peccatum alterius, non positivè illum applicat ad peccandum: neque

est causa physica peccati: imò nec moralis, si non tenetur impedire: ergo, si alter non impeditus peccet, debet supponi aliunde applicatus, aut determinatus: ergo etiam, si DEUS per decretum indifferens, ab adversariis assertum, tantum non impedit omnipotentiam à concursu ad actum malum, debet illa aliunde jam esse formaliter applicata, & præparata ad illum. Quod si autem formalis applicatio omnipotentia ad actum malum non sit in decreto DEI, nulla est ratio efficax dicendi, quod applicatio, vel præparatio necessaria ad actum bonum, debeat in decreto consistere, ut patet consideranti, & magis patebit ex solutione objectionum.

ARTICULUS VIII.

Solvuntur Objectiones.

586. Ob. 1. Omnipotentia Divina, & decretum DEI sunt realiter idem: ergo, si applicata est omnipotentia per se ipsam, est applicata per decretum. Confir. Applicatio agentis creati ad palsum non consistit formaliter in entitate causa, & actu primo proximo: ergo neque applicatio agentis increati, seu omnipotentia. Resp. neg. conf. Etiam natura Divina, & Pater, sunt idem, quin natura generet. Datur scilicet distinctio inter omnipotentiam necessariam, & decretum contingens, similis illi, quæ datur in Divinis inter naturam, & Patrem. Ad confir. neg. conf. Applicatio causa creatæ neque stat in decreto DEI: ergo neque in hoc statuit applicatio omnipotentia. Scilicet aliquæ denominations non possunt explicari sine entitate modali, alia non sine decreto: alia vero sine utroque: & talis est denominatio omnipotentia applicata, que non est physica (nam physicè applicata est per immensitatem) sed moralis, significatque omnipotentiam esse expeditam, vel præparatam ad concurrentem: quod totum habetur sine decreto, sicut juxta adversarios habetur sine modo.

587. Ob. 2d. Juxta nos omnipotentia Divina esset applicata antecedenter ad decretum DEI: ergo creatura posset absolute agere ante decretum DEI, quod est falsum. Conf. Libertas creata non potest dari sine decreto DEI: ergo nostra sententia est falsa. Resp. 1. neg. conf. quia non solum omnipotentia applicata, sed etiam alia con principia requiruntur: neque omnia, etiam ab omnipotentia, suppleri possunt, e. g. cognitio respectu volitionis. Resp. 2. neg. ant. Applicatio formalis omnipotentia, ut dictum, stat partialiter etiam in actu primo, qui non datur ante decretum, sed ab hoc debet causari, licet non debeat constitui. Ad conf. dist. ant. Libertas non potest dari sine decreto eam causante. conc. ant. sine decreto eam constituente. neg. ant. & conf. Si libertas datur absolute, datur etiam decretum, eam absolute causans: si libertas tantum datur conditionate, sufficit etiam tantum conditionate dari decretum.

588. Ob. 3. Concursus debet esse DEO voluntarius, & liber: talis esse non potest, nisi constituantur per decretum: ergo. Confirm. Si applicatio omnipotentia ad actus creaturæ libe-

ros non involvit decretum DEI, neque applicatio ejusdem ad actus DEO liberos involvet decretum DEI: hoc est falsum: ergo. prob. min. Omnipotentia se habet sicut manus in homine: sed manus non est expedita ad operandum, nisi per volitionem: ergo nec omnipotentia. Resp. om. ma. neg. min. Vel loquimur de concurso in actu primo (hoc est, de applicatione, aut præparatione omnipotentiae) & hic non debet esse liber formaliter, & in se, sed tantum per denominationem extrinsecam à decreto illam causante: sicut actus fidei, vel actus externus, non est liber in se, sed per denominationem extrinsecam ab imperio voluntatis eum causante. Vel loquimur de concurso in actu 2do: & hic non debet esse DEO liber, aut voluntarius; quia potest esse peccaminosus. Ad summum debet esse liber à DEO permisus, seu permisso ipsius debet esse libera.

Ad confir. om. ma. neg. min. ad prob. om. ma. dist. min. manus non est expedita, hoc est, non est determinata ad agendum. conc. min. non est præparata, ut mox agat pro determinatione voluntatis. neg. min. & sub eadem dist. conc. vel neg. conf. Applicatio omnipotentiae, vel præparatio, plus non dicit, quām, ut ipsa parata sit ad mox agendum pro determinatione voluntatis, non autem, ut actu agat; nam, quamvis omnipotentia sit applicatissima, tamen, si voluntas agere nolit, etiam ipsa non aget: & hinc, licet ad actu agendum omnipotentia exigat, vel pro priori rationis præsupponat, determinationem voluntatis, hæc tamen non constituit applicationem. Et sic etiam manus est applicata, hoc est, parata ad agendum, antecedenter ad actu voluntatis: quamvis ad hoc, ut actu agat, debet à voluntate determinari. Quod autem actu primus proximus DEI, non quidem ad voluntandum, sed ad agendum ad extra, involvit decretum DEI, non probat, idem etiam involvit ab actu primo proximo creaturæ; quia aliud requiritur, ut DEUS actu immediatè libere producat, aliud ut eum ita producat creatura.

589. Ob. 4. Applicatio omnipotentiae ad actus bonos debet constitui ex decreto DEI: ergo aliquod decretum constituit actuum primum. prob. ant. alias DEUS non magis est propensus ad bonum, quām ad malum: itēmque actu primus proximus ab eo collatus eodem modo se habet ad bonum, & malum: sed hoc est falsum, & partim etiam contra Tridentinum: ergo. Resp. neg. ant. ad prob. neg. utrumque membrum maj. In actu primo proximo non involvit volitio DEI: unde in illo nulla est propensio formalis DEI, neque ad unum, neque ad alterum: in actu autem remoto DEUS utique est magis propensus ad bonum, quām ad malum; quia dat actuum primum proximum ex intentione boni, suadendo, & præcipiendo etiam illum: alterum verò prohibendo, & tantum permittendo. Ex quo habetur, neque ipsum actuum primum proximum, saltem quoad principia, quæ proveniunt à DEO, ad illa determinante, eodem modo se habere ad malum, & bonum; nam illustratio, & inspiratio Divina utique magis tendit ad bonum. Si autem nihil aliud adversarius intelligat, quām actuum primum ad neutrum necessitare, facile conceditur maj. & neg. min.

590. Ob. 5. Saltem applicatio causalis omnipotentiae, quæ stat in decreto, se tenet ex parte actus primi remoti: ergo, si decretum est connexum cum uno libertatis extremo, tollit libertatem. prob. conf. Si non possum impedire libere causam proximam, neque possum libere impedire causam remotam: sed hac ratione non possum impedire decretum connexum, quod stat ex parte actus primi remoti: ergo ruit libertas. prob. maj. Videtur imperceptibile, quod possum impedire causam remotam, si non possum impedire propinquorem: ergo. Resp. conc. ant. neg. conf. ad prob. neg. maj. adhuc probationem neg. ant. si sermo sit de causa remota, sine qua potest dari absolute causa proxima; si enim causa remota essentialiter, & determinatè requireretur ad proximam, utique, ruit impeditam, impediret etiam causa proxima: at decretum DEI non prærequiritur determinatè ad ponendum actuum primum proximum; quia hic est indifferens, ut ponatur per decretum prædefinitivum, vel permisivum.

Explicatur ulterius. Si impeditur aliqua causa proxima (quæ non sit tantum principium per accidens, de qua re n. 580.) eo ipso impeditur libertas; quia impeditur constitutivum ejusdem (de qua re vide etiam num. 578.) ergo non potest impedi libere: si autem impeditur tantum causal remota, non necessario, aut determinatè requisita, potest stare tota libertas, ab alia causa remota proveniens: ergo potest causa remota libere impedi. Neque hī est paritas cum causis necessariis, seu in ordine ad actu necessarium, e. g. cum patre, & avo; quia iste non constituant ullam libertatem, adeoque non debent esse ulla tenus impeditibiles.

591. Si queras, quomodo decretum DEI, tanquam causa remota, possit impedi. Resp. sicut diximus num. 578. Scientiam visionis posse impediti non tam ratione existentia actualis, & physica, quām ratione existentia objectivæ; ita etiam dicendum, posse eodem modo impedi decretum. Scilicet in mea potestate est, ut conditionatè ponatur actus, vel non ponatur, adeoque, ut objectivè ab æterno existat conditionatè vel non existat. Si existit, datur de ipso scientia media: ex qua tamen non infertur, dari etiam decretum prædefinitivum de ipso; quia DEUS non semper decernit, minus debet decernere, seu prædefinire actuum, per scientiam medianam prævisum futurum. Si autem actu non existit objectivè, non datur de ipso scientia media: ex qua negatione infertur, etiam decretum prædefinitivum non existere; quia DEUS non potest prædefinire, salva libertate, actu, nisi per scientiam medianam prævisum: ergo, cum sit in mea potestate impedi scientiam medianam de consensu, est etiam in mea potestate impedi decretum prædefinitivum. Similiter se habet circa dissensum, quem, quia etiam, quando prævisum sum ponere, tamen possum impidi, possum quoque impedi decretum permisivum:

Itaque quodcumque decretum collativum actu primi proximi liberi, determinatè sumptum, est impeditibile ab homine. Non tamen ideo etiam est impeditibilis pro libitu hominis ipsa libertas, seu ipse actu primus proximus; nam,

nam, licet possim impeditre seorsim quocunque decretum determinate sumptum (quia possum consentire, & dissentire) tamen non possum impeditre pro libitu meo utrumque simul. Unde DEUS semper, posita quacunque scientia media, est liber ad dandum actum primum proximum per alterutrum decretum, vel ad eum non dandum: sed tamen homo potest eum determinare aliquo modo disjunctivè, ut, si velit dare, det potius per decretum prædefinitivum, quam permisivum, vel vicissim. Recolantur etiam hinc dicta *num. 513.*

592. Dices. Actus primus proximus includit etiam illustrationes supernas: sed ista, tanquam cognitions, adeoque actus vitales, & identificata cum actione productiva sui, essentialiter respiciunt actum primum remotum tanquam suam causam: ergo essentialiter etiam respiciunt decretum DEI: ergo hoc non potest impeditri, nisi impedianter illæ illustrationes, adeoque, nisi impediatur actus primus proximus. Resp. conc. mai. dist. min. ista illustrationes essentialiter respiciunt actum primum remotum, adæquatè acceptum. neg. min. inadæquatè acceptum. conc. min. & neg. 1^{ma}m, & 2^{da}m. cons. Multa sunt ex parte actus primi, quæ ab actione non respiciunt essentialiter, e. g. applicatio causæ, causa morales &c. præsertim sunt multa, quæ actio, etiam vitalis, non respicit determinate sumpta. Et hinc istæ illustrationes omnino sunt indifferentes, ut conferantur, vel per decretum prædefinitivum, vel per permisivum.

593. Ob. 6. Scientia media debet ex parte hypothetis attingere totum actum primum proximum, prout est existens à parte rei: sed à parte rei est existens dependenter à decreto determinate sumptu: ergo scientia media debet eum videre dependentem ab aliquo decreto determinate sumptu: adeoque debet videre etiam decretum determinate sumptum ex parte hypothetis: quod stare non potest cum nostris principiis. Resp. dist. maj. scientia media debet attingere totum actum primum proximum quoad prædicata metaphysica, & identificata. conc. maj. quoad prædicata per accidens ei tantum convenientia. neg. mai. & conc. min. neg. cons.

Est per accidens libertati in actu primo, quod conferatur potius per decretum permisivum, quam prædefinitivum, vel vicissim: unde nullum ex his videri debet per scientiam medium. Hinc melius explicatur hypothesis scientiæ mediae dicendo: *Si Petrus haberet hoc auxilium, vel hanc libertatem, consentiret;* quam dicendo: *Si daretur Petro hæc libertas, vel hoc auxilium, consentiret:* ne scilicet videatur aliquod decretum ponи ex parte hypothesis. Quamvis autem scientia media non videat decretum determinate sumptum, tamen non est obscura', ut explicatum est *num. 411.*

594. Dices 1. Ponitur cit. *num.* exemplum suppositionis confusa: sed ista hic non habet locum: ergo non est paritas. prob. mi. Hic non agitur de necessitate aliqua, sed de existentia: ergo non est locus suppositioni confusa. Resp. neg. min. ad prob. dist. ant. hic agitur de existentia absoluta. neg. ant. de conditionata tantum. conc. ant. & neg. cons. Quando enim

agitur de existentia tantum conditionata, habet locum suppositio confusa, si non quo. ad conditionatum, saltem quoad conditionem, seu causam, & in eo casu, quando idem conditionatum potest oriri ex variis causis, e. g. ut hæc propositio: *Si Petrus haberet equum, equitabit:* verificetur, nullus equus, determinate sumptus, est necessarius; quia quilibet sufficit. Quidquid autem sit, an scientia media, ex parte conditionis, respiciat gratiam in individuo determinate sumptam, saltem non debet respicere ullum determinate sumptum decretum; quia ad libertatem utrumque sufficit: imò scientia media etiam ex alio capite notato *num. 579.* neutrum videre potest. Hinc, per quale decretum Petrus gratiam habiturus sit, non est objectum scientiæ mediae directæ, sed reflexæ: & quidem ex parte conditionati, non conditionis.

595. Dices 2. Scientia media est supercomprehensiva libertatis: ergo debet omnia ejus prædicta cognoscere. Resp. dist. cons. debet cognoscere omnia prædicta, quæ sunt cognoscibilia in linea scientiæ mediae. conc. cons. extra eam lineam. neg. cons. cùm ergo res in statu conditionato sit adhuc indifferens ad prædicta contingentia non identificata, ista non sunt tunc cognoscibilia, sed primum postea in linea scientiæ visio-nis.

Dices 3. Scientia media debet saltem attin gere omnia prædicta identificata, adeoque omnes respectus transcendentales: sed quodlibet auxilium, vel quivis actus primus proximus habet respectum transcendentalem ad aliquod decretum DEI indeterminate sumptum: ergo scientia media debet hunc respectum transcendentalem cognoscere: ergo etiam debet cognoscere aliquod decretum indeterminate sumptum; quia respectus transcendentalis, saltem supercomprehensivè, cognosci non potest, si non simul terminus cognoscatur.

Resp. Posset fors dici, quod scientia media istum respectum transcendentalem jam supponat sufficienter attactum à scientia simplicis intelligentiæ; quia est veritas necessaria, quod omne ens creatum, si exiturum sit, dependeat ab aliquo decreto DEI. Si tamen contendas, hunc etiam debere cognosci à scientia media, cùm ista hypothesis comprehendat quoad prædicta identificata. Resp. 2do. omittit totum primum syllogismum, & dist. 2. cons. ergo debet cognoscere aliquod decretum, tanquam constitutivum hypothesis. neg. cons. tanquam terminum respectum ab hypothesis. om. cons. Ex hoc tamen non infertur, quod decretum aliquod constitutum hypothesis: sicut nec alia, ad quæ hypothesis dicit relationem potens coexistere, potens cognosci, quam dicit ad omnes homines, & Angelos &c. constituant hypothesis.

596. Ubi nota magnum discrimen inter hanc propositionem: *Si detur libertas per decretum prædefinitivum, vel permisivum, Petrus consentiet;* & inter hanc: *Si detur libertas, quæ debet conferri, vel per decretum prædefinitivum, vel per permisivum, consentiet:* prior enim ponit immediate ex parte hypothesis aliquod decretum; quia idem significat, ac: si detur collatio libertatis, vel prædefinitiva, vel permisiva: ita, ut posita sola libertate, sine prædefinitione, vel per-

missione, seu sine utraque, non completeretur tota hypothesis: quod admitti non potest ex dictis num. 579. Altera vero propositio libertatem solam ponit ex parte hypothesis, ita, ut si haec sine decreto poneretur, completeret totam hypothesis, quamvis simul dicat, libertatem sine omni decreto ponit non posse, eoquod decretum sit causa necessaria libertatis; unde ista propositio 2da tantum attingit decretum in obliquo, tanquam terminum ab hypothesis distinctum, sed tamen ab ea respectum ut suam causam, adeo-que se tenentem ex parte actus primi remoti.

Si velles litigare, & dicere, quod etiam prior propositio plus non dicat, planè contraires longè communiori; nam & qui admittunt decretum indifferens, propositionem priorem omnes ita explicant, ut ipsa collatio auxili, seu decretum sit constitutivum hypothesis, & ex hoc volunt probare necessitatem decreti indifferens: qui autem nobiscum decretum indifferens excludent, non admittunt illam primam propositiōnem; sed scientia media tendentiam potius hanc statuunt: si Petrus habeat libertatem, vel auxilium, praecindendo à decreto, aut certè hoc non nisi in obliquo, & ut terminum ab hypothesis respectum cognoscendo. Quod si autem permiciter tuam opinionem velis defendere, tandem in quaestione hac vocabularia non multum litigabo, modò hoc salvum sit, quod decretum DEI non constitut hypothesis, seu conditionem scientia media.

597. Ob. 7. DEUS potest supernaturaliter extrinsecè elevare voluntarem nostram ad actus supernaturales, quæ elevatio dicitur communiter consistere in omnipotentia DEI specialiter applicata: atqui haec specialis applicatio debet consistere in decreto DEI, volentis supplere defectum principii intrinseci: & insuper debet constituere actum primum proximum: ergo in casu valde frequenti decreto DEI debet constituere actum primum proximum, adeoque distinguere virtualiter ab alio decreto, actum primum non constituentem. Resp. neg. 1. part. min. Etiam ista applicatio non stat formaliter in decreto; sed in ipsa omnipotentia, negatione impedimenti, & actu primo proximo creato, qui in casu elevationis extrinsecæ exigit, ut omnipotentia Divina parata sit concurrens speciali modo, hoc est, supplendo defectum alterius comprincipii, ita, ut non, nisi per miraculum, hic concursus negari possit. Certè quævis illustratio supernaturalis, dum proponit vel obligationem aliquid faciendi, vel saltem complacentiam DEI de aliqua re facienda, cum sit necessariò vera, exigit omnipotentiam DEI præparatam ad concurredum, prout pro variis circumstantiis necessarium est, sive supplendo defectum principii intrinseci, si hoc desit; sive eum non supplendo, si adsit principium; alias non posset proponere obligationem, aut complacentiam DEI de re facienda, quæ tunc fieri non posset.

Imò in hoc casu supernaturali non videtur DEUS posse impedire omnipotentiam suam à concursu, casu, quo verè obliget, vel complacentiam suam verè per illustrationem ostendat. Si autem DEUS reverè non obligaret, sed homo tantum putaret se obligari, deberet omnipotentia saltem esse parata concurrens ad con-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

tum faciendi id, ad quod homo putaret se obligari; quia ad ipsum conatum ratione sui dictaminis tunc verè homo obligaretur: quamvis omnipotentia non deberet esse parata concurrens ad rem ipsam, ad quam etiam homo tunc non deberet esse liber.

Nec dicas, si homo habeat intrinsecam illustrationem &c. non fore elevationem purè extrinsecam. Resp. enim, per hanc non intelligi, quod nihil habeatur intrinsecum (utique enim ad actum liberum, vel etiam voluntarium, debet esse intrinseca cognitio; cum nihil volitum, quin præcognitum) sed intelligi tantum, quod principium elevans non sit intrinsecum; seu quod defectum principii, alias intrinseci, hic supplet omnipotentia extrinseca.

598. Quæres, quid fieret, si DEUS extrinsecè elevaret creaturam, e. g. hominem, ad actus plures simul libere elicendos. Resp. casum hunc esse miraculorum, seu supernaturalem; quia natura non exigit hanc elevationem extrinsecam: insuper, ut homo sit liber, debet cognoscere, quod tales actus possit producere (nam libertas, & electio non dantur sine cognitione) haec autem cognitio etiam ipsa esset indebita homini; quia esset de potestate agendi indebita, & supernaturali, adeoque supernaturalis, & quidem ordinaria Theologica, semper saltem Philosophica, adeoque necessariò vera. Jam dico: si elevatio datur ad actus plures, sive diversæ speciei, sive ejusdem, deberet dari supernaturalis cognitio de potestate eos elicendi: quæ cognitio, seu illustratio, exigeret specialem concursum omnipotentis: atque adeo in illa illustratione possit stare specialis illa pars applicationis.

Si instes, posse fieri, ut homo tantum confusè cognoscat, se ad aliquos actus esse liberum. Resp. in tali casu tamen DEUS sciet, ad quos actus homo sit liber: & illa cognitio confusa exigit concursum ad tot actus, ad quos homo est liber. Sic etiam gratia exigit concursum DEI ad actus supernaturales juxta suam intensionem, licet nobis illa intensione incognita sit, & nos toti intensioni gratia ordinare non cooperemur.

Si urgeas, saltem non implicare casum, in quo formalis applicatio omnipotentis stet in decreto. Resp. multum te facturum, si casum afferas, in quo applicatio ista aliter explicari nequeat. Dein omessa possibilitate casus, dico, tunc hominem ad illum actum, vel ad ejus modum, ad quem omnipotentia formaliter applicatur per decretum, non fore liberum: neque hoc est absurdum; quia homo saepe est liber ad unum actum, non ad alterum: vel etiam ad alium, sed non ad ejus modum, e. g. intensionem, quam non cognoscit, & ad quam e. g. in ira eum necessariò determinat effervescentia sanguinis.

ARTICULUS IX.

Solvitur *objectione ultima.*

599. **O**b. ultimò. Actus primus proximus liber creaturæ involvit determinationem ad individuum:

um: sed hæc stat in decreto DEI: ergo prob. mai. Creatura non potest omnia individua simul producere: neque potest ex infinitis possibilibus aliquid determinatè eligere: ergo non est expedita ad agendum, nisi sit determinata ad individuum. Hac objectio est fortè difficilissima. Resp. neg. maj. quam videntur negare communiter sententiae nostræ Patroni: & præsertim Recentior Dilinganus cit. num. 579. *in suis thesibus de libertate creata num. 199. & seg. multis probat, quod determinatio ad individuum non se teneat ex parte hypothesis scientiæ mediæ, adeoque neque constitutat actum primum proximum.*

Primò; quia scientia media tamen non est obscura, nec precisiva, et si non videat ex parte hypothesis determinationem ad individuum, ut jam ostensum num. 411. Secundò; quia scientia directiva decreti liberi non debet inter membra eligibilia unum præ altero futurum enunciare; nam scientia directiva est aliquid constitutivum actus primi Divini liberi necessariò requisitum: ergo si esset connexa cum uno extremitate, scilicet illo individuo, tolleret libertatem illius decreti, vel electionis inter individua, ex dictis num. 578. atqui scientia directiva decreti Divini, eligentis unum individuum præ altero, est scientia media directa, sicut scientia simplicis intelligentiæ est scientia directiva decreti, eligentis creare unam creaturam possibilem præ altera: & omnia individua actuum liberorum possibilium, & conditionatè futurorum, sunt membra à DEO eligibilia: ergo scientia media non debet unum individuum præ alio enunciare futurum: sicut neque scientia simplicis intelligentiæ unum præ alio possibili creandum enunciat. Hinc unum individuum præ alio futurum non enunciat scientia media directa, sed reflexa, quæ non est directiva: neque etiam ad electionem ex pluribus omnino similibus indiget DEUS alia directione, quam scientia simplicis intelligentiæ, & scientia media directa.

600. Quare dici potest, determinationem ad individuum fieri per ipsum decretum prædefinitivum, aut permisivum, quatenus DEUS, posita scientiæ mediæ, decernit, ad hunc solum in individuo actum ex hac specie concurrere, vel hunc solum ex altera specie permittere, & ideo actum primum proximum dare: atque nolle impeditre omnipotentiam suam à concursu ad unum actum ex qualibet specie, ad quam datur libertas: velle autem eam impeditre ad alios actus.

Unde, sicut decretum collativum actus primi creati, non constitut actum primum proximum liberum creaturæ, sed tantum constitut remotum, ut hucusque sèpè diximus; ita etiam decretum determinans ad individuum dici potest, non constituere actum primum proximum, sed tantum remotum. Ulterius, sicut creatura libera potest determinare DEUM, ut, si velit dare auxilium, vel actum primum proximum, potius det per decretum prædefinitivum, quam permisivum, vel vicissim, ita etiam potest eundem determinare, ut det per decretum determinans ad individuum unum, vel aliquando ex eadem etiam specie plura, prout creaturam ad unum, vel plura simul producenda

vult constitutere liberam: (semper tamen intra numerum finitum; cum infinitum impliceret) Et hinc creatura sufficienter est libera: sicut si quis filius accepit facultatem à patre, ut equiter in equo, quem ei famulus determinaverit, est liber ad equitandum, si potest famulum determinare, ut aliquem equum determinet: & sicut sum liber ad excendum, quando porta est clausa, si sum liber ad eam aperiendam, scilicet sufficienter moraliter imputative, ut dictum num. 575.

Dices 1. Creatura nihil potest agere, quod DEUM determinet ad determinandum ad individuum, sicut tamen filius potest famulo expondere iussa parentis, ut equum determinet: ergo non est paritas, nec datur in creatura moralis libertas. Resp. dist. ant. creatura nihil potest agere in statu absoluto, & reali. conc. ant. nihil potest in statu conditionato, vel objectivo. neg. ant. & conf. In statu objectivo potest creatura ponere actum in specie, hoc est, potest redere talem actum à DEO cognoscibilem: seu potest facere, ut ipsa prævideatur actum in specie sub conditione positura.

Dices 2. Nihil potest ponit tantum in specie, & indeterminatum: Resp. dist. illat. nihil potest ponit physicè, & absoluè. conc. ill. nihil potest ponit conditionatè tantum, objectivè, vel intentionaliter. neg. ill. In statu objectivo, vel intentional aliquid ponit, est tantum illud reddere cognoscibile: potest autem aliquid indeterminatum reddi cognoscibile etiam respectu DEI ex num. 411. Quando autem cognoscit DEUS, quod creatura pro jure suo electivo positura sit aliquem actum ex hac specie, determinatur per hanc scientiam, tantum per objectivam determinationem creaturæ, ut ipse determinet ad individuum: si tamen DEUS velit ad aliquem actum ex illa specie concurrere.

601. Dices 3. Creatura positis omnibus aliis ad agendum prærequisitis, non potest agere sine determinatione ad individuum: ergo ita se tenet ex parte actus primi. Resp. argumentum esse simile huic. Creatura, positis omnibus aliis, non potest agere sine concurso DEI in actu secundo: ergo hic se tenet ex parte actus primi. Respones, creaturam posse agere sine præsupposito concurso DEI in actu 2do; quia antecedenter habet totam potestatem, & potentiam determinandi DEUM ad concurrendum in actu 2do. Resp. sic etiam creaturam posse agere sine præsupposita determinatione ad individuum; quia antecedenter habet totam potestatem (quæ scilicet est hypothesis scientiæ mediæ) & simul potentiam determinandi DEUM, ut ipse determinet ad individuum.

In forma dist. ant. creatura non potest agere sine determinatione ad individuum, quæ sit constitutivum actus primi proximi liberi. neg. ant. quæ sit tantum aliquid subsequens actum primum proximum, conditionatè prævisum. conc. ant. & neg. conf. Scilicet hæc determinatio ad individuum est quid consequens ad scientiam mediæ, seu ad actum primum proximum, conditionatè prævisum, imò ad actum 2dum, conditionatè, latem quoad speciem, prævisum; quia sequitur determinationem creaturæ, sicut prædefinitio, cui est identificata: quam.

quavis simili eodem modo, quo prædefinitio, sit prior ad scientiam visionis.

602. Dices 4. Si ergo DEUS vellet posse omnia alia, sed nollet determinare ad individuum, quid fieret? Resp. nihil fieret, sicut nihil fieret, si DEUS poneret omnia alia, & nollet concurrere. Petes, quidigitur decesset? Resp. negatio impedimenti; quia, si DEUS non vult determinare ad individuum, sine qua determinazione creatura tam parum potest agere, quam sine concurso DEI, hoc ipso non vult eam agere: & tale decretum nolens determinare ad individuum est, vel formaliter, vel saltem realiter decretum non concurrendi; cum utique DEUS non possit velle imprudenter: vellet autem in tali casu imprudentissime concurrere ad actum indeterminatum, hoc est, ad impossibilem. Unde debet in eo casu noile concurrere, adeoque omnipotentiam suam à concurso impedire. Hoc autem decretum impediens omnipotentiam esset utique impedimentum actus primi, & quidem, in casu DEI efficaciter nolentis, inamovibile à creatura, adeoque tollens libertatem.

Si velis ulterius tricari, & ponere casum, in quo DEUS per puram omissionem liberam non determinaret. Resp. DEUS in eo casu saltem non posset prudenter conserre actum primum proximum liberum, quem videt, absolutè non posse producere actum in his circumstantiis à DEO solo positis: non dato autem actu primo proximo, utique non datur libertas. 2. Per puram omissionem non potest impediri omnipotentia DEI à concurso; hæc enim ex essentia sua exigit esse parata ad agendum cum libera voluntate creata expedita, absque decreto eam applicante: & pura omisio relinquit intactam totam illam exigentiam, vel præparationem, adeoque, ut ista rollatur, necessarium est positum decretum DEI, volentis eam impedire. Cum autem DEUS imprudenter ageret in hoc casu, conferendo inutiliter actum primum proximum, & relinquendo etiam inutiliter applicatam omnipotentiam suam, debet hanc impedire, adeoque ponere decretum positivum, quod eit positivum impedimentum libertatis.

603. Dices 5. Juxta nos DEUS primùm determinaret ad individuum ex suppositione determinationis factæ à creatura: sed sic determinaret per actionem distinctam: ergo. Conf. Est imperceptibile, quomodo creatura determinet ad speciem, antequam DEUS determinet ad individuum: ergo. Resp. hæc omnia solvenda esse in prædefinitione; si enim DEUS actum primum proximum decernit primum post factam determinationem à creatura, (uti sit juxta nostra principia de prædefinitione) etiam videtur debere determinare per aliam actionem, & etiam modo imperceptibili. In forma neg. maj. non ex suppositione determinationis ad speciem, à creatura jam actualiter factæ, vel actualiter jam existentes, sed ex suppositione determinationis conditionatæ faciendæ, sive ex suppositione alicuius determinationis, per scientiam medium prævisæ, seu ex suppositione prævisi per scientiam medium consensus, vel dissensus, sub aliqua conditione futuri, determinat DEUS. Res hæc ita facile explicatur.

Videt DEUS ab æterno per scientiam me-

diam, quod si Petrus hoc auxilium, vel hanc libertatem haberet, ipse aliquem consensum elicet: ecce determinatio Petri ad speciem, conditionatè prævisa. Tunc ab æterno pro libitu suo DEUS e. g. decernit eam libertatem, vel auxilium dare, & simili cum Petro ad unum individuum, non ad aliud, concurrere: ecce determinatio ad individuum. Postea in tempore confert Petro actualiter eam libertatem, vel auxilium, & cum ipso per eandem actionem influit: ecce determinatio, seu influxus DEI, non primum consequens, sed simultaneus, per eandem actionem. Ex his patet etiam ad confirmationem responsio.

604. Hæc ex suppositione, quod DEUS determinet ad individuum: quæ tamen sententia non est adeo certa, ut sibi quidam imaginantur. Eam negant Thomista omnes cum nostro Vasquez, & pluribus aliis ex nostris. Suarez ab initio eam sententiam rejicit ut non convenientem Philosophis: quamvis autem postea dicat, eam esse valde probabilem, tamen absolutè nihil videtur definire. Illi, qui decreta DEI dicunt compliri per complementa extrinseca (qui sunt satis multi) sanè cum hac sententia non valde convenient; nam, licet fors possit utcunque dici, quod decretum, seu volitio DEI, etiam quatenus intrinseca DEO, determinet ad individuum, tamen ipsa determinatio, vel exigentia hujus potius, quam alterius individui, non potest in hac sententia identificari volitioni, quatenus intrinseca DEO; cum eatenus sit penitus indifferens: sed debet ea exigentia, vel determinatio stare in complemento creato, adeoque ultima formalis determinatio debet fieri à creatura.

Sed nec rationes pro hac sententia sunt invincibilis; nam, si dicatur, in actu primo proximo creato semper inveniri aliquam entitatem creatam (qualisunque tandem sit) quæ sit naturaliter compositibilis tantum cum uno individuo, & alia ejusdem speciei excludat, ruunt omnia argumenta, ut patet consideranti. Et forte potest dici, quod talis entitas sit duratio cause liberæ, ad quam producendam, cum DEUS etiam debeat concurrere, posset ipse ad hunc respectum eam determinare. Nec dicas, duracionem esse identificatam cum actione productiva rei; hoc enim à plurimis negatur, & in actione creativa, vel effectibus essentialiter affixis suis causis, non potest admitti; cum actio sit identificata cum ipso effectu; hic autem semper sit indifferens ad durandum pro omni instanti, & indifferens ad omnia instantia, neque possit se ipsum determinare ad instans sequens. Neque gratis fingeretur hic respectus essentialis in aliquo ente creato, si absque eo deberet admitti novum mysterium maximum in DEO, unum saltem, vel juxta alios plurima, itemque unum, vel plura decrera, antecedentia scientiam medium &c. ad hæc enim evitanda utique posset admitti talis respectus; cum ob non majores rationes admittantur alibi modi, qui etiam habent essentialē respectum ad individua singularia. Ego certè, si conclusio de decreto virtualiter indivisibili aliter stare non posset, citius talem respectum admittendum existimarem, quam ei conclusioni contradicendum.

605. Objiciuntur tandem aliquæ propositiones ab A. R. P. Carolo Noyelle Generali nostro proscripta anno 1682. 26. sept. quasi ex nostra doctrinæ necessariò admittendæ sint. Extant apud Gormaz de DEO num. 877. sūntque sequentes. Prima, qua' huc non pertinet, ab Adversariis omisso est. Secunda est: *Dum sit consensus bonus, applicatur omnipotentia salva libertate per prædefinitionem efficacem consensus abique ullo decreto indifferenti: & talis prædefinition non est consequens, sed antecedens consensum.* Tertia. *Hujusmodi prædefinition omnipotentie applicativa non est necessitas physica, necessitans voluntatem ad consensum: sed solum logicè inferens, quod consentiet libere: & relinquunt intactam indifferentiam physicam voluntatis, ex vi causarum proximarum potestis physicè facere dissensum, & per illum impedire consensum, & prædictam necessitatem logicam, que dicitur consequentia.* Quarta. *Predicta prædefinition efficaciter volens consensum, & efficaciter nolens dissensum, est sufficiens applicatio omnipotentie ad dissensum.* Quinta. *Quamvis, dum sit consensus prædefinitus, non sit decretum indifferentis omnipotentie applicativum, est tamen in voluntate sic constituta per hæc principia undecunque proventientia potestas faciendi, quod esset (puta decretum indifferentis) pro casu, quo ipsa dissensiret.* Sexta. *Implicitat absolute decretum applicativum omnipotentie ad operationes liberas honestas esse indifferentes: sed necessariò debet esse prædefinition DEI efficax.*

His addendæ sunt quatuor propositiones proscriptæ ab A. R. P. N. Michaële Angelo Tamburino anno 1706. 7. Augusti. Prima. *Quod DEUS voluntate (sue decreto) efficaci, & absoluta, prædefinita immediate, & determinata ad unum omnes, & singulos actus, seu effectus causarum secundarum.* Secunda. *Quod hæc prædefinition sit omnino necessaria causis secundis ad agendum.* Tertia. *Quod nulla in DEO sit voluntas propriæ indifferentis, nulla inefficax.* Quarta. *Quod reprobis DEUS non velit salutem ipsam in se, sed in mediis tantum, & adduntur hæc verba: Nec excusatur hoc ultimum per adhibitam distinctionem vulgarem voluntatis signi, & beneficiti; cùm, ticiè hæc distinctione in se legitima sit, & à D. Thoma, & antiquioribus adhibita, tamen ad hanc propositionem accommodari non possit, nisi per abusum, & sensu planè alieno.*

606. Verum hæc propositiones non sequuntur ex nostra doctrina, ut patebit consideranti sequentia. Primò. Decretum nostrum indivisibile tantum est prædefinitionis actuum bonorum: malorum autem est tantum permisivum; quia DEUS malos actus non intendit, nec in iis complacentiam habet; & hinc non datur prædefinition, quæ omnes actus bonos, & malos causarum secundarum decernat. 2dò. Hæc prædefinition universalis tam actuum malorum, quam bonorum, cùm impossibilis sit, non est necessaria causis secundis ad agendum. Sed neque alia prædefinition, communiter admissa, est necessaria causis secundis ad agendum; tum, quia ad malè agendum non potest dari prædefinition: tum quia etiam ad bene agendum non est necessaria prædefinition, necessitate se tenente ex parte causarum secundarum; sed ad summum necessitatem tenente ex parte DEI; nam modò causa secundæ haberent actum primum proxim-

mum, per qualemque decretum, esset iis consultum: at verò, cùm DEUS, si velit, consente actum primum in ordine ad actum secundum bonum, quem per scientiam medium vidi conditionatè futurum, videatur non posse tam actum primum conferre, nisi ex affectu ad bonum, hoc ipso etiam viderur non posse eum actum primum conferre, nisi per prædefinitionem; nam ipsum decretum conferendi actum primum ex tali affectu est ipsissima prædefinition: quare videretur esse aliqua necessitas ex parte DEI, ut ad bene agendum datur prædefinition.

3tio. Ne admittatur tertia propositio proscripta inter posteriores, sufficit, si doceatur, quod aliqua sit in DEO voluntas indifferentis: nec debet ubique in ordine ad actus omnes liberos adstrui voluntas strictissimè indifferentis. Sic rescripta Revisores Romani, ita testantibus sepius citatis thesibus Dilinganis num. 252. Voluntas autem legislativa, formaliter sumpta, in DEO est indifferentis, & conjungibilis cum utroque, scilicet cum actu præcepto, vel eius omissione: & respectu plurimum est inefficax; sicut etiam respectu multorum est inefficax effectivè voluntas omnes salvandi. Rursum quælibet voluntas DEI, seu prædefinitionis, seu permisiva, est indifferentis, ut a Sagara, non quidem indifferentiæ conjungibilitatis cum utroque, sed tamen indifferentiæ impedibilitatis. 4. DEUS etiam in nostra sententia vult sincerè reprobis salutem ipsam in se ipsa, & non tantum in mediis, ut à n. 570. explicatum.

5tio. Propositiones prohibite anno 1682 citatae à P. Gormaz de DEO num. 877. loquuntur de prædefinitione efficaci antecedente consensum, adeoque etiam scientiam medium, quem prædefinitionem non admittimus. Parte hoc clare ex propositione 2da, quæ aperiè loquitur de prædefinitione antecedente consensum. 3ta, & 4ta per particulas hujusmodi, predicta: referunt se ad prædefinitionem in 2da propositione assertam. 5ta, & 6ta explicari possunt de eadem prædefinitione; quia loquuntur in eodem contextu sine illa distinctione: cui rationi accedit, quod prohibitions odiosæ sunt strictæ expositionis. 6ta etiam ad nos non attinet; quia iuxta nos non est in potestate voluntatis faciendi, ut detur decretum indifferentis; quia vel hoc, in sensu adversariorum acceptum, est impossibile: vel omisso, quod possibile sit, non potest voluntas facere, ut ipsum detur: sed tantum, ut si DEUS velit aliquid ponere, ponat potius prædefinitionis, quam permisivum, vel vicissim. Ad 7imam resp. Nullum decretum, consequenter nec prædefinitionis, est applicatio formalis omnipotentis: quamvis non implicet, quod decretum, cautulatè applicativum omnipotentis, sit indifferentis, non quidem indifferentiæ conjungibilitatis, sed indifferentiæ impedibilitatis, quæ à quæ servat intactam libertatem creatam: vel indifferentiæ alia; quia e. g. realiter est simul voluntas legislativa, de qua supra.

607. Tandem addo, sententiam nostram de decreto virtualiter indivisibili, & applicatione omnipotentis in sensu nostro exposita, esse traditam post prohibitions istorum Generalium à pluribus nostræ Societatis Doctoribus, e. g. Sagara,

Sagara, ac aliis, scientibus Generalibus. Sed & Muniesa primū suam lucubrationem edidit anno 1687. & quidem in Arragonia, ad quam tamen Provinciam prohibitio anni 1682. primū erat directa, teste P. Gormaz. Imo in Thesibus *Dilinganis de libertate creata* n. 251. dicitur, potiorem, & præstantiorem partem Auctorum nostram hanc sententiam tenere.

Adde, quod recentissimè nostri Revisores Romani in sua censura citata num. 581. manifestè supponant, quosdam nostrorum sententiam de decreto, etiam virtualiter indivisiibili, tradere; quin vel minimè eam suggillent, sed potius disparitatem ostendant inter hanc, & sententiam ab iis rejectam: ut adeò credibile non sit, nostram opinionem quidquam cum propositionibus illis, à Generalibus nostris prohibitis, habere commune.

QUÆSTIO II.

De Providentia DEI in genere.

ARTICULUS I.

Quid sit Providentia, & an detur.

608. **P**rovidentia, ut habet S. Thomas 1. part. quest. 22. art. 1. in corp. est *Ratio ordinandorum in finem*: & hinc S. Doctor providentiam videtur statuere primariò in actu intellectu, quamvis loco cit. ad 3. admittat, quod presupponat voluntatem finis. S. Damascenus autem l. 2. de fide orthodoxa cap. 29. scribit: *Providentia est voluntas DEI, per quam res omnes apie, congruentèque gubernantur: quibus verbis videtur providentiam constituire in actu voluntatis.* Hunc sequitur S. Bonaventura, Scotus, & alii. Divisi sunt ergo Authores: quidam providentiam statuunt in actu intellectu, alii in actu voluntatis. Fortè optimè dicetur cum Gormaz, & aliis, providentiam constitutè involvere utrumque actum; sic enim conciliantur SS. PP. quorum aliqui providentiam ad intellectum, alii ad voluntatem revocare videtur: præsertim autem sic constitutur S. Augustinus, qui providentiam constituit in utroque actu; nam cap. 14. de bono perseverantia, ait, prædestinationem, quæ est primaria species providentia, esse præscientiam, & præparationem beneficiorum: quarum prima ad intellectum, altera ad voluntatem spectat. Quinam autem actus sit præcipuus, vel veniat in recto, non videtur multum referre; sive enim dicatur ratio ordinandorum cum decreto exequendi, sive decreto exequendi rationem ordinis, utrumque sat bene dicitur. Gormaz de DEO num. 837. ait, providentiam posse considerari, vel ut prudenter, & sic primariò stare in actu intellectu: vel ut liberam, & sic primariò stare in actu voluntatis. Idem putat etiam non male providentiam sic definiri: *Prudens, & libera dispositio DEI, per media proportionata dirigens creaturas ad suum finem.*

609. Dico. Datur in DEO providentia. Constat hoc ex fide, & ratione; nam in primis Sap. 8. vers. 1. dicitur de DEO: *Attinet ergo à*

fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter. item cap. 12. v. 13. *Non enim est alius DEUS, quam tu, cui cura est de omnibus.* & cap. 14. vers. 3. *Iuxta autem Pater providentia gubernat, quin Matth. 6. Christus Dominus fuisse ostendit providentiam DEI circa omnia, etiam minimas volucres, & inanimes flores.* Ratio etiam clara est. DEUS habet de omnibus comprehensivam, & prudentissimam notitiam, similiusque omnipotentiam, cui omnes creaturæ subiectissimæ sunt: insuper habet voluntatem libertinam creandi, conservandi, ordinandi ad suos fines omnia: atque etiam actu hoc facit: ergo habet providentiam. Hinc rectè Clemens Alexandrinus l. 5. stromat. sub initium ait: *Sunt etiam quædam quæstiones dignæ, quæ puniantur, cùjusmodi est quære probationes, an sit providentia.* Hinc Epicurus pessimè audit, quod puraverit, beatitudinem DEI sitare in eo, quod non habeat curam ullius rei. Evidem DEUS est sine sollicitudine anxia: at non est sine cura genericè accepta, seu sine providentia.

610. Providentia alia dicitur *physica*, alia *moralis*. Istæ diriguntur creaturæ rationales: altera reliquæ. Moralis subdividitur in naturalem, & supernaturalem. *Naturalis* est, qua DEUS dirigit creaturam rationalem ad fines naturales. *Supernaturalis*, qua dirigit eandem ad finem supernaturalem. Supernaturalis alia est *communis*, seu *sufficientie*, qua DEUS omnibus dat media sufficientia ad salutem: alia est *peculiaris*. *Efficacia*, qua DEUS dat electis media efficacia. Item alia est *providentia salvandorum*, & dicitur *prædestination*: altera *reprobatorum*, & dicitur *reprobatio*. Hæc tamen ultima non ita accipienda est, ac si DEUS ex sua determinatione dirigeret homines ad infernum: sed tantum in hoc sensu, quod DEUS habeat decretum reprobatum aliquorum hominum, suppositis eorum peccatis.

611. Quæri hæc etiam solet, an providentia DEI semper assequatur suos fines: & respondent nostri communissimè, quod assequatur quidem semper finem suum universalem, non verò omnes fines particulares. ita S. Thomas quest. 6. de veritate (que est de prædestinatione) art. 3. in corp. dicens: *Nihil potest deficere à generali fine providentia, quamvis quandoque deficat ab aliquo particulari fine.* Finis universalis providentia est gloria DEI, relucens ex eo, quod DEUS tanquam causa prima aptissimè gubernet causas secundas, iisque provideat de mediis proportionatis, quibus unaquæque possit obtinere suum finem, nisi impediatur à causis secundis aliis, quas DEUS ut provisor universalis non tenetur impidere: vel nisi ipsam nolit liberè finem suum assequi: & hunc finem, ut patet, DEUS semper assequitur. Finis particularis providentia est ille, quem DEUS specialiter per hæc media intendit, e. g. per gratias supernaturales conversionem peccatoris: quem tamen sepius non assequitur, non ex defectu, vel determinatione sua, sed ex defectu creaturæ.

612. Quando autem S. Augustinus ait, creaturam non posse vincere voluntatem DEI, non vult dicere, quod omne, quod DEUS, vel ejus providentia, quomodounque vult, creatura debeat facere (sic enim non esset libera) sed

tantum vult dicere, quod, quamvis creatura possit impedire finem aliquem particularem providentia Divinæ, non possit impedire universalem: & quamvis possit contravenire uni ordinationi, vel voluntati Divinæ, non possit tamen omni. En verba S. Doctoris l. de spir. & litera cap. 33. Infideles quidem contra voluntatem DEI faciunt, cum ejus Evangelio non credunt: nec ideo tamen eam vincunt, verum se ipsis fraudulent magno, & summo bono, malisque penitibus implicant, experti in suppliciis potestate ejus, cuius in domis misericordiam contempserunt.

Pariter S. Thomas i. part. quæst. 19. art. 6. in corp. ait. *Unde, quod recedere videtur à Divina voluntate secundum unum ordinem, relabitur in ipsam secundum aliud: sicut peccator, qui, quantum est in se, recedit à Divina voluntate peccando, incidit in ordinem Divina voluntatis, dum per ejus iustitiam punitur.* Neque ea, quæ docet i. part. quæst. 22. a. 2. his opponuntur: nam in corpore dicit, *omnia debere esse à DEO ordinata in finem.* & ad primum tantum docet, quod nihil possit exire ordinem causæ universalis: intellige omnem; licet enim possit exire unum ordinem, recedit in aliud.

613. Ob. 1. Aliæ perfectiones Divinæ involunt tantum unum actum, pertinentem ad unam potentiam, e. g. misericordia actum voluntatis, omniscientia actum intellectus: ergo etiam providentia non involvit duplum. Conf. DEUS tantum permittit peccata, non ordinat, aut dirigit creaturas ad illa: ergo vel male definitur providentia, vel ea non datur circa peccata. Resp. neg. ant. Authoritas DEI loquentis in ordine ad fidem est perfectio Divina, consistens tam in infallibilitate in cognoscendo, quæ spectat ad intellectum, quam in veracitate in dicendo, quæ spectat ad voluntatem.

Ad conf. dist. ant. DEUS non ordinat, aut ita dirigit peccata, ut committantur. conc. ant. non ordinat peccata commissa, aut prævisa committenda, ad suos fines. neg. ant. & conf. Si loquamur de peccatis committendis, utique DEUS ea non dirigit positivè, sed tantum ea prudenter permittit ob suos fines, ad quos etiam dirigit actum primum, ex quo videt oriturum peccatum: si autem loquimur de commissis, vel prævisis absolute committendis, DEUS ea ordinat ad magna bona, e. g. ad poenitentiam, vel ad ostendendam justitiam, aut misericordiam suam: imò aliqua absolute prævisa ordinavit ad mortem Christi, & redemptionem generis humani. Hinc nullum peccatum est DEO casuale; quia nullum existit, nisi à DEO prævisum, & permisum; neque enim casuale est, quod fit præter intentionem volentem; sed quod fit præter prævisionem, & intentionem, etiam permittentem, qualiter tamen nullum peccatum fieri potest respectu DEI.

614. Ob. 2. Malis melius habent in mundo, quam boni: ergo non datur providentia. Confirm. 1. Saltem melior foret providentia; si DEUS non permetteret peccata: ergo. Confir. 2. Saltem non datur providentia de misericordia, aliisque minimis rebus: ergo. Resp. neg. cons. plura vide num. 83. Ad 1. confirm. quæstionem hanc fusius examinat Ruiz tract. de providentia DEI. disp. 2da sect. 4. ubi ait, perfectius

reddi universum permissione peccatorum, quam eorum omnimoda exclusione.

Mihi non vacat hoc examinare. Resp. brevius. neg. ant. quia illud est formaliter melius DEUM agere, quod hic, & nunc, vult agere; ipsa enim voluntas Divina est regula honestatis, vel bonitatis moralis: & DEUS non facit semper, quod est materialiter optimum: sed quod formaliter, sive in his circumstantiis, est optimum: cum autem sepe alia circumstantiae non adint, optimum est, quod est conformissimum suæ voluntati: & sic se habet providentia permittens peccata. Ad 2. confirm. dist. ant. non datur providentia specialis de minimis. conc. ant. non datur universalis. neg. ant. & conf. Certè Christus Matth. 6. hanc adstruit de minimis. vide etiam num. 286.

ARTICULUS II.

An DEUS omnes homines velit salvos fieri.

615 **C**ertum est, ex collectione omnium hominum plures reprobos, quam beatos futuros: & hoc desumitur ex verbis Christi Matth. 7. v. 13. *Lata porta, & spatiovia via est, quæ dicit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam. Quam angusta porta, & arcta via est, quæ dicit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam!* item Matth. 20. v. 16. *Multi enim sunt vocati, pauci verrò electi.* Ex collectione fidelium omnium plures salvantur, quam intereunt; quia plurimi parvuli baptizati ante usum rationis moriuntur. Ex fidelibus autem adultis plures damnari, quam salvari, existimat P. Segneri in *Christianismo instruendo* part. 1. discursu 5. ubi suam opinionem ex PP. Theologis, & ratione probat: quamvis alii benignius leniant. Quidquid autem de hoc ultimo sit, certum saltem est, ex omnibus hominibus plures damnari; unde oritur jam quæstio, an Deus omnes homines velit salvos fieri.

616. Distinguui solet Divina voluntas à Theologis variè, quæ tamen omnes distinctiones, ex principiis superioribus positis, non nisi formales intelligi debent. Itaque alia dicitur in DEO voluntas antecedens, alia consequens. Illa, ut hic accipitur, est, ut ita dicam, elicita à DEO, motu proprio, non præsupponendo aliquam determinationem creaturæ, atque est formalitas voluntatis, ab homine inimpedibilis; quia, licet possit homo facere, ut DEUS habeat aliud realiter decretem, non potest facere, ut habeat aliud, etiam quoad omnes formalitates diversum, ut dictum jam num. 558. Altera est, quæ præsupponit aliquam determinationem creatura. Secundò aliqua voluntas dicitur efficax affectivè: sed inefficax affectivè: hoc est, quæ, quantum est in se, sincerè, & seriò vult aliquid, adeò, ut per ipsam non ster, quod minus res fiat, quamvis hæc possit aliunde impediri. Alia est efficax tam affectivè, quam effectivè: & hæc est, quando effectus, seu res volita, absolute subsequitur.

Tertio. Aliqua voluntas dicitur voluntas signi, alia voluntas beneplaciti, de qua divisione S. Thomas i. part. quæst. 19. art. 17. & 12. & fūs

hus adhuc Ruiz de voluntate DEI disp. 17. § 18. Voluntas beneplaciti est verè volitio DEO intrinseca, qua DEUS vult objectum: voluntas signi non est volitio, sed tantum signum voluntatis, DEO extrinsecum, ut ait Ruiz cit. disp. 17. s. 1. solent autem cum S. Thoma cit. a 12. statui signa quinque, preceptum, prohibitio, permissione, consilium, operatio, quæ complectitur antiquus versiculus: *Principit, & prohibet, permettit, consilium, implet.* Hæc voluntas signi non semper est conjuncta cum voluntate beneplaciti. Sic DEUS præcepit Abrahæ, ut immolaret Isaacum, quem tamen absolutè noluit occidi. Sic iuxta multis PP. citatos à Ruiz loco modo cit. Christus prohibuit cæcis, ne vulgarent miracula, non tamen absolutè voluit omitti vulgationem; sed tantum præbere exemplum, ut, quantum in nobis est, fugiamus laudes humanas. Solent tamen cum voluntate signi esse conjuncta aliqua saltem voluntas beneplaciti: e. g. voluit DEUS non quidem mortem Isaaci, sed tamen obedientiam Abrahæ, iter, & reliquam præparacionem &c. plura vide apud Ruiz cit. loc.

617. Dico. DEUS voluntate antecedenti, non puri signi, sed beneplaciti, vult omnes homines salvos fieri, ita de facto omnes boni Catholicæ. Prob. primò. 1. ad Tim. 2. v. 1. Apostolus ait: *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecraciones, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus, pro regibus, & omnibus, qui in sublimitate sunt, ut quietam, & tranquillam vitam agamus in omni pletate, & castitate; hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro DEO, qui omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire;* unus enim DEUS, unus & mediator DEI, & hominum, homo Christus JESUS, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. Ex quo textu habetur primo, orandum pro omnibus, etiam tunc infidelibus Regibus, & quidem ideo; quia acceptum est DEO, volenti, omnes homines salvos fieri: ergo etiam istos vult salvos fieri. Secundò, DEUM velle omnes salvos, etiam infideles, qui nondum ad agnitionem veritatis venerunt. Tertiò, Christum se obtulisse pro omnibus, non tantum infidelibus, sed etiam infidelibus, pro quibus scilicet Apostolus vult orari.

Rursus Matib. 18. v. 14. post parabolam boni pastoris, ait Christus: *Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cœlis est, ut pereat unus de pusillis istis.* 1. Joan. 2. v. 1. Si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem JESUM Christum justum, & ipse est propitatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. 2. ad Corintios 5. v. 14. Unus pro omnibus mortuus est. 1. Timoth. 4. v. 10. Qui est Salvator omnium bonum, maxime fidem. Ex quibus textibus habetur 1. nolle DEUM perire etiam pusillos, seu minimos. 2. Christum advocationem etiam esse peccatorum, & quidem mortuum in propitiationem omnium peccatorum totius mundi, adeoque pro peccatoribus omnibus. 3. Eundem est Salvatorem omnium hominum, non tantum fidem, quamvis hos magis redemerit in hoc sensu, quod copiosiores eis gratias meritus sit.

Jam, si Christus pro omnibus mortuus est, vult, quantum est in se, omnes salvos fieri;

quæ enim sincerior possit esse volitio alicujus rei, quam si quis pro illa fundat sanguinem. Certè ipse Christus ait Joan. 15. v. 13. *Majorem bac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Si Pater æternus voluit pro omnibus tradere filium, quanto magis voluit omnibus dare vitam eternam, quæ est aliquid longè minus? Sic enim argumentatur Apostolus ad Rom. 8. v. 32. dicens: *Qui etiam proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit?* Hinc etiam S. Augustinus serm. 109. de tempore c. 9. propius ad finem concludit. *Qui nos tanto pretio redemit, non vult perire, quos emit. Non emit, quos perdat, sed emit, quos vivificet.*

618. Prob. conclusio secundò. Tridentinum s. 6. c. 3. expresse docet, Christum etiam mortuum esse pro iis, qui non recipiunt beneficium mortis ejus, hoc est, qui non justificantur: & cap. secundo præmisit: *Hunc proposuit DEUS propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.* Innocentius X. insuper damnavit hanc propositionem quintam Jansenii: *Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fuisse.* & Alexander VIII. inter 31. hanc quartam: *Dedit semetipsum pro nobis oblationem DEO, non pro solis electis, sed pro omnibus, & pro solis fidelibus.* & quintam. *Pagani, Judæi, heretici, aliquæ hujus generis nullum omnino accipiunt a JESU Christo influxum: adeoque hinc recte inferes, in illis esse voluntatem nudam, & inernam sine omni gratia sufficiente.* Similia docent pallum Concilia alia: quin tota Ecclesia die veneris sancto sic orat: *Omnipotens semperne DEUS, qui salvas omnes, & neminem vult perire &c.*

619. Consentunt SS. PP. S. Leo Sermone 11. de passione ait: *Mortuo pro omnibus impius Domino, potuisset etiam hic Judas consequi remedium, si non festinasset ad laqueum.* S. Ambrosius in psal. 118. ad v. 64. *Mysticus autem Sol ille justitiae omnibus ortus est, omnibus venit, omnibus passus est, & omnibus resurrexit.* S. August. 1. de spiritu. & lit. cap. 33. ait: *Vult autem DEUS, omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: non sicut tamen, ut eis adiuvat liberum arbitrium &c.* Quod autem Jansenius dicere fertur, hunc textum à S. Augustino non ex sua mente possum, sed tanquam objectionem Pelagianorum, est omnino falsum, ut patebit ad oculum cuique legenti. Quando idem Irenæus dicit, eum librum tacitè à S. Augustino retractatum, est iterum falsum; nam libro Retractatum facit mentionem hujus libri, & nihil aliud corrigit, nisi unicam vocalam: *escarum ceremoniam: quam ait non esse in usu Scripturarum.*

Rursus idem S. Doctor ad articulos fibifalsò impositos, vel ejus nomine S. Prosper ad capitula Gallorum, seu objection. Vincentian. ad artic. 2. ait: *Remota ergo hac discretione, (hoc est, iustorum à reprobis per hoc, quod illis det gratias prævisas congruas, istis tantum sufficiens) quam Divina scientia intra secretum justitiae sue continet, sincerissime credendum est, atque profitendum, DEUM velle, ut omnes homines salvi fiant, siquidem Apostolus, cuius ista sententia est, sollicitissime prece*

præcipit, quod in omnibus Ecclesiis piissimè custoditur, ut DEO pro omnibus hominibus supplicetur. Item ad art. 7. § 14. ait, DEUM neminem deferere, nisi ab ipso priùs deseratur. Iterum narratione in psalm. 95. ait. Totum mundum judicare habet; quia pro toto pretium dedit. Item explanatione in psalm. 68. p. 2. post medium de Iuda ait: Nec agnoscit pretium, quo ipse à Domino redemptus erat.

Idem S. Doctor ferm. 4. de Sandis: Quando ergo in cruce pendens orabat, videbat, & prævidebat omnes inimicos, sed multos ex illis futuros amicos prævidebat: ideo omnibus veniam postulabat. Et l. 2. de symbolo ad Catechumenos c. 8. inducit Christum Judicem sic alloquenter reprobos: *Videtis vulnera, quæ infelixis: agnoscitis latus, quod pupilli: quoniam & per vos, & propter vos aperium est: nec tamen intrare voluistis.* Quando autem addit. Qui non estis redempti preio mei sanguinis, non estis mei: discidite à me &c. loquitur de redemptione quoad efficaciam; tum quia alia sibi manifestè contradiceret; tum quia post pauca subiungit: *Festinet unusquisque, cùm vivit, ut vivat: currat, ut ejus pretioso sanguine redimatur, ne, cùm non fuerit inventus in numero redemptorum, in numero maneat perditorum.*

Ierum S. Augustinus contra Julianum Pelagianum l. 6. c. 4. inculcans illud 2. Corin. 5. v. 14. *Unus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt.* subiungit: *Vide, quia consequens esse voluit, ut intelligantur omnes mortui, si pro omnibus mortuus est.* Indigna esset hæc illatio S. Paulo Apostolo, & S. Augustino: unus pro omnibus electis, aut fidelibus mortuus est: ergo omnes omnino homines mortui sunt: ut ergo dignitatis authoribus illatio sit, manifestè in antecedenti debet illud *pro omnibus* intelligi de omnibus omnino hominibus. Similia habent passim S. Anselmus, S. Fulgentius, S. Prosper *de vocati gent.* l. 2. c. 1. & c. 19. apud Cardinalem Sfondratum in *Nodo prædestinationis soluto* p. 1. n. 3. præsertim hanc veritatem confirmant Patres Græci, quos, dum Jansenius ait, in hoc exceperit, injuriam eis infert, quam eisdem olim intulit Calvinus l. 2. *institutionum* c. 2. S. Thomas variis locis apertissimè hæc eadem docet, præsertim *lett. 1. in 1. ad Thimoth. 2. item lett. 3. in epist. ad Hebr. cap. 12. item l. 3. contra Gentiles c. 159.* & alibi.

620. Prob. conclusio etiam ratione. Sententia opposita tollit fundamentum spei Christianæ: ergo est falsa, prob. ant. Si non sum certus, quod DEUS, quantum est in ipso, velit me salvum, non possum firmissimè sperare ab eo auxilia necessaria ad salutem, consequenter neque hanc ipsam: præsertim, cùm plures damnentur, adeoque pro pluribus Christus mortuus non sit, aut auxilia necessaria meritus, & ego facilius possum esse inter plures, quam inter pauciores: ergo. Conf. DEUS plurima media adhiberet ad finem, quem non intenderet, quod esset imprudens: ergo. prob. ant. Omnibus hominibus dat Angelos custodes, omnibus inspirationes internas, & occasiones bonas externas, omnibus instituit Sacraenta, omnibus proposita præcepta, consilia, exempla &c. verbo: omnibus dat media tam multa, ut dicere possit Isaie 5. v. 4. *Quid est, quod debui ultra facere vineæ mee, & non feci?* Nec dicas, per vineam

illam intelligi solos electos; est enim falsum; cùm DEUS addat, eam tulisse labruscas, & a destruendam.

621. Respondeatur ex Jansenio 1. DEUM dare quidem omnibus gratias externas, & velle omnibus salutem in mediis, at non in se ipsa; voluntate signi, non beneplaciti: hanc autem voluntatem beneplaciti in DEO non dari ideo, ut DEUS possit, non tantum ostendere misericordiam, sed etiam justitiam, & facere vala ira, non tantum vala honoris. Hæc responsio clare tollit fundamentum spei nostræ: quid enim profunt media ista, si DEUS efficaci, & inimpeditibili decreto me excludit à bono eorum usu? quid prodest voluntas signi? quis credit, DEUM crucifigi voluisse, ut habeamus signum, quasi nos salvare voluisset; cùm reverè noluerit? Quod spectat ad justitiam vindicativam, hæc non exigit manifestari voluntate antecedente, sed tantum consequente, ex suppositione peccati; hinc Ecclesiastici 15. v. 12. dicitur. *Non enim necessarii sunt ei DEO homines impii.* Non indiget DEUS ad manifestandam gloriam suam reprobationis decreto antecedenti: potest enim DEUS justitiam ostendere præmiando. Aliud est, si homines sponte sua peccent, tum enim decet, ut DEUS aliquando pœnas infligat.

622. Respondeatur 2. textum S. Pauli citatum n. 617. posse explicari de voluntate DEI antecedente peccatum Adami; si enim hic non peccasset, DEUS omnes homines salvare voluisse; at nunc non vult. Sed hoc est prorsus falsum; nam Apostolus hortatur homines ad orandum in statu naturæ lapsæ. Dein Apostolus ait, DEUM velle omnes salvos, pro quibus Christus se dedit redemptionem: atqui non se dedit redemptionem pro hominibus, nisi post peccatum, ut est clarum.

Respondeatur 3. posse verba illa tripliciter exponi, primum, ut sensus sit: omnes, qui salvantur, eos DEUS vult salvos: sicut (quod est exemplum S. Augustini de natura, & gratia c. 41.) dicitur de Magistro literarum in urbe: *Iste omnes docer: hoc est: quicunque in hac urbe docentur, ab isto docentur, quamvis non omnes doceantur.* Secundum, ut sensus se extendat, non ad singulos generum, sed ad genera singulorum, hoc est, ut DEUS non velit, quemlibet hominem in individuo salvari, sed tantum aliquot ex quolibet hominum genere, ex Regibus, Duxibus, plebeis, Laicis, Clericis &c. sicut dicitur: *omne animal fuit in arca Noë: hoc est, ex omni genere, vel specie aliquod.* Tertium, ut sensus sit metaphoricus, sive, quod DEUS habeat tantum voluntatem signi, non beneplaciti.

De ultimo jam diximus num. 621. duo autem priores sensus rejiciuntur merito ex eo, quod verba Scripturæ sumi debeant, ut jacent, nisi aut ratio gravissima, aut authoritas, nos aliud facere cogat: cùm econtra in nostro casu, & ratio, & authoritas Pontificum, Conciliorum, & Patrum nos cogat, ea verba accipere in sensu omnino universali: ipsaque ratio in textu addita non patiatur talem restrictionem, ut observatum num. 617.

623. Dicunt. Tamen S. Augustinus modò citatus hunc textum explicat in distributione ac-
com-

commoda. Idem in *enchyrid.* c. 103. exponit illum de generibus singulorum, non de singulis generum: quod etiam facit de *corrept.* & *grat.* cap. 14. Hic est lapis offensionis Jansenistarum. Scendum, secundum S. Augustinum, textum hunc Apostoli diversimode exponi posse; sic enim habet de *corrept.* & *grat.* cap. 14. Quod scriptum est, quod vult omnes homines salvos fieri, nec tamen omnes salvi sunt, multis quidem modis intelligi potest: ex quibus in aliis opusculis nostris aliquos commemoravimus. Subiungit dein explicationem textus de solis prædestinatis, inter quos, ait, reperiri omne genus hominum, scilicet genera singulorum. Iterum *epist.* 107. post medium quasi in 4. p. ita habet de his Apostoli verbis: *Ideo dictum est; quia omnes, qui salvi sunt, nisi ipso volente non sunt.* & si quo alio modo illa verba Apostoli intelligi possunt, ut tamen huic apertissimæ veritati, in qua videmus tam multos voluntibus hominibus, sed nolente DEO, salvos non fieri, contraria esse non possint.

Cum autem locis citatis *num.* 619. S. Augustinus eundem textum absoluere universaliter exponat, debent etiam alia ejus verba ita explicari, ne sibi, aut aliis Paribus, vel Ecclesiæ doctrinae contradicat. Hoc fiet; si dicamus, quod, quando absolutè universaliter loquitur, intelligendus sit de voluntate antecedenti: quando autem aliquos excludit, intelligendus sit de voluntate consequenti. Et ratio uiterior hujus expositionis est, quod, quando S. D. aliquos excludit, loquatur de voluntate etiam effectivè efficaci, cuius objectum necessariò fit: sed, quæ jam scientiam de actione creaturæ præsupponit; nam in *enchyrid.* c. 102. antequam textum Apostoli contrahat ad genera singulorum, ei applicat illud *Psalmi 113. Omnia, quæcumque voluit, fecit.* Et talis etiam est voluntas illa, qua DEUS infideles, contra suam antecedentem voluntatem non credentes, vult damnari, de qua *num.* 612.

Præter hanc autem admittit etiam Augustinus voluntatem DEI, cui homo possit resistere; nam ejusdem *enchyridii* cap. 100. de malis ait: *Quantum enim ad ipsos attinet, quod DEUS noluit, fecerunt.* Idem patet ex textu cit. *num.* 612. Et hæc est voluntas antecedens, de quæ hac loquitur, quando, omnium omnino salutem DEUM velle, afferit. Quod autem Divus Augustinus ut tunc voluerit hac expositione restricta hujus textus, rationem dat Cardinalis Sfondratus in *suo nodo soluto* p. 1. *num.* 17. quia hæc expositio apta erat refellendis Pelagianis, quibuscum agebat; cum enim isti dicentes: si viribus naturæ non possimus acquirere beatitudinem, DEUS non vult homines salvare: hoc argumentum illorum hereticorum expeditissimè refellebatur, negando, DEUM omnes homines salvos velle: intellige, voluntate consequenti.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

624. **O** B. 1. Christus *Joan.* 17. v. 9. ait ad Patrem: *Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo: sed pro his,*
R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

quos dedisti mihi; quia tui sunt: ergo tantum rogavit Christus pro prædestinatis. Conf. *Matth.* 26. v. 28. Christus ait: *Hic est enim sanguis meus, novi testamenti, qui pro multis effundetur: ergo non pro omnibus Christus sanguinem fudit, sed tantum pro fidelibus, qui sunt multi.* Resp. has illationes dudum damnatas fuisse à Pontificibus. In forma neg. conf. licet enim Christus ibi non oraverit pro omnibus speciali illa oratione, quam ibi fudit; tamen pro omnibus oravit alibi, & expresse in cruce, ut testatur S. Augustinus cit. *num.* 619. Ad conf. neg. conf. Omnes etiam sunt multi: quamvis hoc concedi possit, Christum orasse tantum pro multis specialiter, ut dentur illis gratia efficaces; cum aliis tantum impetraverit sufficienes.

625. Ob. 2. S. Paulus ad *Rom.* 9. v. 19. dicit. *Voluntati enim ejus quis resistit?* ergo, si DEUS omnes vellet salvos, omnes deberent salvare. Conf. ibidem dicitur. v. 16. *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI:* ergo, quamvis homines velint, non possunt omnes salvare. Resp. *Acto 7. v. 5.* etiam dicitur: *Vos semper Spiritu Sancto resistitis.* In forma dist. conf. si DEUS vellet voluntate etiam consequente, omnes salvare. conc. conf. si tantum vellet voluntate antecedente, neg. conf. Ad conf. neg. conf. Verba illa significant, quod sine gratia nihil possimus facere conducent ad vitam æternam, adeoque salus nostra fit à DEO, & non à nobis.

Quamvis autem cooperemur gratiæ, tamen hæc cooperatio respectu illius, quod facit DEUS, est quasi nihil: cui accedit, quod etiam ipsa cooperatio nostra sit ex gratia DEI, nos elevante: adeoque DEO longè magis attribuenda sunt actiones nostræ bonæ, quam nobis. Rectè tamen advertit Sfondratus in *nodo soluto* p. 1. *num.* 20. non longè ab initio. quod, cum Hebræ careant comparativis, sèpe, quod dicere volunt, minus esse, dicant esse nihil. sic etiam *1. Corinb.* 3. v. 7. dicitur: *Neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum das DEUS:* cum tamen etiam plantans, & rigans aliquid sit, quamvis aliquid longè minus. sed hæc ad tract. de *Gratia* spectant.

626. Dices. *Ad Rom. cap. 9. v. 13.* dicitur in persona DEI: *Jacob dilexi: Esau autem odio habui:* ergo non omnes homines diligit DEUS, adeoque nec vult salvos. Resp. 1. Sfondratus docet, per odium tantum intelligi minorem amorem, eo quod Hebræ careant comparativis: idque probat variis aliis exemplis ex Scriptura petit. Sic *Matth.* 5. v. 43. *Odio habebis inimicum tuum.* *Luc.* 14. v. 26. *Si quis venit ad me, & non odit patrem &c.* Secundò, textus hic literaliter loquitur tantum de bonis temporalibus, quæ majora accepit Jacob; sic enim habetur *Malach.* 1. v. 3. ex quo Apostolus ea verba desumpti: *Dilexi Jacob: Esau autem odio habui, & posui montes ejus in solitudinem, & hereditatem ejus in dracones deserti:* quæ dein Apostolus transfert ad sensum mysticum.

Teriò, cum textus ille loquatur, non de sola persona Jacobi, & Esau, sed de eorum posteritate, non videtur posse dici, quod in sensu adversariorum DEUS omnes posteros Esau odere; cum inter eos fuerit S. Job: nec totam posteritatem Jacob dilexerit; cum ex hac plurimi

sint damnati. Si tamen dicas, etiam juxta nostrum sensum non posse ea verba omnino universaliter accipi de tota posteritate, adeoque omnino contendas, Esau ita odio habitum, ut fuerit reprobatus, id factum est voluntate consequenti, non antecedenti; quia & huic antecedenter DEUS voluit salutem, quam acquirere potuisset, si voluisset. Audi S. Augustinum l. 1. ad Simplicianum quest. 2. Noluit ergo Esau, & non currit: sed eis voluisset, & curvisset, DEI adiutorio pervenisset: qui ei etiam velle, & currere vocando praestaret, nisi vocatione contempta reprobis fieret.

627. Ob. 3. S. August. epist. 102. ad Eudium scribit: Non perit unus ex illis, pro quibus mortuus est Christus: ergo non pro omnibus mortuus est. Conf. S. Fulgentius de Incarn. cap. 29. ait: Illud vero apostolicum, ubi dicitur de DEO: Qui vult omnes homines salvos fieri &c. non sicut oportet, intelligunt, qui hanc DEI voluntatem sicut in vasis misericordie, sic & in vasis ire accipiendam existimant: ergo vala ira, sive reprobos, DEUS non vult salvare. Resp. S. Augustinus ea paucula verba vix non incidenter in longe alia questione inserit, quæ alibi dictis contraria esse non debent: unde dist. cons. Christus non est mortuus pro omnibus, offerendo pro ipsis mortem ad impetranda auxilia efficacia. conc. cons. ad impetranda media sufficientia. neg. cons. Ad cons. neg. cons. tantum sequitur ex textu, quod DEUS non velit reprobos salvos, sicut electos; hos enim vult salvos etiam voluntate consequenti, illos tantum voluntate antecedenti.

628. Ob. 4. Sicut DEUS habet voluntatem conditionatam omnes salvandi, sic habet voluntatem conditionatam omnes damnandi: ergo nihil speciale ponitur in DEO per voluntatem illam antecedentem. Conf. S. Thomas ait, voluntatem antecedentem esse magis velleitatem, quam voluntatem: sed in DEO non potest dari velleitas: ergo. Resp. dist. ant. DEUS habet voluntatem damnandi cum eodem modo tendendi. neg. ant. cum alio modo tendendi. conc. ant. & neg. cons. DEUS ita conditionate vult homines salvos, ut etiam cupiat ponere conditionem, sub qua salvet, id est, vult nostram cooperationem, eam suadet, præcipit &c. at vult conditionate reprobare, ita ut nolit ponere conditionem, eamque prohibeat: unde voluntas Divina longe aliter affecta est ad salutem, quam ad damnationem. Ad conf. dist. maj. & S. Thomas per velleitatem intelligit sinceram voluntatem, quamvis non effectivæ efficacem. conc. maj. secus. neg. maj. & dist. sic min. neg. cons.

629. Ob. 5. Sicut in statu innocentia, ubi nulla fuissent peccata, nulla fuissent decreta supplicia: sic in statu naturæ lapsæ, ubi dantur peccata, debent aliquibus decerni supplicia: sed istos DEUS non vult salvos: & hinc verificatur illud Psalm. 100. v. 1. Misericordiam, & judicium cantabo tibi Domine: ergo. Confirm. Statui innocentia tantum fuit propria gratia, non autem statui naturæ lapsæ: ergo in hoc non datur omnibus gratia sufficiens. Resp. omisso, quod in statu innocentia nulla omnino fuissent peccata; (quia, quamvis Adam non peccasset,

adeoque homines cum originali justitia nati fuissent, tamen alii potuissent peccare) dist. 2dam partem maj. debent aliquibus decerni supplicia antecedenter, neg. maj. consequenter ad prævisa eorum peccata. conc. maj. & pariter dist. min. ac conf. Ad confirm. neg. cons. quamvis enim gratia non sit propria, seu debita huic statui, tamen potuit DEUS eam dare ex misericordia, atque ex meritis Christi Domini: quodque de facto dare voluerit, inferatur efficaciter ex nostris rationibus.

630. Ob. 6. Multæ gentes barbaræ videntur a DEO neglectæ sine omni auxilio sufficienti: ergo. Confirm. DEUS dicitur, aliquos indurare, excæcare, deserere: ergo his non dat auxilia sufficientia &c. Resp. neg. ant. Omnes homines habent gratiam, vel proximè, vel saltem remorè sufficientem, ut constat ex propositionibus damnatis cit, num. 618. itemque ex dictis num. 620. Sed etiam ex historiis habetur, ubique fere fuisse legis Divinæ Doctores, & aliqua vestigia veræ religionis. Saltem si barbari illi fecissent, quod erat in ipsis, DEUS ipsos non defruisset.

Ad confirm. dist. ant. DEUS dicitur indurare aliquos voluntate antecedente. neg. ant. consequente. subdist. indurare positivè. neg. negativè, seu permisiviè. conc. ant. & neg. conf. S. August. l. 1. ad Simplicianum quest. 2. ita ait. Ut obduratio DEI sit nolle misereri, ut non ab illo irrogetur aliquid, quo sit homo deterior; sed tantum, quo sit melior, non erogetur. Ibidem paulo inferiori: Ob hoc datur obdurare peccantes quodam; quia non eorum miseretur: non quia impedit, ut peccent. Sed hæc alio spectant.

631. Ob. 7. Saltem parvulos, qui moriuntur in utero materno, vel ante baptismum, DEUS, etiam voluntate antecedente, non vult salvos: ergo non omnes homines. ant. prob. Ipsi non habent ullum medium salutis: ergo. Resp. neg. ant. ad prob. dist. ant. ipsi non habent medium, ipsis immediate collatum. conc. ant. collatum aliis in bonum ipsorum. neg. ant. & cons. Parvuli, cum nondum sint capaces rationis, neque sunt capaces gratiæ, seu illustrationis supernaturalis: igitur auxilium non datur immediate ipsis, sed alii, scilicet parentibus, curatoribus &c. ita S. Prosper l. 2. de vocat. gent. in titulo capit. 23. dicens: Parvuli pereuntibus generalis gratia tribuitur, dum ea parentibus datur. Si jam parentes, vel curatores gratias illas negligant, vel etiam absque culpa iis uti omittunt, vel etiam per causas naturales ab iis impedianter, jam DEO imputari non potest parvolorum interitus; quippe is fecit, quantum ex sua parte potuit exigi: quin ut auctor naturæ universalis non debet hujus cursui, ac ordini, nimis frequenter se se opponere.

Dices. DEUS saepe inspirat aliquid matri, ex quo mortem infantis in utero securam prævidit: ergo talem infantem non vult salvum. ant. prob. DEUS e. g. inspirat matri ingressum in templum, cuius deinceps fornicis, & matrem cum prole occidit. Resp. dist. ant. DEUS inspirat tale aliquid, si mors jam aliunde secura esset. conc. ant. secus. neg. ant. & cons. ad prob. dist. eodem modo ant. & neg. cons. Si jam infans aliunde, ex alia causa:

causa, v. g. ex universali terræ motu, esset moriturus, DEUS inspirare potest matri talem intentionem, ut ipsa hoc pium opus faciat. At, si infans alias non esset moriturus in utero, DEUS hoc non inspirat matri, quamvis feminæ aliquando sibi falso imaginentur, quod à DEO ad aliquid incidentur.

632. Ob. ultimò. Si DEUS vult omnes homines salvos, cur igitur non dat omnibus gratias efficaces? qui enim serio aliquid vult, facit omnia, quæ potest: & si habeat medium certum illud obtinendi, non omittit hoc adhibere. Hæc objectio duo tangit. Primum est, an DEUS possit serio velle omnium salutem, quamvis non omnibus det gratias efficaces. Secundum, cur uni præ alio det gratias efficaces. Ad 1. dico, DEUM tamen efficaciter affectivè, licet non effectivè, velle omnium salutem; licet enim voluntas effectivè efficax determinet ad omnia prorsus media adhibenda, non ita determinat voluntas tantum efficax affectivè; nam etiam serio dicimus velle ea, in ordine ad quæ tantum facimus, ut non possit nobis imputari, si res non fiat: quamvis non omnia, quæ possemus, faciamus. Sic pater serio vult filii sui in literis proiectum, si ei de libris, ac Magistro provideat, quamvis eum non alio mittat, et si ibi spes major esset hauriendæ doctrinæ: & nos omnes serio volumus olim esse beati, quamvis non omnia, etiam utilissima, media adhibere velimus, modo necessariis utamur.

Ad secundum repono cum SS. PP. illud Apostoli ad Roman. II. v. 33. *O altitudo divitiarum sapientie, & scientie DEI, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles via ejus! qui enim cognovit sensum Domini, aut quis confiliarius ejus fuit?* Addo dictum S. Augustini de spiritu. c. 34. *Jam si ad illam profunditatem scrutandam quisquam nos coarctet: cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur, illi autem non ita, duo sola occurunt interim, qua respondere mihi placeat: O altitudo divitiarum!* & *Nunquid iniquitas apud DEUM?* Cui responso ista displaceat, querat doctores, sed caveat, ne inveniat præsumptores. Et tract. 26. in Joannem non longè a principio. Quare illum trahat, & illum non trahat, noli velle judicare, si non vis errare. Semel accipe, & intellige: si non traheris, ora, ut traharis.

QUÆSTIO III.

De Providentia DEI in Specie.

ARTICULUS I.

Quid sit prædestinatio, & an detur ante merita conditionatè prævisa.

633. Pars providentiae est prædestinatio, ut tradit S. Thomas 1. part. quest. 23. art. 1. in corp. Hæc autem, prout restringitur ad homines post peccatum originale, definitur à S. August. l. 2. de bono perseverantia c. 14. *Præscientia, & præparatio beneficiorum DEI, quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur.* Unde prædestinatio involvit actum intellectus, scilicet præscientiam: & a-

ctum voluntatis, scilicet præparationem beneficiorum, seu ordinationem gratiarum. Quando autem in Scripturis prædestinatio videtur reduci ad voluntatem, consideratur tantum inadæquatè, seu ut libera; nam adæquatè considerata, seu ut prudens, & libera elec[t]io, utique involvit etiam actum intellectus.

Quæritur jam, an actus intellectus præquisitus ad prædestinationem, inadæquatè sumptam pro actu voluntatis, seu decreto liberandi a malis, aut beatificandi, & quidem ob merita, sit tantum actus scientiæ simplicis intelligentiæ, vel an requiratur etiam scientia media de meritis conditionatè, vel etiam scientia visionis de iisdem absolute futuris. Quod attinet ad scientiam visionis, postea agemus, modò autem de scientia media.

P. Nicolaus Martinez, & post eum aliqui Recentiores, defendunt, posse DEUM post scientiam simplicis intelligentiæ, ante scientiam medium, hominem prædestinare ad gloriam, tanquam coronam, vel etiam actum bonum prædefinire: quod tamen pluribus modis potest exponi. 1. ut DEUS antecedenter ad scientiam medium ita decernat: *Volo Petrum salvum, vel liberè, & per merita, si ipse liberè bene agat: vel necessario, & sine meritis, si nolit liberè bene agere.* At hoc decretum non datur in hac providentia, saltem circa eos, quibus usus rationis conceditur (quidquid sit, an DEUS aliquos non finat pervenire ad usum rationis; quia prævidit eā malè usuros, ut verisicutur de iis illud: *Raptus est &c.* quod ipsum tamen sine scientia media explicari non potest) DEUS enim nullum rationis capacem vult salvare sine actu libero, seu merito: alii autem carentes usu rationis non ob merita propria prædestinantur. 2. Ut DEUS dicat: *Volo Petrum salvum per media, quibus per scientiam medium video eum liberè consensurum.* 3. Ut DEUS sic tendat: *Volo eum salvum, vel per hunc, vel per illum alium, quem ipse liberè elegerit.*

634. Dico. DEUS non potest habere ullam tale decretum antecedens scientiam medium. Prob. conclusio. 1. Datur tantum unicum decretum virtualiter indivisibile, supponens scientiam medium, ut probatum à n. 557. ergo non datur alterum, antecedens scientiam medium, quod ex hoc ipso capite differret in aliquo prædicato intrinseco, & virtualiter distingueretur. Conf. 1. DEUS nihil potest determinare, nisi plenissimè pro priori comprehendat omnes eventus ex illa re sicuturos, ut probatum n. 558. ergo nihil potest determinare ante scientiam medium.

Probatur Conclusio 2. Hoc decretum, quo-cunque in sensu ex adductis sumatur, non stat cum ea libertate, quam in hac providentia homines, saltem ordinariè, habent: ergo in hoc decreto non potest stare prædestinatio universalis, & ordinaria: ergo nulla; nec enim dici potest, quod DEUS B. Virginem, vel adhuc unum, aut alterum Sanctorum speciali prædestinatione, & quidem virtualiter distincta, ac novum mysterium involvente, elegerit; quia prorsus gratis id diceretur; cum potuerit DEUS per eandem realiter universalis prædestinationem, modò habeat specialem aliquam formalitatem, eos spe-

cialiter eligere: adeoque gratis, & incongruè novum mysterium admitteretur.

635. Prob. jam ant. *Libertas*, quam homines in hac providentia, saltem ordinariè, habent, est non tantum ad modum acquirendi salutem, sed etiam ad ipsam salutem: atqui, posito illo decreto, homines non amplius sunt liberi ad ipsam salutem, sed tantum ad modum, ut scilicet eam acquirant potius per hæc, quam per alia media, aut merita: ergo, maj. habetur ex Scripturis, & Patribus, dicentibus, in hominis potestate esse vitam, & mortem, hoc est; supposita gratiâ salvati, aut damnari.

Sic omnes exponunt illud *Deut. 30, v. 19.*
Testes invoco hodie cœlum, & terram, quod proposuerim vobis vitam, & mortem, benedictionem, & maledictionem: Elige ergo vitam. & illud *Ecc. 15, v. 14.* *DEUS ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu confilii sui: adiecit mandata, & præcepta. Si volueris mandata servare, conservabunt te.... Ante hominem vita, & mors; bonum, & malum.* An autem B. V. vel unus, aut alter alius *Sanctus*, tantum habuerit libertatem ad modum; non verò ad ipsam salutem, ita, ut non potuerit impedire formalitatem decreti, volentis ipsi salutem, non est quæstio hujus loci: quamvis difficulter probaretur assertio affirmativa.

Prob. jam min. Decretum independens à scientia media esset inimpedibile ab homine; quia homo non potest impedire decretum, nisi, quatenus potest impidre scientiam medium: insuper esset essentialiter connexum cum salute, vel beatitudine; quia per decretum prædestinatum, ut & per prædestinatum, intelligitur decretum efficaciter intentivum, sive gloria, sive actus boni, & consequenter necessariò post se trahens objectum prædestinatum: ergo tale decretum inimpedibiliter esset connexum cum salute hominis, eamque necessitate inimpedibili post se traheret: adeoque talis homo non esset liber ad ipsam salutem, sed ad summum ad hoc, ut eam perhunc, vel illum actum acquirat.

Sicut, (quod est exemplum P. Gormaz) si quis damnaretur ad mortem, sed relinqueretur ei optio, ut fune, vel gladio, aqua, vel igne, sclopo, vel ense &c. pro libertu posset mori: vel, si certissimè projiciendus ex fenestris haberet optionem, ut per quamcunque vellet ex innumeris, & non per aliam, projiceretur: talis non esset liber ad mortem simpliciter, sed tantum secundum quid, seu ad modum mortis.

636. Confirm. Taliter prædestinatus in fine vita non esset liber ad actum graviter peccaminorum eliciendum, vel in prius electo habitualler perseverandum; nam saltem pro eo casu decretum illud esset impedimentum determinatum, & inimpedibile actus graviter mali, ut patet expediti: atqui homo etiam tunc, quamdiu est rationis capax, debet ordinariè esse liber ad peccandum: ergo. Si quis forte diceret, quod etiam tunc posset talis homo male agere; sed DEUS deberet ei prorogare vitam, ut iterum penitentiam ageret: in primis non satisficeret difficultati, & rediret quæstio de secundo articulo mortis, ac de tertio, ut patet consideranti. Dein deberet admitti, quod hac ratione esset in potestate hominis impedire suam mor-

tem pro libertu: quod est contra communem persuasionem Doctorum, & Patrum, qui à plenissima libertate DEI nostram vitam pendere supponunt.

Rursus, hac ratione deberet salus hominum prædestinatur non esse alligata ullis mediis determinatis, sed DEUS esse illimitatè paratus ad danda semper alia, & alia media, donec homo alicui consentiat. Hoc autem infra ob graves rationes negabimus: ex quo ipso capite efficaciter etiam impugnari potest decretum P. Martinez. Ex hac tenus autem dictis habetur, multò magis repugnare decretum antecedens scientiam medium, & prædefiniens actum aliquem determinatè acceptum; quia tunc nulla prorsus libertas ad talem actum daretur.

637. Quæres, an in hac providentia aliquis salventur sine prædestinatione formalis; nam, ut diximus num. 60. nec prædefinitio, nec etiam prædestinationis formalis, necessaria est causis secundis ad agendum, necessitate se tenente ex parte istarum causarum; quamvis prædefinitio videatur necessaria ex parte DEI. Resp. primo, esse fide certum, quod habetur ex illo ad *Roman. 8, v. 29.* *Quos præsivit, & prædestinavit, conformes fieri imaginis Fili sui.* item *act. 13, v. 48.* *Crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam.* Hinc S. Prosper ad cap. *Gall. resp. 1.* ait: *Prædestinationis autem fides multa sanctarum auctoritate Scripturarum munita est.*

Resp. secundo, etiam certissimum esse, quod in hac providentia nemo salveretur sine prædestinatione formalis. Sic S. Fulgentius *l. de fide ad Petrum* (qui habetur inter opera S. Augustini tom. 3.) c. 35. ait, *Firmissimè tene, & nullatenus dubites,.... nec quenquam eorum, quos non prædestinavit ad vitam, ulla posse ratione salvari.* Alii quoque Patres, atque Concilia docent, ad vitam æternam præcedere præordinationem ad illam, & hinc univeraliter accipitur illud ad *Ephes. 1, v. 5.* *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis sue: itemque illud ad Rom. 8, v. 28.* *Diligentibus DEUM omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Et sane, si per prædestinationem intelligitur decretum efficaciter collativum gloriae, implicat, hominem sine tali decreto salvari: si autem etiam intelligitur præparatio, & collatio gratiarum in ordine ad conferendam gloriam, hæc semper datur in hac providentia, videturque necessaria ex parte DEI, quamvis non necessaria sit ex parte hominis, ut dictum.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

638. O B. 1. Decretum antecedens scientiam medium non constituit actum primum proximum, sed tantum remotum, & relinquit omnia principia indifferentia: ergo non obest libertati. Conf. 1. DEUS potest post hoc decretum videare per scientiam medium, quod Petrus alicui auxilio sit liberè consensurus: ergo non tollitur liber-

tas. Confirm. 2. Decretum hoc esset pure intentivum, non influxivum: ergo non obesset libertati. Confirm. 3. Decretum hoc penderet à scientia media: ergo esset sufficienter impedibile. Resp. 1. Si hæc omnia omitterentur, tamen adhuc staret primaria probatio, & confirmatio adducta num. 634. Resp. 2. dist. 1. partem ant. Decretum hoc non constituit actum primum proximum expeditum. conc. ant. non constituit eum impeditum. nego ant. & cons. sicut enim catena non constituit actum primum proximum ad fugam expeditum; quia scilicet ea apposita auferunt negatio impedimenti: ita etiam istud decretum &c. dist. etiam secundam partem ant. Decretum relinquit principia indifferencia ad modum salutis. omitt. ant. ad ipsam salutem. neg. ant. & cons. Ad 1. confirm. omitt. ant. dist. cons. non tollitur libertas ad modum. omitto. cons. ad substantiam salutis. neg. cons. Ad 2. confirm. sub eadem distinct. conc. vel neg. cons. Ad 3. confirm. dist. ant. Decretum penderet à scientia media in ordine ad modum salutis. conc. ant. in ordine ad substantiam salutis. neg. ant. & cons. Explicatio harum distinctionum haberi potest ex num. 635.

639. Ob. 2. Potest DEUS dicere: *Nolo Petrone auxilium efficax*: atqui hoc decretum non minus est inimpedibile, ac connexum cum uno libertatis extremo, quæ decretum superius prædefinitivum: ergo. Resp. dist. maj. potest DEUS hoc dicere ante scientiam medium. neg. maj. post illam, & dependenter ab illa. conc. maj. & dist. sic min. neg. cons. Certe hoc decretum impedit necessariò consensum; cùmque inimpedibile esset, tolleret libertatem.

Unde DEUS tantum, supposita scientiâ mediâ, potest sic dicere: video quidem hæc auxilia ex determinatione Petri esse conjungenda cum dissensu, nolo tamen ipsi alia dare, sed volo dare ista: in hoc casu autem Petrus posset, si veller, hæc ipsa auxilia conjungere cum consensu, & illud decretum permittrivum impidere, ut sèpè jam diximus. Accedit, quod decretum illud antecedens ex alio etiam capite dedebeat DEUM; quia determinaret ad dissensum: certè ad hunc DEUS affici videretur: præterquam, quod nullum decretum possit antecedere scientiam medium.

640. Ob. 3. DEUS per scientiam simplicis intelligentiæ videt, quod in cumulo infinitorum auxiliorum possibilium detur necessitas metaphysica vaga ad alicui liberè consentiendum: ergo potest ante scientiam medium prædefinire aliquem actum bonum liberum, saltem indeterminate sumptum: ergo potest DEUS Petrum prædestinare per tale decretum: *Volo, ut Petrus aliquem actum bonum eliciat*, & propter illum volo illi dare gloriam. Hanc necessitatem vagam admittunt aliqui Authores; eam negant alii, & præsertim Gormaz de DEO à num. 894.

Ad clariorem rei notitiam, sciendum, non intelligi cumulum auxiliorum simul collatorum: Cin hoc enim non vaga, sed determinata, & à creatura insuperabilis necessitas daretur; quia impossibile est, ut creaturæ vires limitatae superent infinita, vel certè finita sine fine auxilia,

simul collata) sed intelligi tantum cumulum auxiliorum, quæ possint conferri seorsim ab aliis, & talia sint, ut cuilibet determinatè sumpto voluntas creata resistere possit; si enim seorsim, & determinatè sumpto resistere nequirit, utique libertas rueret. Unde tantum queritur, an non ex isto cumulo aliquod auxilium indeterminate sumptum possit esse necessitans, sicut, supposita implicantiâ infiniti, aliquis homo, indeterminate sumptus, est impossibilis.

641. Resp. 1. omitt. ant. neg. cons. quia, licet daretur illa necessitas vaga in auxiliis possibilibus, tamen illa se sola non obesset libertati: sicut non obest cumulus auxiliorum necessitantium, si nullum conferatur: at, si accedat decretum inimpedibile, & essentialiter conexum, simûlque conferens tale auxilium, tunc per hoc complexum tollitur libertas, saltem ad substantiam actus, si non etiam ad circumstantias: & auxilia, quantumcumque intrinsecè indifferenta, redduntur extrinsecè determinata, ac necessitaria. Sic etiam funis, & gladius sunt intrinsecè indifferentes, & se solis non tollunt libertatem ad moriendum: at tollunt accidente judicis sententia &c. Unde illi cumulo auxiliorum accedere non posset, stante libertate, decretum antecedens scientiam medium, prædefiniens actum indeterminate sumptum, & aliquod ex illis auxiliis conferens: præterquam, quod tale decretum etiam ex alio capite repugnet ex num. 634.

Responderi potest 2. neg. ant. quia valde inclinò in sententiam Doctoris Eximii l. 1. de prædestinatione cap. 7. ubi n. 15, supponit, in multitudine auxiliorum non posse videri effectum necessariò futurum, atque, non implicate, ut ex tota collectione auxiliorum effectus non sequatur. Idem docet Gormaz de DEO n. 894. Arriaga, Martinon, Ripalda, &c, teste Quiros, communis nostrorum, quod scilicet illa vaga metaphysica necessitas non detur; nam, si applicaretur homini per decretum antecedens scientiam medium, tolleret libertatem: adeoque non servit ad eum finem, ad quem est ex cogitata, consequenter est superflua, & inutilis. Si autem detur tantum decretum subsequens scientiam medium, eo ipso non applicatur illa indeterminata necessitas; quia ipsum decretum est impidibile, & quodlibet auxilium conjungibile cum dissensu: præterquam, quod nulla efficaci ratione necessitas illa probetur. Nec dicas, eam probari ex dominio DEI in actus liberos. Resp. enim, hoc dominium DEI non esse tale, ut libertati obfit, vel media, aut impossibilia, aut inutilia adhibere queat.

642. Dices 1. Necessitas moralis, etiam vaga, una cum decreto prædefinitivo, vel permisivo, non tollit libertatem: ergo nec necessitas metaphysica. Resp. dist. ant. necessitas moralis vaga non tollit libertatem, conjuncta cum decreto antecedente scientiam medium. neg. ant. cum decreto subsequente, conc. ant. & neg. cons. Si decretum subsequitur, eo ipso est impidibile: necessitas autem moralis est physicè vincibilis, non autem necessitas metaphysica: unde illa stat cum libertate physica, non verò illa. Necessitas metaphysica est indivisibilis, nec potest vinci per partes; alias non esset Chico

māricum, eam vincere. Necessitas moralis est divisibilis, potestque per partes vinci. Hinc, si e.g. necessitas metaphysica daretur in cumulo sex auxiliorum; si quis quinque suisset diffensus, tota necessitas devolveretur ad sextum auxilium: & huic deberet quis metaphysicē consentire. Non ita se habet necessitas moralis, quod propter utilitatem doctrinæ pluribus explico ex Gormaz.

643. Necessitas moralis aliud non est, quām fundamentum ad prudenter judicandum, effectum in his circumstantiis exstitutum: quamvis physicē impediri possit, sed non, nisi valde difficulter, & per modum agendi extraordinarium. Fundamentum hoc aliquando desumitur ab intrinseco, e.g. à pravis habitibus, inclinantibus ad malum, vel à virtutibus, inclinantibus ad bonum: sic, si videmus hominem, solitum quotidie nimis bibere, prudenter judicamus, etiam hodie idem facturum. Aliquando stat fundamentum hoc in extrinseco, nimis scilicet difficultate objecti, e.g. in metu gravissimo incusso. Aliquando stat partim in intrinseco, partim in extrinseco, e.g. in intrinseca naturæ fragilitate, & tentationibus extrinsecè allicientibus. Et hac ratione homo moraliter est necessitatus ad peccandum venialiter, saltem aliquando, ut habet Trident. *sess. 6. cap. 11. & can. 23.* quippe moraliter certum est, fragilem naturam intra plures durationes, accedentibus tentationibus, semel saltem in ipsis venialiter lapsuram.

Sicut autem una natura fragilis, & plures durationes, dant fundamentum judicandi, illam leviter intra ipsis peccaturam: ita etiam plures naturæ fragiles, & una duratio, dant simile fundamentum, aliquam, saltem indeterminatè sumptam, ex his naturis intra eam durationem leviter peccaturam. Dixi *unam*, non *omnes*; quia in priori casu necessitas tangit unam determinatam naturam, intra plures durationes existentem: in hoc posteriori autem casu necessitas fundatur, non in una, sed in pluribus naturis; hinc nullam naturam determinatè sumptam tangit, aut adæquatè illam respicit; sed tantum adæquatè quamlibet, & tantum totum cumulum naturarum adæquatè. Cum autem cumulus hominum, adæquatè sumptus, non possit esse necessitatus ad peccandum, nisi vel omnes, vel saltem aliquis ex illo peccet, debet saltem aliquis, indeterminatè sumptus peccare; cum nullus determinatè sumptus peccare debeat.

Est tamen hæc necessitas moralis etiam divisibilis, & vincibilis per partes; hinc si quis, necessitatus moraliter ad peccandum intra diem, per viginti tres horas non peccasset, ultimâ horâ non haberet amplius totam moralē necessitatem vincendam, sed tantum aliquam partem, quam longè facilis, & moraliter potest vincere. Et eodem modo, si ex cumulo centum hominum, intra quos datur necessitas moralis, ut aliquis indeterminatè sumptus peccet, si, inquam, nonaginta novem non peccasset, centesimus non deberet vincere totam moralē necessitatem, sed tantum centesimam partem. Neque haberetur amplius tam prudens fundamentum judicandi, quod hic centesimus esset peccaturus: quare, si etiam iste non peccaret, nullum factum esset miraculum; sed tantum iste modus agendi

horum centum hominum suisset extraordinarius, quem nemo judicasset eventurum: quia tamen modus extraordinarius non stetisset in singulis omissionibus peccatorum, sed in tota collectione omnium. Non ita se res habet in necessitate metaphysica, ut dictum num. 642.

Dices 2. Necessitas vaga peccandi aliquando saltem in vita aliquo veniali indeterminatè sumpto, que juxta Trident. *sess. 6. can. 23. & cap. 11.* omnibus inest, non tollit libertatem ergo neque necessitas vaga, & metaphysica consentiendi alicui auxilio indeterminatè sumpto. Resp. neg. cons. Illa necessitas, ut antecedens, est tantum moralis, nec est metaphysica, nisi ut consequens.

Ut ait Gormaz de DEO num. 897. Tridentinum ibi respicit ad necessitatem moralē antecedentem, quæ libertatem non destruit: dein etiam respicit ad necessitatem metaphysicam consequentem, quæ etiam non obest libertati, quæque stat in eo, quod DEUS prævidens per scientiam medium, homines non consensu rosis auxiliis, ad vitanda per totam vitam venialia omnia sufficientibus, ex inscrutabili tamen judicio, alia dare noluerit, excepta B. Virgine, cui privilegium hac in re concessum: quod an etiam alii quibusdam Sanctis concessum sit, divinare non ausim. videatur Gormaz loc. cit.

644. Dices 3. Si non datur illa necessitas metaphysica vaga, posset dari creatura, quæ prævideretur nulli auxilio consensu, adeoque, à qua DEUS non posset obtinere liberum consentum: hoc est contra S. Augustinum Enchyrid. c. 98. ubi ait: *Quis tam impie despiciat, ut dicat, DEUM malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?* ergo. Resp. 1. cum Gormaz, & Ariagragratis de Scientia DEI disp. 21. sec. 6. n. 36. neg. maj. Cum hoc ipsum ex moraliter impossibilibus maximum moraliter impossibile sit, recte dicitur, fieri non posse, adeoque neque à DEO prævideri. Responderi potest 2. cum eodem Gormaz, dist. ma. posset dari talis creatura in hac providentia, neg. maj. in alia providentia. omitt. maj. & dist. sic min. neg. cons.

Quod nulla talis creatura sit possibilis in hac providentia, habetur ex eo, quod DEUS revelaverit, se omnium corda habere in manu sua; hoc ipso enim implicitè revelavit, se nullam creaturam in hac providentia productum, quam non, stante libertate, possit convertere. Et de hac providentia intelligi possunt S. Scripturæ, & PP. nam qui de hac re maxime agit, S. Augustinus, relinquit in medio, an talis creatura absolutè, vel in alia providentia possibilis sit; nam l. 1. ad Simplicianum quest. 12. circa medium ait: *Quod si tanta quoque potest esse obstinatio voluntatis, ut contra omnes modos vocationis obdurescat mentis aversio, queritur etiam, utrum de Divina poena sit ipsa duritia: nihil autem decidit.* Addit quidem S. Doctor: *Quis etiam dicat modum, quo ei tali creaturæ persuaderetur, ut crederet, etiam omnipotenti defuisse?* sed, cum talis creatura ponatur omnibus vocationibus, libertati congruentibus, resistere, hæc verba intelligi debent de modo vocandi necessario.

Sic etiam idem S. Doctor contra Faustum l.

22.c.28. ait: *Utrum autem sit aliqua rationalis creatura, quam nihil possit illicitum delectare, magna questio est. Quod si est, non in eo genere fatus est homo: nec illa natura Angelica, quæ in veritate non stetit. Ecce hic etiam relinquit in medio, an creature sit possibilis, quæ à nulla tentatione possit vinci, adeoque omnibus auxiliis ad fugiendum malum, vel faciendum bonum esset consensura: & tantum dicit, tales non esse homines, vel Angelos, factos.*

Huc spectat censura, quam affert Amicus tom. 1. in 1. part. disp. 12. scđ. 12. n. 238. editam à Revisoribus nostris Romanis, jussu A. R. P. N. Vincentii Caraffæ, qua prohibitur, ne quis in schola Societatis doceat, etiam Beatissimam Virginem sub nullo auxilio prævisam esse diffensuram; cùm omnis creatura libera peccabilis sit, & de facto peccet, nisi adsit auxilium DEI efficax. Additur ibidem, privilegium B. Virginis, à Tridentino assertum, stetisse in eo, quod DEUS elegerit gratias prævisas in his circumstantiis (quas etiam elegit) conjungendas à B. Virgine cum consensu.

645. Quod si igitur questio ad aliam providentiam transferatur, & queratur, quid in ea possibilis esset, respondent aliqui, quod ad dominium DEI non spectet, ut in omni providentia possit ab omni creatura habere consensum liberum: sed sufficere, si possit habere necessarium. Quo casu tamen posset, creaturam quamlibet facere vas, vel in honorem, vel in contumeliam; nam creaturam, omnibus auxiliis indifferenter possit facere vas in honorem, dando ei gratiam ad consensum necessarium, & dando gloriam, non quidem ut coronam, sed tamen ut hæreditatem. Eandem posset facere vas in contumeliam, dando ei gratiam sufficientem, & permittendo peccatum, ac eam damnando.

Sicut econtrà creaturam, auxiliis indifferenter omnibus consentientem, posset facere vas in honorem, ut patet, & vas in contumeliam, non quidem permittendo peccatum, & eam damnando; quia hæc nullum unquam peccatum esset factura: sed non elevando ad statum gratiæ, quo casu esset vas in contumeliam, saltem negativè; quia careret gloriæ. Imò DEUS probabiliter posset talam creaturam etiam ob peccatum originale, eo modo, quo infantes ante baptismum mortuos, damnare, posito, quod talis creaturæ voluntas potuerit alligari voluntati Adami, in quo necdum video repugnantiæ.

Addendum hic, hominem auxiliis omnibus dissentientem, tamen non posse vincere voluntatem DEI; quia non vincit voluntatem DEI ille, qui non facit, quod DEUS vult, sed qui non faciens voluntatem DEI, insuper effugit poenias, quas ei propterea DEUS vellet infligere: ita S. Augustinus de corrept. & gratia c. 14. dicens: *Sic enim velle, & nolle in volentis, aut nolentis est potestate, ut Divinam voluntatem non impedit, nec supererit potestatem; de his enim, qui faciunt, quæ non vult, facit ipse, quæ vult.* & L. de spir. & lit. c. 33. *infideles quidem contra voluntatem DEI faciunt, cùm ejus Evangelio non credunt: nec ideo tamen eam vincunt: verum se ipsum fraudant magno, & summo bono, malisque*

pœnibus implicant, experti in suppliciis potestatem ejus, cujus in donis misericordiam contempserunt. Ita voluntas DEI semper invicta est.

646. Ob. 4. Potest dici, quod scientia media se habeat ad decretum, sicut scientia visionis, con sequenter non, nisi formaliter, distinguitur: sed sic non, est absurdum dicere, quod formalitas decreti antecedit formalitatem scientiæ mediæ, sicut contingit respectu scientiæ visionis: ergo potest admitti decretum, antecedens scientiam mediæ. Relp. 1. omitt. maj. neg. min. quia tamen non potest formalitas decreti præcedere formalitatem scientiæ mediæ; nam scientia media deberet saltem eminenti liter dirigere ad decretum, quam directionem explicavimus num. 555. Resp. 2. neg. maj. Scientia media non potest tantum eminenti liter dirigere DEUM ad decretum; nam eminenti literis directio tantum datur tunc, quando cognitio, & volitio sunt inter se inseparabiles, ita, ut non possit dari hæc cognitio, quin detur hæc volitio: quod contingit in cognitione, & volitione necessaria, item in scientia visionis, & decreto: non autem in scientia media, & decreto; nam, cùm scientia media constitutæ actum primum liberum DEI ex num. 576. volitio autem DEI, seu decretum, constitutæ actum secundum DEI, debet utique scientia media posse antecedenter separari à volitione, & independenter ab hac existere; quia totus actus primus liber debet antecedenter esse separabilis ab actu secundo, & independenter ab hoc posse existere; alias enim esset necessariò connexus cum actu secundo, & hic non esset liber. Certe est imperceptibile, quod actus secundus, necessariò connexus cum primo, sit liber. Hinc posita scientiæ mediæ, DEUS adhuc est liber ad decretum (alias est inexplicabilis libertas DEI) quamvis non ita sit liber, posita scientiæ visionis. Unde etiam num. 569. negavimus, quod scientia visionis constitutæ libertatem DEI in actu primo.

647. Nec replices, DEUM quidem esse liberum ad decretum, habens identificatam hanc scientiam mediæ præ alia, sed non ad decretum, nullam habens scientiam mediæ identificatam; contra enim est 1. DEUS non potest sibi identificare ullum decretum liberum, à quo non sit separabilis scientia media quælibet, determinatè accepta, tanquam actus primus à secundo: ergo non potest sibi identificare decretum, virtualiter etiam identificatum cum scientia media determinatè accepta: cùmque nulla indeterminatè accepta possit actu existere, non potest DEUS sibi identificare decretum, cum ulla scientia media actu existente identificatum.

Secundò ipsa scientia media non est libera DEO, sed impedibilis ab ipso: ergo DEUS non potest eam pro lubitu suo sibi, vel decreto suo libero identificare; cùm hoc ipsum complexum ex scientia media, & decreto non posset esse liberum, nisi antecedenter præsupponeretur scientia media: ergo hæc deberet præsupponi ad se ipsam, nisi quis absurdè adstrueret duplicitis generis scientiam mediæ, unam à DEO inimpedibilem, quæ præsupponatur, alteram à DEO impeditibilem, quæ posterior ad priorem sit, & cum decreto identificetur: unde non est paritas cum

cum actu, qui simul esset scientia, & fides, quem multi possibilem admittunt, ut patebit expendi-
tienti.

Hinc non tantum in sensu quocunque for-
malis, sed etiam virtuali, Scientia media in uno,
aut pluribus predicationis discrepat a decreto, at-
que etiam a Scientia visionis, quae est realiter, &
virtualiter identificata decreto; nam Scientia media
constituit actum primum liberum DEI: item
est antecedenter separabilis a decreto, vel scientia
visionis: est necessaria DEO, & inimpe-
dibilis per impeditiorem actum primi proximi,
absolutè collati: præsupponitur ad actum secun-
dum liberum DEI &c: quae predicata non con-
veniunt decreto, vel Scientia visionis.

648. Instabis. Complexum ex Scientia media reflexa, e. g. *Si Petrus consentiret hoc auxilio, illud ei darem: & ex directa: Si Petrus haberet hoc auxilium, consentiret:* est inseparabile a decreto conferendi hoc auxilium, & decretum istud ab hoc complexo; quia mutuò ex se infe-
runtur: ergo non est ratio ea virtualiter distinguendi. Iubsum: Si complexum non est virtualiter dis-
tingutum a decreto, tunc neque ejus partes: ergo nec Scientia media. Resp. 1. dist. hoc complexum formaliter, seu reduplicative sumptum, est inseparabile. conc. ant. materialiter, seu specifi-
cative sumptum. neg. ant. & conf. Singulæ
hujus complexi partes, seu melius termini in-
trinseci, sunt separabiles, non tantum a decreto,
sed etiam inter se; quia Scientia media directa
potest esse sine reflexa, casu, quo DEUS nolit
auxilium etiam vixum efficax conferre. Sed &
potest dari reflexa sine directa, casu, quo crea-
tura nolit consentire. Et haec virtualis distinc-
tio Scientiarum istarum non tollitur per additionem decreti: adeoque complexum ex his
tribus, nempe ex duabus Scientiis, & decreto, tan-
quam tertio, manifestè involvit distinctionem
virtualis.

Resp. 2. omitt. ant. neg. conf. Neutra Scientia per conjunctionem perdit ullum ex suis predicationis essentialibus, nam. priore relatis, in quibus differt a decreto: ergo huic neutra potest virtualiter identificari. Si autem nulla pars, seu nullus terminus intrinsecus, potest virtualiter identificari decreto, tunc neque to-
rum. Imò ipsi complexo ut tali convenientur predicata, in quibus intrinseci differt a decreto, e. g. quod, saltem inadæquatè sumptum, constitutus actum primum liberum DEI: item quod, saltem inadæquatè sumptum, non sit liberum DEO: ergo. Si replices, posse etiam dici, quod totum complexum ex decreto, & Scientiis, habeat etiam ista omnia predicata, nempe, quod inadæquatè sumptum non sit liberum DEO &c. Resp. sic nec in mysterio SS. Trinitatis daretur distinctio virtualis; quia etiam pos-
set dici, quod toti SS. Trinitati in complexo conveniant omnia predicata, & tota Trinitas in nullo discrepet. Quare hoc ipso, quod non omnibus partibus metaphysicis, seu terminis in-
trinsecis, convenient omnia eadem predicata, haec ipsæ partes, seu termini intrinseci, inter se virtualiter distinguuntur, & in eo complexo
datur distinctio virtualis: sicut etiam datur in complexo ex utraque dicta Scientia.

Dices. Quæ in DEO inseparabiliter exi-

stunt, & virtualiter distinguuntur, debent differre in aliquo prædicato reali, quod prædicatum habeat unum ex illis inseparabiliter existentibus, alterum vero ex his illud prædicatum non habeat: hoc autem non potest affi-
gnari in nostro casu: ergo. Resp. 1. Non video, cur hoc magis necesse sit in duobus in DEO inseparabiliter existentibus, quam in duobus, vel pluribus separabiliter existentibus. Resp. 2. Jam ostensum est, complexum hoc, saltem materialiter sumptum, esse separabile a decreto. Resp. 3. Ostensa etiam jam sunt prædicata, in quibus differant illæ Scientiæ, aut earum complexum, & decretum; quæ prædicata realiter affirmantur de Scientiis, aut complexo, & negantur de decreto; si tamen ad distinctionem virtualem semper requirantur contradictoriae absolute talia, & non sufficiant conditionate talia, de qua re infra, cum de distinctione virtualei Personarum Divinarum ab essentia.

Nullo modo autem timendum, ne prædicatum tale, in quo inseparabiliter in DEO existentia differunt, inferat novam Personalitatem, & consequenter in DEO detur quaternitas; nam, cum persona, ut suo loco dicetur, sit rationalis naturæ incommunicabilis subsistentia, clare requiritur, ut forma denominans Personam, seu Personalitas, sit realiter ab aliis Personis distincta: atque, & complexum ex Scientiis dist. & decretum, omniaque horum prædicata, tam in quibus differunt, quam in quibus convenientur, sunt realiter identificata tam essentia, quam omnibus tribus Personis Divinis, licet ab iisdem, tanquam contingentia a necessaria, virtualiter distinguuntur. Hæc aliquanto fusus deducenda erant ad confirmanda dicta n. 539.

ARTICULUS III.

An Prædestinatione sit alligata certis mediis.

649. **H**ujus Controversiæ, quæ ex n. 636. connexionem habet cum præcedenti, sensus est, an, si DEUS vidisset, Petrum e. g. non consentire his auxiliis, dedisset semper alia, donec aliquibus consenseret: an vero non dedisset alia, sed permississet ejus interitum: quo casu prædestinatione Petri esset alligata his auxiliis. Non autem quærimus de prædestinatione extraordinaria aliquorum maximorum Sanctorum, quibus Lugo existimat, DEUM contulisse auxilia tanto affectu, ut semper alia, & alia dedisset, si haec inefficacia prævidisset: sed, abstrahendo ab illis, loquimur hic de prædestinatione ordinaria.

Neque etiam quæritur, an cuivis in parti-
culari medio DEUS alligari salutem; nam, si
hoc esset, tunc, qui semel lapsus esset, jam non
esset prædestinatus: quod in innumeris falsum
est. Quare quæritur, an alicui collectioni de-
terminatae mediorum, præsertim ad finali-
per severantiam disponentium, sit annexa prædesti-
natio: & intelligitur prædestinatione adultorum,
rationis capacium; nam infantes, & amentes,
prædestinantur sine respectu ad merita, aut auxi-
lia.

650. Dico. Prædestinatio, saltem ordinaria, est alligata certis mediis. ita Haunoldus l. 1. truct. 1. num. 519. & hoc teste, Recentiores communiter: item omnes, qui cum Vasquezio sentiunt, prædestinationem fieri post previsa merita. Prob. 1. 2. Petri l. v. 10. dicitur: *Fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis.* Apocal. 3. v. 11. *Tene, quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* &c. atqui, si DEUS non alligasset prædestinationem certis mediis, sed haberet affectum illimitatum dandi semper plura, & plura auxilia, non deberemus multum satagere, aut anxie curare certitudinem prædestinationis; cùm hæc incerta non foret, nec periculum, ne alias coronam nostram acciperet.

Conf. 1. ex SS. PP. S. Damascenus dialogo adversus Manicheos propè finem ait: *Quocirca bona agere, ac boni offici contendamus, ut in eorum numero simus, quos DEUS bonos fore præordinavit.* S. August. serm. 1. de S. Stephano dicit: *Si S. Stephanus sic non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.* Idem S. cit. num. 632. ait: *Si non traberis, ora, ut traberis:* plura vide apud Haunoldum loc. cit. at ex his habetur, prædestinationem ex mente SS. Patrum esse connexam cum nostris bonis operibus, & posse à nobis impedi, aut certam fieri: quod non stat cum illo affectu DEI illimitato.

651. Confirm. 2. Saltem in illo, qui oppositam opinionem amplectetur ut veram, tolleretur, vel multum minueretur studium bonorum operum; nam planè hic uti posset sophismate illo notissimo: vel sum prædestinatus; vel non, si sum prædestinatus; DEUS ex affectu suo illimitato dabit certissimè gratiam finalē; unde non debo esse sollicitus: si non sum prædestinatus, & prædestination non est connexa cum meis bonis operibus, etiam illam non possum acquirere; quia non possum facere, ut DEUS illum affectum erga me habeat: ergo quid frustra volo me fatigare bonis operibus faciendis? Hoc sophisma communiter solvitur, dicendo, quod simus prædestinati dependenter à nostris meritis, sive absolutè, sive saltem conditionatè prævisis, non quidem, quasi opera bona, conditionatè prævisa, mererentur prædestinationem; hoc enim est Pelagianum: sed quod decretum prædestinationis suo modo connectatur cum bonis operibus conditionatè prævisis, tanquam puris terminis: cum iisdem autem absolutè prævisis, tanquam meritis ponendis: & quod ideo in nostra potestate sit, prædestinationem impedi.

Sed hoc adversarii respondere non possunt; cùm affectus ille illimitatus impedi non possit, saltem quoad formalitatem prædestinationis; nam volitio Divina non est impedibilis ab homine, nisi ratione Scientiæ mediæ, quam homo potest impedire: sed hunc affectum non posset homo impedire ratione Scientiæ mediæ; quia, quemcunque consensum, & quamcunque scientiam medium homo impedit, tantum impedit, ne DEUS prædestinet ipsum sub hoc, vel illo auxilio: non tamen impedit, ne ipsum, supposito illo affectu illimitato, absolutè prædestinet.

652. Dices, Homo, non prædestinatus, tamen posset salvari; si enim cooperaretur auxiliis colla-

tis, prædestinaretur. Resp. tamen nondum ostenditur, quomodo possit absolute prædestinatus impedire suam salutem: quod ipsum jam est absurdum. 2. Est imperceptibile, quod possit quis facere, ut sit prædestinatus, nisi prædestinatione connectatur cum certis mediis, vel auxiliis. 3. Ex hoc ipso sic instat Haunoldus. DEUS reprobis non dat de industria gratias inefficaces, ita, ut, si videret fore efficaces, eas negaret; alias positivè excluderet eos à cœlo: sic si vidisset, Judam his auxiliis, e.g. osculo, convertendum, tamen ea ipsi dedisset, & prædestinasset: ergo tunc Judas fuisset prædestinatus, sed cum alligatione ad hæc media (& idem dicendum de omnibus reprobis) ergo possibilis est talis prædestinatione. Unde ergo probant adversarii, quod nullus cum ea salvetur?

Confirm. 3. ex communi sensu fidelium, qui sæpe, ut obseruat Lugo, & quidem omnium opinione prudenter, dicunt: si hic non esset factus Religiosus, periret; si non venisset hic Missionarius, isti barbari perirent: ergo ex sensu communi prædestinatione est alligata certis mediis. Nec dicas, ex sensu fidelium probari, esse alligatum prædestinationem uni medio. Responderi enim potest, esse alligatum aliquando uni principali, quamvis non cuilibet; quia non judicant fideles, quævis semel peccantem non amplius salvari: modò autem aliquando uni medio, etiam principali, alligeretur prædestinatione, jam non datur affectus ille illimitatus.

653. Ob. 1. Qui vult efficaciter finem, ita vult, ut, si videret, per ista media eum non obtinendum, adhiberet alia: sed DEUS prædestinatis vult efficaciter finem, seu gloriam: ergo ita vult media, ut, si videret ista inefficacia, alia adhiberet. Relp. dist. maj. qui vult finem affectu illimitato, ita vult. conc. maj. qui vult affectu limitato ad certa media, neg. maj. & dist. sic min. neg. cons. ut enim obseruat Haunoldus l. 1. num. 540. media, à DEO in ordine ad salutem prædestinationis adhibita, habent etiam rationem partialis finis; eoquod DEUS salutem velit, sed per hæc media; sive velit complexum ex gloria, & his mediis; seu gloriam his mediis obtinendam. Unde affectus DEI non est illimitatus, vi cuius sit paratus ad omnia media: sed est affectus suo modo restrictus.

654. Dices. Hic affectus limitatus non est illa specialis benevolentia, quam SS. Patres, & præsertim S. Augustinus, in prædestinatione agnoscunt, quæcumque nos jubet docere P. Claudius in suo decreto anno 1613. die 14. Decemb. quo injungit nostris, ut doceant, quod positæ scientiæ conditionalum, ex efficaci DEI proposito, atque intentione efficiendi certissimè in nobis boni, de industria ipse ea media seligit, atque eo modo, & tempore confert, quo videt effectum infallibiliter habitura, alius usurus; si hæc inefficacia prævidisset. Resp. quidem Platelius p. 1. c. 4. §. 2. n. 174. in hoc decreto esse dispensatum, sed minimè probat: imò, cùm primùm anno 1709. Revisores Romani in censura (de qua num. 579.) idem decreto P. Claudii contra illam sententiam, ibi adducat, attulerint, signum est, tempore Platelii, qui diu ante scriptis, in eo minimè dispensatum fuisse: sed nec interea revocatum est.

Declaravit id quidem P. Mutius anno 1616.

U

sed

sed non aliter, quām sequenti rescripto: *Non intendisse R. P. Claudium hoc suo decreto decernere, DEUM sua voluntate prædeterminasse, vel prædefinisse aliquod nostrum opus bonum independenter à cooperatione libera nostræ voluntatis: neque etiam, quod in gratia efficaci sit aliqua entitas realis, aut aliquis modus physicus in actu primo, qui non sit in gratia sufficiente: sed hoc tantum, quod fuerit speciale beneficium DEI, dedisse uni, v. g. Petro, ex proposito boni in eo faciendi, gratiam eo tempore, & loco, quo scientia conditionalium prescivit, illum eā gratiā bene usurum.* Quod beneficium non contulit alteri, v. g. Joanni, cui dedit gratiam eo tempore, & loco, quo prescivit, illum suculpā eā non usurum.

655. Resp. igitur 2. affectum, quamvis limitatum, esse tamen speciale pro rōs benevolentiam; nam utique specialis benevolentia est, quod DEUS dicit auxilia, prævisa cum consensu, & salute hominis; cū liberrimè dare posset alia, prævisa cum dissensu, & interitu. 2. Etsi omittatur, DEUM, si hæc media inefficacia videret, daturum alia; non propterea admitti debet, quod daret alia, & alia in infinitum, sed intra suos limites, quod admittere possumus: & sic satisfit decreto P. Claudii, juncta præsertim declaratione P. Mutii, quæ rationem specialis beneficij potissimum ponit in collatione auxilii, prævisa ut congrui: satisfit etiam S. Augustino, qui, ne contradicat dictis suis citatis *num. 650.* non potest alibi exigere affectum DEI omnino illimitatum.

Ubi etiam noto, verba illa in decreto P. Claudii ex efficaci DEI proposito, atque intentione efficiendi certissimè in nobis boni, significare tantum affectum, seu prædefinitionem, subsequentem scientiam medium, & non antecedentem; tum quia P. Mutius ita declaravit; tum quia P. Claudius expreßè præmisit ea verba: *posita scientia conditionalium;* adeoque significare tantum affectum, seu prædefinitionem impedibilem: & quidem in individuo per dissensum auxilio collato præstum: in specie autem, (hoc est, ut neque daretur aliud simile decretum, vel etiam plura, quæ coferrent plura auxilia) saltem per plures dissensus prævisos.

656. Ob. 2. Ex nostra sententia sequeretur, quod detur ex parte hominis causa prædestinationis, vel quod hæc ipsa sit in eis potestate: sed hoc est contra communem Theologiam, & videatur accedere ad errorem Mastiliensium: ergo, prob. maj. In hominis potestate est uti, vel non uti his auxiliis, adeoque facere, ut sint efficacia, & ipse prædestinatus: ergo. Resp. neg. maj. prædestination enim stat præcipue in speciali illa benevolentia DEI, vi cuius dat potius auxilia, prævisa congrua, quām incongrua: cuius benevolentia ratio nulla datur ex parte hominis, qui nihil potest ponere, quod DEUM per modum causæ moralis determinet ad illum benevolum affectum, & dationem potius istorum auxiliorum, quām aliorum; hoc enim, supposita quavis scientia mediæ, est DEO liberrimum.

Nos autem tantum possunt facere, ut ex illo speciali affectu possint conferri hæc potius, quām alia auxilia; quia est in nostra potestate, ut DEUS videat ista auxilia conjugenda cum consensu, & ut DEUS nos possit per illa præ-

destinare: si enim non consentiremus, non posset DEUS ea auxilia per decreatum prædeterminatum, aut tanquam effectus prædestinationis conferre, ut patet. Quando autem aliqui, citati ab Haunoldo, videntur admittere, quod prædestinatione aliquo modo sit in nostra potestate, plus dicere non volunt, quām quod modo dicimus.

ARTICULUS IV.

Qualis admittenda sit Prædefinitione actuum bonorum liberorum.

657. **V**aria à variis adstruitur. Prima dicitur *Prædefinitione Thomistica*, quæ aliud non est, quām decretum DEI, absolutè prædeterminatum ad actum bonum, sic tendens: *Volo hunc actum bonum: & binc volo dare Petro prædeterminationem, intrinsecè, & metaphysicè connexam cum eo actu.* Hoc decretum, objectivè etiam absolutum, impugnatur, ut objectivè conditionatum à *n. 424.* nam si tollit libertatem decretum objectivè conditionatum, æquè saltem eandem tollit decretum objectivè absolutum, præsertim, cūm hoc inferat absolutè prædeterminationem incompossibilem cum libertate, ut facile patebit expedienti. Quare de hac prædefinitione plura dicere supercede.

658. Secunda est *Prædefinitione Scotistica*. Hæc à Schola Subtili vocatur aliquando *Decretum Sympaticum*, sibi autem *Concomitans*, aut *Con determinans*. Quamvis autem aliqui Scotisti apud P. Thysrum tom. 1. *selectorum disp. 11. sc. 12. num 99.* dicant, suum decretum esse consequens actum liberum creaturæ, cūm, ut ait Montepilosus, ideo DEUS ab aeterno decernat actum; quia voluntas nostra in tempore se libet ad eum determinat (qui Authores re ipsa nobis cum convenienti) Mastrius tamen (quem legitur alii) in *sententiarum disp. 3. q. 3. a. 8. n. 167.* negat, decretum esse consequens, aitque, esse concomitans, quamvis articulo cit. num. 179. admittat, quod DEUS ex sua lege (scilicet statuente, libertatem creaturis conferre) teneat se accommodare causis secundis liberis, & quod, ut salvetur libertas creata, non debeat nostra voluntas concordare cum Divina; sed econtra Divina debeat concordare cum nostra, se illi accommodando in decernendo, ut dicatur velle conformiter nostræ voluntati. Hæc autem planè videntur insinuare, decretum DEI suo modo pendere à libertate creata, & hanc subsequi, adeoque decretum DEI esse subsequens, non concomitans.

659. Quidquid tamen de hoc sit, Mastrius, & ei adhærentes Scotisti, volunt suum decretum, quo DEUS vult cum creatura agere, vel actum prædefinit, esse intrinsecè efficax: non tamen antecedens, ne tollatur libertas: nec consequens, ne admittatur scientia media: sed concomitans, aut condeterminans. Unde immediatè libet, tam DEUS, quām creatura, simul eligunt, aut determinant ad eundem actum liberum. Verum in primis non video, quomodo hac ratione DEUS magis sit primum liberum, aut determinans, in ordine ad hunc actum, quām in nostra

nostra sententia; nam non prius determinat in hoc systemate DEUS, quām creatura, nec est prius liberum: unde non videtur hoc decretum servire ad finem, à suis authoribus intentum. Ad summum salvator, quod DEUS etiam sit immediatum liberum: at hoc non videtur ita estimabile: imò nec possibile in DEO, præsertim respicere peccati.

660. Dico 1. Hæc prædefinitio, vel hoc decretum concomitans, non datur, ita Thomistæ, & Nostri, quamvis ex diversis principiis. Prob. Hoc decretum non esset in potestate voluntatis creatæ, similque esset intrinsecè efficax: ergo esset impedimentum inauferibile oppositi: ergo tolleret libertatem. ant. est doctrina Mastrii, qui negat, decretum esse consequens: & sanè consequens dici non potest, nisi admissa, quam Mastrius negat, scientiæ mediæ, ut patet consideranti: prima & secunda consequentia inferuntur ex intrinsecæ efficacia decrei, atque ex eo, quod libertas in actu primo excludat omne impedimentum essentialiæ, & inauferibile cuiuscunquam extremi.

661. Nec dicas, impedimentum hoc non esse antecedens; nam videtur hoc decretum plus quam sufficienter antecedens; cum antecedat actu secundum liberum, eumque inferat: imò omnipotentiam Divinam reddat applicatam, conferat actu primum proximum &c.

Sed dato, & non concesso, quod non sit antecedens, saltem est aliquid simultaneum, à creatura inauferibile, & essentialiter incompossibile cum altero libertatis extremo: ergo creatura non habet potentiam expeditam ad alterum extremum; non enim habet eam in sensu composito, ut patet: nec in diviso; quia hunc pro libitu habere non potest. Rursum: si id decretum esset saltem actus aliquis DEI liber, & ita simultaneus, ut sine ipso actus liber creaturæ dari non possit: atqui, quando actus aliquis simultaneus, sine quo alter dari non potest, non est mihi liber, neque liber est ipse actus alter: ergo, maj. est innegabilis. min. prob. Qui non potest movere unam rotam in horologio, nec potest movere alias: qui in bilance non potest elevare unam, neque potest deprimere lancem alteram &c: ergo.

662. Prob. conclusio 2. Implicat, duo principia libera circa eundem actu immediatam libertatem exercere: ergo implicat decretum, que DEUS immediatè liberè eligat, vel determinat actu, quem etiam creatura immediatè liberè eligit. conf. patet. ant. prob. Electio immediatè, & plenè libera, præsertim digna DEO, supponit in eligente privativè potestatem eligendi, vel determinandi: sed hæc non potest dari penes duos: ergo. prob. maj. Qui non habet privativè potestatem determinandi, sed tantum cum alio, potest ab hoc impediiri: ergo non est plenè liber; quia debet suo modo exspectare determinationem alterius, & huic temperare suam actionem: vel si hoc non debet, aut si impediiri non potest, eoipso habet privativè dictam potestatem eligendi. min. est clara; quia non potest uterque privativè liberè disponere; nam sic quilibet alterum excluderet: ergo.

663. Confir. 1. Sententia adversariorum infirmam reddit demonstrationem unitatis DEI,

quam Theologi cum magno Athanasio communiter afferunt, quāmque attulimus num. 134. & stat in eo, quod duo Dii non possent circa gubernationem ejusdem universi esse perfectissimè liberi; consequenter, si plures gubernatores forent, ab invicem penderent; cum videatur lumen naturæ ostendere, quod non possit una voluntas, reliter distincta ab altera, inevitabiliter esse determinata ad volendum, quod vult altera, quin aliquo modo ab ista pendeat, eique subordinetur: hoc tamen continget in sententia adversa, in qua DEUS esset ita determinatus ad volendum, quod vult creatura.

Neque dicas cum Mastrio, DEUM ex liberalitate sua liberè se ad hoc obligasse, dum creaturæ concessit libertatem; nam, licet per hoc explicetur, DEUM esse antecedenter, & mediatè liberum, ad actum creaturæ: non tamen per hoc ostenditur libertas immediata in actum, quam tamen adversarii DEO attribuendam contendunt. Patet hoc in millenis exemplis: e. g. dum liber sum ad promittendum, sum etiam liber ad solvendum: at, facta promissione, non amplius sum immediatè moraliter liber ad non sovendum.

Confir. 2. Est inexplicabile, quomodo electio DEI semper coincidat cum electione libera creaturæ; nisi id fiat per aliquam sympathiam necessariam: quo casu electio DEI non esset libera. Et quamvis fors non omnino casu id fieret; quia DEUS in complexo ex sua voluntate, eminenter continente libertatem creatam, & decreto constituendi creaturam liberam (ut quidam adversarii volunt) videre potest, se semper determinaturum id, quod creatura determinat; tamen cæco modo, adeoque nec liberè determinaret hoc potius, quam oppositum, si non prævideat per scientiam medium, quid creatura sit determinatura; nam in sua voluntate, & decreto constituendi creaturam liberam, non potest videre creaturam ad hoc potius, quam ad aliud se determinatam; quia est indifferens, ut & ipsa libertas creatæ in actu primo, adeo, ut nec in ista unum præ altero possit videri.

Confirm. 3. Si supponitur, hoc decretum compleri per complementum extrinsecum, deberet hoc esse ipse actus futurus: ergo deberet iste in se ipso videri per scientiam medium; nam in altero hujus decreti constitutivo, scilicet in voluntate DEI, prorsus indifferente, utique videri non posset. Evidenter Mastrius hoc non vult; sed sanè aliud assignare complementum non potest; non enim dicit, id complementum esse aliquid antecedens actu; cum enim deberet id necessariò esse connexum cum actu secundo, esset aliqua predeterminatione physica Thomistarum, quam Scotistæ nolunt. Si autem decretum, ut in nostris principiis, est adæquatè intrinsecum, sic arguo. Vel DEUS per hoc decretum decerneret actionem creaturæ, atque ab eo determinaretur ad eam cum creatura ponendam: & tunc decretum actionem creaturæ præcederet, adeoque esset prius naturæ, quod Scotistæ iterum nolunt: vel DEUS non ita determinaretur à suo decreto ad ponendam actionem creatam cum causa creata, neque hoc decerneret: & tunc nequit intelligi, quid hoc de-

cretum decernat, aut velit, & quid in eo videri possit.

664. Prob. conclusio. 3. Juxta hanc sententiam DEUS deberet etiam liberè condeterminare ad peccatum, & quidem per decretum efficax, à nobis inimpedibile, *ex num. 661.* sed hoc non congruit sanctitati Divinæ, & difficulter explicatur, quomodo DEUS non sit æquè auctor peccati, ac creatura: ergo. Retorquet quidem Mastrius argumentum in concursu simultaneo, sed malè; nam si loquitur, ut debet, de concursu in actu secundo, hunc DEUS nullatenus vult, sed tantum permittit, ut à se invito ratione physici influxus habeatur, & à creatura quasi rapiatur: sic enim loquitur S. Anselmus *tom. 3. de casu diaboli c. 28.* dicens: *Nempe non solum hoc habet aliquis à DEO, quod DEUS sponte dat, sed etiam, quod injuste rapit, DEO permittente.* Confirm. Hæc efficax determinatio planè non videtur posse stare cum sincera intentione actus boni, quem tamen sincerè intendit DEUS, conferendo actum primum: ergo.

665. Tertia est *Prædefinitio nixa motivis moraliter infallibilibus*, quam aliqui defendunt cum Francisco Aravio Episcopo Segoviensi, de quo vide Theodorum Eleutherium *Hystor. de auxiliis l. 2. c. 22.* Granado, & Ruiz. Sumi autem possunt motiva illa, vel *ex necessitate* vaga in cumulo auxiliorum, de qua *num. 640.* vel *ex vehementia vocationis*, vi cuius DEUS dicitur compellere rebelles etiam voluntates: vel *ex complexo illustrationum, & circumstantiarum genio, & indoli hominis vocati congruentiarum*, adeoque moraliter necessitatem consentiendi afferunt: quam moraliter necessitatem, upore veritatem necessariam, ut ajunt, potest cognoscere DEUS per scientiam simplicis intelligentiæ, & hac supposita, actum prædefinire: sed contra hos

666. Dico 2. Non datur prædefinitio dicta, motivis moraliter infallibilibus nixa. Prob. Licet sit veritas necessaria, quod auxilia &c. moraliter necessitent, tamen non est veritas necessaria, quod actus sit absolutè, & liberè futurus; quia necessitas moralis potest absolute vinci *ex num. 643.* ergo DEUS per scientiam simplicis intelligentiæ de illis auxiliis &c. nondum habet sufficientem notitiam, ut possit actum, tanquam infallibiliter liberè fecuturum, prædefinire: sed debet prius habere scientiam medianam: ergo non est possibilis prædefinitio, antecedens scientiam medianam, fundata in illis motivis. Conf. Non experiuntur homines, etiam quando bene agunt, talam moraliter necessitatem ad bonum, sed sepe magnam difficultatem: ergo universaliter non potest fundari prædefinitio in ista morali necessitate.

667. Quarta assignatur *Prædefinitio subsequens scientiam medianam*: & hanc docent nostri communissimè. Hæc aliud non est, quam decretum effectivè efficax, & intentivum aliquius actus boni, supposuam scientiæ mediæ, à DEO elicatum. Dico itaque 3. cum communissima Nostrorum. Datur prædefinitio hæc, consequens scientiam medianam. Probatur. Inprimis ex allatis rationibus habetur, quod alia prædefinitio dari non possit: ergo ista debet admitti. Dein ista sola non obest libertati creaturæ, utpote im-

pedibilis ratione scientiæ mediæ: nec aliud inconveniens secum trahit; quia tantum datur ad actus bonos, non ad malos &c.

Nec dicas, posse negari, quod detur aliqua prædefinitio; nam, hoc jam probavimus *num. 666.* & iterum probatur ex Scripturis, & Patribus, qui, prædestinationem dari, apertissime tradunt, quæ sepe est eadem cum prædefinitio, vel hanc secum trahit. Sic dicitur ad *Ephes. 2. v. 10.* *Creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ preparavit DEUS, ut in illis ambulemus.* in quæ verba S. Augustinus de prædestinat. *SS. c. 10.* *Creati in Christo Iesu in operibus bonis: gratia est: quod autem sequitur: Quæ preparavit DEUS, ut in illis ambulemus, prædestination est.* S. Prosper ad capitula Gallorum respons. 14. ait: *Fides autem, & charitatis opera, atque in eis usque in finem perseverantia, quæ homini per DEI gratiam conferuntur, recte & ista, & quæ eis retribuenda sunt, prædestinata dicuntur ex autoritate Apostoli. S. Fulgentius l. 1. ad Monimum longe ante medium: Propterea sicut Salomon dicit: Quia preparatur voluntas à Domino: sic etiam bona opera nostra Paulus Ephes. 2. à Domino afferit preparata, hoc est, in prædestinatione disposita.* S. Thomas lect. 3. in cap. 2. epist. ad Ephes. ad verbasuperius citata, ait: *Nihil enim aliud est prædestination, quam præparatio beneficiorum DEI, inter quæ beneficia computantur & ipsa bona opera nostra: Dicitur autem DEUS nobis aliqua præparare, in quantum dispositus se nobis daturum. consentiunt Theologi communissimè.*

668. Neminem autem turbet, quod SS. PP. in citatis textibus non utantur voce *prædefinition*, sed *prædestination*, aut *præparatio*; nam nondum tunc erat in usu hæc distinctio; sed in usu erat vocabulum latius patens: at modò per prædestinationem intelligitur decretum, discernens homini simul auxilia, merita, & gloriam: per prædefinitionem autem nunc intelligunt Theologi decretum, purè intentivum actus boni, quale dari etiam potest respectu hominis non prædestinati: qui, licet nunc bene agat, non tamen perseverabit.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

669. **O** B. 1. contra 1. concl. pro decreto condeterminante. DEUS potest velle decreto efficaci, & inimpedibili effectum, quem scit, sibi esse possibilem: sed scit, sibi esse possibilem conversionem Petri sub quovis auxilio sufficientem ergo potest eam ita velle. Confir. Implicatio terminis, quod DEUS volendo efficaciter, & inimpedibili effectum, quem videt sibi possibilem: ergo. ant. licet per se clarum, tamen probatur. Implicat, ut potens donare reddat se impotentem ad donandum per efficacem voluntatem donandi: ergo à pari. Hoc argumentum æquè probaret decretum præterminativum, quod tamen Scotistæ negant, tanquam eversivum libertatis.

Resp. dist. May. DEUS potest ita velle effectum sibi possibilem ex sola libera determinatione

tione sua conc. maj. possibilem ex libera determinatione creature. neg. maj. & dist. mi. hæc conversio est possibilis ex sola libera determinatione DEI. neg. min. ex libera determinatione Peri. conc. min. & neg. cons. Non potest DEUS velle aliquid per media improportionata: unde non potest velle actum liberum per decreum efficax inimpedibile. Ad confirm. dist. ant. ut supra, & neg. cons. ad prob. neg. cons. nam donatio non est libera determinatio alterius; sed est aliquid dependens à sola libera determinatione donantis. Quod si poneretur ea constitutivè involvere liberam acceptationem alterius, tunc quidem esset paritas, sed falsum antecedens, si efficax inimpedibilis volitio donandi post se intrustrabiliter traheret eam acceptationem, ut patet consideranti.

670. Ob. 2. Non potest ostendti reputantia in sympathia voluntatis Divine cum creatura: simul explicatur per eam melius dominium DEI in actus nostris liberos, & libertas creatæ: ergo debet admitti. Resp. neg. ant. Repugnatio ostenditur per nostras rationes, quibus ostendimus, repugnare talem sympathiam; eo quod 1. libertatem creature tolleret, quam tamen salvam servare deberet. 2. quod esset cæca, & saltem immediate in se, necessaria; cum tamen libera DEO esse deberet, qui ex mente adversariorum immediate libere omnia decernere debet: insuper alia inconvenientia afferret: dominum autem DEI non debet esse Chimæricum.

671. Dices. In creatis est perfectio, si duo coincidunt in eandem sententiam, aut voluntatem; nam magna ingenia dicuntur conspirare: ergo. Resp. dist. ant. est perfectio formaliter. neg. ant. aliquando argutivè. conc. ant. & neg. cons. Coincidere duos in idem sine prævisione, sæpe casus est, & nulla perfectio: aliquando autem arguit utrumque prudentem, eo quod uterque rationes, & eventus, ritè ponderarunt: & hoc casu dicuntur magna ingenia conspirare: aliquando etiam potest arguere imprudentiam, si scilicet volitio, vel electio fuit imprudens. In DEO autem nulla argueretur perfectio; tum quia sæpe electio creature est imprudens; tum quia, quamvis esset prudens, non tamen esset perfectio in DEO condeterminare, ex rationibus, modo contra sympathiam adductis.

672. Ob. 3. Etiamsi DEUS non prævideat, quid creature sit determinatura, tamen non cæco modo condeterminat: ergo male ex hoc capite adversarios impugnamus. prob. ant. Determinatio voluntatis creatæ non est objectum voluntatis Divinæ, sed est actus, & effectus ejus: ergo non debet præcognosci; quia non est volita, nisi implicitè, & virtualiter. Confir. DEUS, ut primum intelligens, debet omnia à se distincta cognoscere: ergo ut primum liberum debet omnia primò decernere, sive cognoscere, sive non. Resp. neg. ant. ad prob. neg. iterum ant. nam determinatio voluntatis creature est actus externus respectu DEI: ergo debet præcognosci, ut debent alia objecta à DEO factibilia.

Non autem sufficit, præcognosci eam determinationem tantum scientiæ simplicis intelligentiæ; quia per hanc non sufficienter cognoscere.

scit DEUS objectum creature liberum, ut illud possit salva liberrate efficaciter decernere, ut hucusque sèpius dictum. Quamvis autem illa determinatio non sit à DEO semper volita; quia aliquando est mala: debet tamen esse permisa, adeoque præcognita. Ad confirm. neg. cons. Cognitio DEI relinquit actum liberum in suo esse: non autem ita relinqueret decretum DEI immediatè liberum, & efficax. Sed neque etiam æqualiter se habent ad objecta creatæ Divinæ perfections; alias cur non etiam DEUS, sicut debet omnia cognoscere, ita debet omnia velle, & producere? quare non, sicut debet cognoscere omnia, se solo abfque influxu ulla physico creaturarum, ita etiam omnia debet se solo producere?

673. Ob. 4. Libertas Divina eminenter, & virtualiter continet libertatem creatam: quin etiam liberum decretum DEI continet eminenter, & virtualiter, liberam volitionem creature: simul habet DEUS decretum conservandi libertatem creatam: ergo, etiamsi condeterminet, non id facit cæco modo. Ita Mætrius. Resp. conc. ant. neg. cons; nam, nisi admittatur scientia media, tamen in dicto complexo non potest DEUS videre, creaturam ad hunc potius, quam illum actum, se determinaturam; nam libertas Divina non minus continet libertatem creatam ad actum oppositum: & sicut liberum decretum volens continet eminenter volitionem creatam, ita decretum DEI nolens continet nolitionem creatam: quomodo ergo DEUS scit, aut dirigitur, ut potius eliciat nolitionem, quam volitionem, concordem actui libero creature; nisi antecedenter præsciat, creaturam se potius determinaturam ad volitionem, quam nolitionem? Certè cæco modo unum eligeret præ altero; vel ex complexo illo resultare debet in DEO necessitas sympathica eliciendi unum decretum præ alio, quam rejecimus num. 663.

674. Dein non video, quid per illam virtutalem, aut eminentiam continentiam libertatis creatæ, vel etiam actus liberi, intelligi possit, quam, quod DEUS habeat libertatem perfectiorem, vel omnipotentiam, potentem producere libertatem creatam, & etiam actum creatum liberum, non quidem ex sua, sed ex creature determinatione: quæ etiam simul sumpta cum decreto conservandi libertatem creature non determinant potius ad eliciendum, vel etiam vindendum, hoc potius decretum, quam alterum; quia omnia sunt prorsus indifferentia: adeoque in his non potest DEUS videre unum præ altero futurum: consequenter non potest, nisi cæco modo, aliquid determinare.

675. Dices 1. DEUS per simplicem intelligentiam scit, se posse coincidere cum creatura in eandem determinationem. Resp. dist. ill. scit, se posse coincidere, quin pro priori habeat scientiam medium, neg. si pro priori habeat scientiam medium, conc. non enim potest scire, se cæco modo posse aliquid determinare. Dices 2. DEUS ex intentione servandi illasam libertatem creature concidit cum creatura in eandem determinationem: ergo non casu, nec cæco modo. Resp. quamvis per hoc evitetur omnimoda casualitas: non evitatur cæcitas. Sic si ex

intentione sanitatis reparandæ Medicus det pharmacum, nesciens tamen, an sit congruum, vel non, certè cæco modo medetur.

676. Ob. 5. contra 2. conclus. S. Thomas quæst. 6. de veritate art. 3. in corp. ait: *Liberum enim arbitrium deficere potest à salute, tamen in eo, quem DEUS predestinat, tot alia adminicula preparat, quod vel non cadat; vel si cadat, quod resurgat: ergo ex mente Angelici tertitudo prædestinationis fundatur in auxiliis moraliter necessitantibus.* Resp. neg. cons. Ex S. Doctore eo loco tantum colligi potest, prædestinationem esse certam, & fundari in scientia media, vi cuius DEUS scit, hominem his auxiliis consensurum, vel dissensurum: & dein ex misericordia sua tribuit illa, quibus videt consensurum, vel certè post aliquem dissensum iterum penitentiam acturum. videatur totus contextus loco cit. & videbitur, plus ex eo erui non posse.

677. Ob. 6. Quod homines certò inferunt ex aliquo medio per discursum, id DEUS cognoscit certissimè in eodem medio: sed homines ex morali necessitate certò inferunt eventum futurum: ergo. Conf. Posita morali certitudine de mediorum efficacia ad finem, homines prudentissimè decernunt finem: ergo etiam DEUS potest eundem decernere, posita morali certitudine, orta ex morali necessitate. Rep. dist. maj. quod homines inferunt certitudine absoluta metaphysica. conc. maj. quod tantum inferunt certitudine morali. neg. maj. & dist. si min. neg. conf. Medium moraliter certum, cum possit esse falso, non potest movere ad assensum omnino infallibilem, qualem solum DEUS habere potest: unde in tali medio non potest DEUS videre effectum, quamvis hunc videat tunc in se ipso, casu quo revera futurus est.

Ad conf. neg. conf. Prudentia humana sufficit, abesse morale periculum frustrationis: non autem idem sufficit prudentia Divina, cuius decretum est infrastribile. Nec dicas. DEUS potest defectum principiorum, tantum moraliter necessitatem afferentium, supplere per specialem præparationem omnipotentia. Resp. enim neg. illatum; nam omnipotentia Divina, quomodocunque sit parata, debet esse indifferens, & non necessitans: adeoque etiam in hac non potest infallibiliter videri eventus futurus.

678. Ob. 7. contra 3. conclus. S. Damascenus l. 2. de orthodoxa fide cap. 30. ait. *Illud scire interest, DEUM omnia quidem præscire, sed non omnia præfinire: præscit enim ea etiam, que in nostra potestate, atque arbitrio sita sunt: at non item ea præfinit.* Idem S. Pater Dialogo adversus Manichæos sub finem ait: *DEUS ea, que voluntarie à nobis futura sunt, hoc est, ea, que in potestate nostra sita sunt, nimirum virtutem, ac virtutem præficiens, ea denum præfinit, que in arbitrio nostro minime consistunt: ergo non datur prædefinition.* Resp. dist. cons. non datur prædefinitione antecedens, & inimpedibilis. conc. conf. subsequens scientiam medium, & impedibilis. neg. conf. Per prædefinitionem S. Pater non intelligit id, quod nunc Theologi intelligunt (nam nemo admittit ex Theologis, quod prædefinitione virtuti vim inferat) & hinc S. Damascenus nec intelligit id, quod alii SS. PP. per prædefinitionem (nam nec illi admittunt, per prædefi-

nationem vim virtuti inferri) sed singulariter intelligi decretum DEI, independens à libertate creata, & necessitans; nam citato loco de fide statim subdit. *Nec enim vitium admitti vult, ne rursus virtuti vim afferat.* Similiter discurrit contra Manichæos, ut patebit legenti.

Dices. 1. Si prædefinitione, hæc asserta non tollit libertatem, tunc neque eam tolleret præterminatio, si eam DEUS conferret post scientiam medium de consensu aliunde per principia indifferentia futuro: e. g. si DEUS ira dicere: *Quia video Petrum sub hoc actu primo libero consensurum, volo ipsi addere prædeterminationem, que essentialiter inferat eum actum.* Resp. 1. paternos prædeterminationis nunquam concessuros, quod scientia media antecedat collationem prædeterminationis.

Resp. 2. Ut rectè ait Gormaz de DEO n. 449. potest scientia media DEUM dirigere etiam ad evertendam libertatem, e. g. si ita decernat: *Quia video Petrum sub his auxiliis indifferenter dissensurum, volo ei dare libertè necessitantia, ut debeat consentire;* hoc enim casu evertet libertatem; quia hoc decretum, seu ejus formalitas, intendens actum, non est impeditibilis; nam in hoc casu Petrus non potest evitare auxilia necessitantia; quia non conferuntur ei actu auxilia indifferentia. Insuper in hoc casu DEUS absolute vult consensum, & quidem in impeditibiliter: nec sinit se ab hac voluntate impediti per scientiam medium de dissensu, ut patet consideranti. Unde etiam, si DEUS in casu objecto det prædeterminationem per decretum inimpeditibile, tollitur libertas.

Sed petes: si DEUS decerneret prædeterminationem dare; quia vidit consensum aliunde futurum, illam non daturus, si hunc non prævidisset: quid tunc dicendum? Resp. vicissim quærendo, cur DEUS adhiceret medium superfluum ad finem jam aliunde certò obtinendum? Resp. 2. Si hoc ponatur, videri prædeterminationem taliter collatam non obscuram libertati; eoquid se haberet ut prædefinitione: nec est principium per se, sed tantum per accidentis, ac impeditibilis per dissensum.

Dices 2. Ergo, si DEUS prævideret, quod Petrus se precipitaret in flumen, posset, hac supposita scientia, eum necessariò impellere, non impulsurus, nisi hæc scientia daretur: & tamen Petrus liberè se submerget. Resp. Siccasus ponitur, quod DEUS solus producat impulsum in aquas, tunc, cum iste non sit actio Petri, neque potest esse libera actio ejusdem; præsertim, cum etiam hypothesis scientia medit non fuerit actus primus proximus ad hunc impulsum, à DEO solo provenientem: unde per hunc Petrus non se submerget libertè. Et quamvis Petrus potuisset hunc impulsum impeditre, tamen non potuit eum liberè producere, tum ex rationibus adductis, tum etiam ex eo, quod non habuerit ullam cognitionem de eo producendo.

Si autem casus ponatur, quod DEUS, supposita illâ scientiâ, ponat aliquam prædeterminationem in Petro ad se præcipitandum, & Petrus ita prædeterminatus se præcipitet, seu producat impulsum submersivum sui, tunc liberè se præcipitabit, & prædeterminatione hæc, subseq-

quens

quens scientiam medium, se habebit ut prædefinitio; quamvis ex alio capite; quia scilicet hæc submersio peccatum esset, ea prædeterminatio repugnaret.

Dices 3. Ergo si DEUS sic decerneret: *Quia video, Petrum in his circumstantiis hanc actionem peccaminosam positum, volo ipsum privare usu rationis: etiam in hoc casu erit impedibilis privatio usus rationis, & Petrus eam actionem liberè faciet; consequenter fine usu rationis peccabit: quod est aperte falsum.* Resp. neg. illatum. Etsi in hoc casu in statu conditionato impedibilis sit privatio usus rationis, tamen tollitur libertas; quia tollitur ex actu primo proximo necessarium ejus constitutivum, nempe ipse usus rationis: nec datur in statu physico libertas, quæ data fuit in statu intentionali, tanquam hypothesis scientiæ medie.

Dices 4. Etiam non datur eadem libertas in casu prædeterminationis ad submersionem. Resp. neg. nihil enim auseritur, sed tantum additur prædeterminatio, quæ non constituit actum primum proximum necessarium: & quamvis sit impedimentum, est tamen auseribile. Dices 5. Actus habet essentialiæ respectum ad prædeterminationem: ergo, si hæc impeditur, impeditur principium per se. Resp. ant. multos negare: si tamen hoc verum est, debet admitti, quod Petrus non esset liber ad actum in hac specie physice insima; quia hunc non posset liberè producere, sicut non est liber ad producendum hoc individuum: esset tamen liber in specie moraliter eadem, de qua re vide *u. 412.*

679. Quæres, quem sensum habeat decretum prædefinitivum, à nobis admisum? Resp. posse convenienter sic explicari: *Cum videam per scientiam medium, Petrum huic auxilio consenserum, volo, ut hunc actum eliciat, & ideo ei conserbo hoc auxilium ex speciali benevolentia, ex qua nolo ei dare ullum auxilium prævisum cum dissenſu: quo modo implicitè, & æquivalenter saltem dicitur: Darem bīc, & nunc aliud; si viderem istud conjungendum cum dissenſu: exponiturque specialis quædam energia decreti benevoli, vi cuius DEUS indicat, quod in casu dissenſu dedisſet alia auxilia.*

Quæ tamen alia auxilia non dedisſet DEUS per hoc decretum; quia hoc, quod defacto datur, est essentialiter connexum cum his tantum auxiliis, & hinc non potest conferre alia auxilia: unde tantum ex energia decreti defacto existentis colligitur, quod DEUS habuisset antecedenter aliud decretum, per quod alia auxilia constulisset. Nec est absurdum, quod decretum hoc indicet suam impedibilitatem antecedentem, sive indicet, quod, si ipsum fuisset antecedenter impeditum, tunc elicitum fuisset aliud decretum: quamvis non possit indicare, futurum aliud decretum consequenter, seu supposito, quod aliquod actu existat; nam hoc clare dicit mutabilitatem: hæc tamen ipsa benevolentia, & energia decreti, cum sequatur scientiam medium, est ab homine impedibilis.

Ubi adverto, quod ea energia decreti præcipue detur in ordine ad actus bonos finales prædestinatiorum, quos DEUS speciali efficacia intendit: at non detur in ordine ad actus finales

reproborum, quos DEUS neque prædefinit. Dubitari autem potest, an hæc specialis benevolentia decreti detur etiam ad omnes actus intermedios bonos prædestinatiorum; cùm enim DEUS etiam prædestinatos sèpius finat omnino graviter labi, non videtur certum, quod, quando dat gratiam, etiam efficacem, ad actus intermedios bonos, eam semper eo affectu det, ut, si inefficacem prævidisset, aliam daturus fuisset. Etaduc incertius est, an, quando DEUS reprobis dat gratiam efficacem in ordine ad actus intermedios bonos (nam multi multa bona præstant in vita) eam det eo affectu, ut, si illam inefficacem fore prævidisset, aliam dedisset. Quidquid autem de his sit, nunquam admittendum, quod DEUS etiam prædestinatis dedisset affectu prorsus illimitato in infinitum alia, & alia auxilia: neque concedendum, quod ea dedisset per decretum inimpedibile, etiam tantum quoad formalitatem prædestinationis, de quo plura *num. 649.*

680. Hic etiam noto, Gonetum ex Caramuelis *Theologia fundamentali cap. 1. num. 26.* retorquere in nostram prædefinitionem argumentum, quod objicimus decreto prædeterminationi; ait enim, nos sic argumentari: si DEUS determinat creaturam, tunc non est libera: ergo etiam (replicat Caramuel) si creatura determinat DEUM, tunc hic non est liber: quod magis est absurdum. Sed resp. facile. dist. conf. DEUS non est liber ad eum actum, ad quem determinatur à creatura. conc. conf. ad actum præsum. neg. conf. Hoc ipsum est, quod milles dicimus, DEUM non immediate liberè influere in actus creaturæ liberos, ad quos à creatura determinatur: at creatura deberet immediate liberè influere in actus à DEO prædeterminatos; nam hi ipsi deberent esse immediate liberi creaturæ; alias nec essent meritorii, nec peccaminosii.

ARTICULUS VI.

681. **Q**uæritur hīc, an decretum prædestinativum hominis ad gloriam, supponat jam scientiam visionis de meritis absolute futuris, saltem ut eminentiāliter directivam (de qua directione *num. 555.*) vel an tantum supponat scientiam medium de meritis conditionate futuris, quam supponi jam probavimus *num. 634.* an scilicet decretum ita tendat: *Quia video, Petrum absolute bene acturum, & in gratia decessurum, eum prædestino ad gloriam: vel an ita: Quia video, quod, si Petrus haberet hæc auxilia, bene ageret, & in gratia moreretur, eum prædestino ad gloriam, eique in hunc finem hæc auxilia conserbo.*

682. Non autem hīc sermo est de prædestinatione ad gloriam, quæ à Platelio vocatur radicalis, estque decretum DEI, volens homini dare gratiam finalē; quia hanc omnes concedunt, non dari ob merita; sic enim habet S. August. *lib. de bono perseverantie cap. 17.* *Vide jam, à veritate quam sit alienum, negare, donum*

DEI

DEI esse perseverantiam usque in finem hujus vitæ, cum vita huic, quando voluerit, ipse det finem: quem si dat ante imminentem laetam, facit hominem perseverare usque in finem: ergo donum perseverantiae, seu prædestinatione ad gratiam finalē datur antecedenter ad merita absolute prævisa: quod etiam probat Bellarminus de gratia, & libero arbitrio l. 2. cap. 12. Gormaz de merito disp. 4. num. 222. Verum de hac modō sermo non est, sed de prædestinatione ad gloriam, seu de decreto immediate decernente gloriam, & quidem ut coronam; nam prædestinatione infantum, ante usum rationis morientium, vel perpetuō amentium, utique est ante merita.

Quamvis autem Haunoldus l. 2. num. 903. contendat, possibilem esse casum, in quo etiam adultus, rationis capax, salveretur sine meritis dignis, e. g. si elicit actu fidei, & attritione baptizaretur, & mox moreretur; posset tamen in dubium vocari, an non talis homo jam antecedenter ante baptismum sub gravi obligatus fuerit, actu charitatis elicere, utpote jam diu habens usum rationis; quem, si non eliciisset, neque actu attritionis veræ supernaturalis eliceret potuisset, utpote non volens implere mandatum grave, hic, & nunc obligans. Licet autem supponeretur, post elicitum actu iterum in grave peccatum lapsus meritum perdidisse, tamen dein per baptismum id meritum revisceret. Sed, quid quid de hoc sit, sermo est de prædestinatione ordinaria, & communis: non de ita extraordinaria.

683. Nota hic discrimen inter volitiones; nam una est *volitio subjectivæ liberalis*, & *objectivæ onerosa*: altera est *volitio subjectivæ*, & *objectivæ liberalis*: tercia est *volitio subjectivæ*, & *objectivæ onerosa*. Prima est, quando ipsa volitio liberaliter, seu absque debito concipitur, habet tamen pro objecto aliquod debitum, seu obligationem: e. g. Petrus elicit volitionem, Paulum potius architectum assumendi ad fabricandam domum, quam alium, & postea, constructam domum, eum solvendi. Volitio hæc est subjectivæ liberalis; quia existit in Petro, tanquam subjecto, pure liberaliter; potuisset enim hic liberum alium eligere, cui lucrum cederet. At vero habet objectum debitum, seu onerosum, scilicet solutionem præstandam, non ante, sed post constructam domum; adeoque est objectivæ onerosa; quia, finito labore, tenetur Petrus ex justitia mercedem rependere. Secunda volitio est, quæ neque ex debito, seu onere concipitur, neque habet objectum debitum &c. talis est voluntas pure liberaliter aliquid donandi. Tertia est, quæ concipitur ex obligatione, & habet objectum onerosum: e. g. si quis post contracta sponsalia elicit volitionem, vel consensum matrimoniale, vi cuius se obligat ad onera matrimonii.

Ubi etiam nota, non propterea spectare actu aliquem ad virtutem liberalitatis; quia est subjectivæ liberalis; sed debere etiam objectivæ esse liberalis; quia honestas, specificans actu, desumitur ex ejus objecto. Hinc decretum, subjectivæ liberalis, sed objectivæ onerosum, spectat simpliciter ad justitiam, qualis datur inter DEUM, & hominem; quia pro objecto habet honestatem conferendi coronam justitiae: & sic

respicit jus hominis ad gloriam, quamvis non jus ad actum voluntatis Divinæ: sicut scilicet voluntas solvendi architectum etiam spectat ad justitiam. Sic etiam actus charitatis, quamvis absque præcepto charitatis, liberrimè elicatur, non spectat ad virtutem liberalitatis. Si idem actus charitatis, quamvis sit præceptus, non spectat ad obedientiam; quia ejus objectum formale ad eam non spectat; econtra voluntas solvendi quodcumque debitum spectat ad justitiam, licet ipsa sepe non debeatur, eoquod justitia satisficeret, si debitum necessarium solveretur: quamvis, si actus, liberaliter subjectivè conceptus, reflecteret in se ipsum, & suam hanc honestatem, etiam aliquo modo spectaret ad liberalitatem; quia potest idem actus ad duas virtutes spectare: & idem dici potest de decreto DEI in nostro casu. His premisis

684. Dico. Prædestinatione ad gloriam, ut coronam, sit ante merita absolute prævisa, ita S. Thomas I. part. quest. 23. art. 4. in corp. ubi discrimen facit inter prædestinationem, & electionem: atque per hanc intelligit, quod nos per prædestinationem; per illam autem intelligit actu voluntatis, ordinatis media ad finem: sic autem habet: *Prædestinatione aliquorum in salutem eternam præsupponit secundum rationem, quod DEUS illorum velit salutem: & infra: Dilectio præsupponit electionem secundum rationem, & electione prædestinationi: clarius adhuc in I. dist. 41. quest. 1. art. 2. ad 1. dicens. Eleccio enim Divina est, qua aliqui ex ordine sue sapientie ordinantur ad finem beatitudinis: sed prædestinatione est, secundum quod parparantur eis ea, quæ perducunt in finem: & ideo, sicut voluntas ordinans in finem, precedit actu voluntatis, preparantis ea, quæ ducunt in finem, ita electione prædestinationem præcedit. videatur de mente S. Doctoris Fasolus in I. part. quest. 23. art. 1. dub. 3. num. 26. ubi testatur, Thomistas omnes consentire.*

Accedit Scotus in I. dist. 41. quest. unica, s. potest aliter: ubi ait, DEUM ante gratiam, & alia media, velle creaturæ beatitudinem, tanquam finem. Doctorem suum sequuntur Scotistiæ. Ex nostris idem sentiunt Bellarminus, Toletus, Suarez, Ruiz, Granadus, Recupitus, Ariaga, Gormaz, Haunoldus, Ulloa de DEO disp. 3. num. 113. P. Thyrsus tom. 2. select. disp. 8. se. 2. & alii valde communiter. Quamvis autem opposita quoque sententia non destitutur sua auctoritate, tamen multos, ab adversariis citatos, non stare pro ipsis, ostendit Fasolus, modo citatus.

685. Prob. conclusio. *Ad Epbes. I. v. 4.* dicit Apostolus: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, & immaculati in conspectu ejus: ergo elegit, hoc est, ex mente S. Thomæ cit. num. 684. ordinavit ad beatitudinem, non quia eramus sancti, seu habebamus jam merita absolute prævisa; sed, ut essemus, & haberemus merita, adeoque ante scientiam visionis. ita exponit hunc textum S. Augustinus de prædest. SS. c. 19. dicens: Cūm dicat Apostolus, non quia futuros tales nos esse præsivit, sed ut essemus tales per ipsam electionem gratie sue. item S. Hieronymus in hunc locum S. Pauli scribens: Non enim ait Paulus; elegit nos ante constitutionem mundi; cūm essemus sancti, & im-*

magina

maculati; sed elegit nos, ut essemus sancti, & immaculati, hoc est: qui sancti, & immaculati ante non fuimus, ut postea essemus.

Nec dicas, tantum hoc textu probari electionem immediatam ad gratiam; nam hoc contra S. Thomam (qui per electionem intelligit ordinationem ad beatitudinem) & communorem, gratis dicitur. Dein saltem debet hic intelligi electio ad gratiam finalem; quia S. Paulus loquitur de sanctitate finali, per quam immaculati comparebimus in conspectu DEI in celis: ergo electio ad gratiam finalem datur ante merita absolute prævisa: sed ante hanc electionem ad gratiam, jam datur electio ad gloriam: ergo multò magis ista datur ante merita absolute prævisa: prob. min. subsumpta. Gratia est medium ad gloriam: ergo, cum ex S. Thoma cit. num. 684. prius DEUS eligat finem, quam media, etiam prius eligit gloriam, quam gratiam, adeoque etiam prius eligit hominem ad gloriam, quam ad gratiam: præterquam, quod nulla ratio sit negandi immediatam prædestinationem ad gloriam.

686. Conf. 1. Matth. 24. v. 22. dicit Christus. Sed propter electos breviabuntur dies illi: ne scilicet etiam ipsi electi pervertantur, & gratiam excedant: ergo electio non fit propter merita, absolute prævisa. prob. conf. Deberet ea fieri maximè propter merita finalia, seu perseverantiam finalem, ut patet: atqui propter ista non fit: ergo, prob. min. Ipsa electio est causa, ut electi citius moriantur, & habeant perseverantiam finalem; quia ideo DEUS eos vult citius mori, seu eorum dies breviari; quia electi sunt: ergo non merita sunt causa electionis, sed electio est causa meritorum, & perseverantiae eorum. Plura ex Scripturis videantur apud Fasolum questione citata num. 52. Haunoldum l. 1. num. 500. Gormaz de DEO disp. 16. sect. 3. n. 946.

Conf. 2. ex S. Augustino, qui præter dicta num. 685. relata, iterum de corrept. & gratia c. 7. dicit, hominibus prædestinatione discretis à massa perditionis, seu ab originali damnatione, procurari auxilia ad salutem: adeoque supponit, ipsam prædestinationem ad gloriam esse radicem omnium auxiliorum, consequenter etiam meritorum: & addit: *Quicunque enim electi, sine dubio vocati: non autem quicunque vocati, consequenter electi: ubi iterum supponit, electionem esse rationem vocationis, seu gratiae, adeoque meritorum.* Ne autem dicatur, eum agere de electione ad gratiam, sub finem capit. se explicat, dicens: *Electi autem sunt ad regnum cum Christo, non quomodo electus est Iudas ad opus, cui congruebat.* Rursus cap. 12. ait: *Nunc vero Sanctis, in regnum DEI per gratiam DEI prædestinatis, non tantum tale adjutorium perseverantie datur; sed tale, ut eis perseverantia ipsa donetur: ergo non perseverantia est causa electionis, sed hæc illius, adeoque præcedit.*

687. Prob. conclusio 2. ex Concilio Valentino XIII. sub Leone IV. Pontifice anno 855. quod sic definit cap. 3. Fidenterque fatemur, prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem: in electione tamen salvandorum misericordiam DEI præcedere meritum bonum: in damnatione autem periturorum meritum

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

malum præcedere justum DEI judicium. Non autem dicas, sermonem hic tantum esse de meritis naturaliter, vel moraliter bonis: non autem de supernaturaliter bonis; nam & Concilium, & PP. universalissimè loquuntur, nec restringunt sua dicta ad opera naturalia: imo nec restringere possunt; cum loquantur etiam de sanctitate, in qua coram DEO apparere debebimus.

Sic S. Fulgentius l. de fide ad Petrum cap. 3. sub finem. Illi autem cum Christo regnabunt, quos DEUS gratuita bonitate sua prædestinavit ad regnum; quia enim tales prædestinando preparavit, ut regno digni essent, preparavit utique secundum propositum vocando, ut obdiant &c. Idem l. 1. ad Monimum multum ante medium: *Quos prædestinavit ad gloriam, prædestinavit ad justitiam: ubi priorem prædestinationem assignat tanquam radicem secundæ.* Hugo de S. Victore in epist. ad Roman. quæst. 225. ex occasione explicans illud Matth. 22. v. 14. *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi: docet, effectum prædestinationis esse vocationem specialem, que sit, ait, secundum propositum, secundum quam nullus vocationis nisi electus, & prædestinatus: ergo ista vocationis, scilicet ad merita, supponit prædestinationem ad gloriam.* Plura in hanc rem, præsertim ex SS. PP. Prospero, Hilario, &c. vide apud Fasolum loco cit. ubi hanc questionem fusè pertractat.

688. Probatur conclusio 3. etiam aliquæ ratione. Prædestination, ut subsequens scientiam medium, non obest libertati humanæ: ut autem antecedens scientiam visionis, magis commendat misericordiam DEI, & specialem benevolentiam erga electos, quam Scripturæ, & Patres adeo commendant: insuper gloria, conferenda ut corona, est finis dignissimus, qui ameritur, & intendatur à DEO, potestque immediatè post scientiam medium intendi: nec est ulla ratio, cur DEUS quasi cunctanter, & suspensivè agat, prius una formalitate actus Divini intendendo media, dein altera videndo merita, & tertiam primum decernendo gloriam; cum finis solet intendi ante media, quando potest: ergo longè convenientius admittitur nostra sententia.

ARTICULUS VII.

Solvuntur Objectiones.

689. **O**bijicitur 1. Matth. 25. v. 34. dicitur: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi; esurvi enim, & dediſtis mibi manducare &c: ergo merita præcedunt prædestinationem.* Confirm. Eodem capite superius v. 23. dicitur. *Euge serve bone, & fidelis; quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: ergo debet præcedere fidelitas, seu merita.* Resp. neg. conf. Non prædestinationem, sed collationem gloriae præcedunt merita. Ad summum absolute prævisio meritorum debet formaliter præcedere formalitatem decreti ut executantis, seu formalitatem executionis in mente Divina: sicut voluntatem, absolute hic, & nunc præstanti solutionem, præcedit visio fabrica absolute factæ, vel operum jam exhibitorum: non autem debet ea prævisio præcedere for-

malitatem decreti intendentis, seu prædestinantis ad gloriam. Ad confir. eadem est responsio.

690. Ob. 2. S. Paulus 2. ad Timoth. 2. v. 21. ait. *Si quis ergo emundaverit se ab ipsis, erit vas in honorem: ergo emundatio debet præcedere prædestinationem.* Confir. Jacob. 2. v. 5. dicitur: *DEUS elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni;* ergo supponitur, ut pauperas, ita & fides, seu merita, ad electionem. Resp. neg. conf. Ut rectè Bellarmiñus de grat. & liber. arbit. l. 2. cap. 13. Apostolus non dicit, quod per emundationem fiant vas in honorem, sive, quod emundatio, absolute prævisa, præcedat prædestinationem; sed Apostolus tantum ponit signum, ex quo possit cognosci vas in honorem: sicut, si diceretur: qui portaverit magnum pondus, erit fortis, vel sanus.

Ad confit. retorq. argument. Ergo etiam ante prædestinationem deberent esse hæredes regni; quia, sicut dicitur DEUS elegisse pauperes, & divites in fide, ita etiam hæredes regni. In forma neg. conf. cum S. Aug. de prædest. Sanctorum c. 17. circa finem dicente, ipsam prædestinationem esse causam fidei; ita enim ait: *Elegit ergo DEUS fideles; sed, ut sint; non, quia jam erant.* Apostolus Jacobus dicit: *Nonne DEUS elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni, quod reprobavit DEUS diligentibus se?* Eligendo ergo facit divites in fide, sicut hæredes regni. Hæc Augustinus, quibus clarè exponitur pro nobis textus S. Jacobi.

691. Ob. 3. 2. Petri 1. v. 10. dicitur: *Sicut gite, ut per bona opera certam vestram vocacionem, & electionem faciatis;* ergo electione sequitur merita absolute prævisa. Resp. neg. conf. Ut rectè Bellarm. l. 3. de justificat c. 9. sub finem, Apostolus ibi non agit de certitudine ex parte subjecti; quia respectu DEI, quasi subjecti, prædestination est subjective certissima: sed agit Apostolus de certitudine objectiva, sive ex parte objecti, seu effectus, ut scilicet faciamus bona opera, per quæ prædestinationem ipsam faciamus certam, hoc est, firmam, & consequenter inimpedibilem; nam antecedenter, ut pote dependens à scientia media de bonis operibus, potest à nobis impedi: quod si fieret, prædestination, nec firma, nec certa foret. Idem quoad rem docet Fasolus in 1. p. quæst. 23. art. x. dub. 3. n. 70.

692. Ob. 4. S. August. l. 1. ad Simplicianum quæst. 2. ait. *Non tamen electione præcedit justificationem; sed electionem justificatio; nemo enim eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur;* ergo merita justificantia præcedunt electionem. Resp. dist. conf. merita præcedunt electionem, de qua ibi S. Augustinus loquitur, omitt. conf. electionem, de qua nos loquimur, & S. Augustinus alibi. neg. conf. Per electionem S. Augustinus ad Simplicianum non intelligit tantum benevolum DEI, uni præ altero gloriam decernentis, affectum, independenter à meritis absolute prævisis conceptum (nam hunc affectum illo libro ad Simplicianum manifestè admittit, dum exemplum Jacobi, & Esau, ad hanc ipsam veritatem adstruendam centies adducit) sed intelligit ibi S. Doctor electionem strictius dictam, quando unus jam dignus, seu, ut ait, distans ab altero, scilicet per merita sua, alteri præfertur: & hinc

dicit, sibi non videri, inter Jacob, & Esau, electionem fuisse: quamvis sub finem ejusdem questionis dicat, si electione in talibus casibus intercedat, eam esse nobis omnino occultam,

Neque nos talem electionem, aut prædestinationem, ante merita absolute prævisa, adstruimus: sed aliam, quæ tantum sit benevolus affectus DEI, hominem ante merita, absolute prævisa, præordinantis ad gloriam: quem affectum S. August. in psal. 30. & illa verba: *In manibus tuis sortes meæ: conc. 2. de medio ejusdem psalmi appellat sortem: sic enim habet. Sortes dixit, quantum ego existimo, gratiam, qua salvati sumus. Quare sortis nomine appellat gratiam DEI?* Quia in sorte non est electione, sed voluntas DEI; nam ubi dicitur: *Iste facit, iste non facit, merita considerantur:* & ubi merita considerantur, electione est, non sorte. Quando autem DEUS nulla merita nostra invenit, sorte voluntatis suæ nos salvos fecit; quia voluit, non quia dixi sumus. Hanc autem sortem alibi etiam S. Doctor electionem, scilicet latius sumptam, vocat: & hanc tantum afferimus. Hæc responsio melior est illâ, quam tradidit Haunoldus, admittens, S. Augustinum scripta ad Simplicianum alibi retractasse; nam hoc probari nullo modo potest: imò nihil eum circa hæc retractasse probavimus num. 401.

693. Ob. 5. Authoritas aliorum PP. ut SS. Ambrosii, Hilarii, Fulgentii, Prosperi; sed quoniam textus eorum afferre nimis foret longum, & videri possunt apud Bellarmiñum l. 2. de grat. & lib. arbit. c. 14. ubi Patres etiam explicat, ut pateat, nostræ sententiae eos nos obesse: vel apud Fasolum in 1. p. 23. a. 1. dub. 3. n. 71 & 78. ac seq. ad eos lectorum remitto: solum dico, SS. Prosperum, Hilarium, ac Fulgentium nobiscum sentire, ut probatum: consequenter non existimando sibi statim iterum contradicere: insuper S. Augustino familiarissimos fuisse, ejusdemque doctrinæ addictissimos, adeoque censendos esse, idem cum illo sentire: & hinc, si aliquando velint, merita prædestinationem antecedere, intelligentes esse de prædestinatione secundum formalitatem executionis juxta dicta num. 689.

Sic S. Ambrosius dum l. 5. de fide c. 2. ante finem scribit: *Non enim ante prædestinavit, quæ prefigeret; sed quorum merita prefigerit, eorum præmia prædestinavit.* exponendum: nam hæc scriptum in Actu Matib. 20. v. 23. *Non est meum dare vobis:* scilicet sedere ad dexteram, vel finistram, ubi, ut ait Fasolus, clarè sermo est de executione gloriae; cùmque executio gloriae, ex nostris operibus pendens, nos magis incitare videatur ad opera bona, quæ prior Divina intentio, hinc SS. PP. eam sepius inculcant. Aliquando etiam scientia, vel præscientia quóque, potest significare solam scientiam conditionalem, ut ex Suarez observavimus num. 304.

694. Ob. 6. Quod decernitur ante merita, decernitur gratis dandum: sed gloria non decernitur gratis danda: ergo. Confir. Actualis executio, vel collatio gloriae sequitur merita absolute prævisa: ergo etiam decretum conferendi gloriam. prob. conf. Sicut merita debent movere ad actualiæ collationem gloriae, ita etiam debent movere ad decretum conferendi gloriam: atqui non movent, nisi ut absolute prævisa: ergo. Resp. dist. maj. quod decernitur ante

ente merita, decernitur gratis subjectivè. conc. maj. semper objectivè. neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. Modo ipsa gloria non detur in executione gratis, jam est corona iustitiae. vide num. 683.

Ad confir. neg. conf. ad prob. neg. maj. merita enim tantum debent cauſare ipsam gloriam, non autem decretum ex num. 559. & seq. Nec est verum, quod etiam ipsa voluntas præmiant debita juri meritorum; hæc enim esse potest subjectivè liberalis, & objectivè onerosa, ut explicatum num. 683. Sed neque verum est, quod decreta Divina servent inter se ordinem, quem servant objecta; nam in primis est tantum unicum decretum, consequenter non potest servare ordinem plus quam formalē: deinceps hunc debet servare; cum utique formalitas intentiva finis saepe prior si formalitate intentiva mediiorum, quamvis in executione media sit priora.

693. Ob. 7. Præmium est bonum non debitum antecedenter ad merita: sed juxta nos, sive, si esset jam decretum ante merita, etiam jam esset ante ista debitum: ergo. Confir. Præmium est aliquid, quod potest negari, etiam post jam merito, & non sequitur propter necessariam connexionem ex merito: sed non ita se haberet in nostra sententia: ergo, Resp. dist. maj. Præmium est bonum non debitum antecedenter, hoc est, non debitum independenter à meritis. conc. maj. nullo modo debitum antecedenter, neg. maj. & dist. min. juxta nos esset aliquo modo debitum antecedenter, sed tamen dependenter à meritis. om. min. independenter ab his, neg. min. & conf.

Præmium, cum sit merces meritorum, non potest deberi independenter ab ipsis: potest tamen aliquo modo deberi antecedenter ad merita abolutè prævisa, si per antecedenter deberi nihil aliud intelligatur, quam deberi ratione decreti, suo modo antecedenteris merita abolutè prævisa, sed tamen non volentis conferre præmium, nisi intuitu meritorum; in hoc enim sensu juxta nos debetur præmium antecedenter ad merita; sed non independenter ab illis, quod solum repugnat conceptui præmii. Ad conf. dist. maj. præmium est tale aliquid, si spectetur præcisè quod prædicata intrinseca. conc. maj. si spectetur etiam quod prædicata extrinseca. neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. In nostra sententia gloria, spectata tantum quod prædicata intrinseca, posset negari: at non potest negari, si spectetur etiam quod prædicata extrinseca, sive ut prædefinita, aut promissa à DEO: quod tam parum obest conceptui meriti, quam parum promissio ducis, facta militi de eo promovendo, si bene se gerat.

696. Ob. 8. Talia sunt decreta DEI interna, qualia nobis manifestantur externè: sed externe tantum nobis manifestantur decreta salvandi homines post merita: ergo decreta DEI interna tantum sunt decreta salvandi homines post merita. Resp. intelligendo decreta tantum formaliter distincta, omitt. maj. neg. min. Sufficienter ex Scripturis, & Patribus (ex quibus debet colligi revelatio) habemus, quod DEUS habeat decretum, antecedenter ad merita præde-

stinativum. Quod autem DEUS de aliquo in particulari non revelet, quod sit prædestinatus ante merita, non obest; quia DEUS non omnia revelat, quæ decernit: insuper aliquæ revelatio-nes, quæ videntur indicare prædestinationem post merita, ritè explicantur de executione glo-riæ, & non præcisè de intentione.

697. Ob. 9. Juxta nostram sententiam non potest quis se facere prædestinatum: ergo, si non est prædestinatus, frustra laborat, nec est in ejus potestate salvari. Resp. retorq. argum. in prædestinatione ad gloriam efficacem finalem, quæ ab omnibus admittitur antecedere merita, & necessariò post se trahit prædestinationem ad gloriam: nec magis est in potestate hominis, quam prædestination ad gloriam, adeoque involvit eandem difficultatem, ut patebit consideranti. Resp. 2. ex S. Prospero reponſione 3. ad Capitula Gallorum, ubi ait: Non ex eo necessaria-tem pereundi babuerunt; quia prædestinati non sunt: sed ideo prædestinati non sunt; quia tales futuri ex voluntaria prævaricatione præsciti sunt. Idem S. Doctor ad objectiones Vincentianas reponſione 12. ait: Quia præsciti sunt casuri, non sunt prædestinati: essent autem prædestinati, si essent re-versuri, & in sanctitate, ac veritate mansuri: ac per hoc prædestinationis DEI multis est causa standi, nemini est causa labendi.

In forma dist. ant. Non potest quis se face-re prædestinatum, in hoc sensu, quod possit de-terminare DEUM ad hæc potius auxilia, quam alia danda. conc. ant. non potest se facere prædestinatum, in hoc sensu, quod possit DEUM, quando hic vult dare auxilia, determinare ad ea danda potius per decretum prædefinitivum, quam permissivum. neg. ant. & conf. Unde ex supposi-tione, quod DEUS det gratiam homini, est in hujus potestate facere, ut sit prædestinatus. vi-deatur Aldrete in 1. part. tom. posteriori disp. 23. seq. 4. ubi num. 15. & 16. etiam querit, an haec prædestination, existens suo modo in potestate hominis, sit prædestination antecedens merita abso-lutè futura, an consequens: de quare non sum so-llicitus; quia etiam subsequens esset sufficiens ad salvandam libertatem, prout docet Gormaz de DEO n. 964. videatur etiam Haunoldus l. 1. tract. 1. num. 553. ubi ait, esse in potestate nostra, ut DEUS videat hæc auxilia, si conferantur, fore efficacia, nosque per illa prædestinet: & in hoc sensu prædestinationem esse aliquo modo in no-stra potestate: additique, sic sentire Molinam, Valentiam, Arrubal, Lugo, Esparzam, Palla-vicinum, Granadum, & alios.

Contentit Fasolus tom. 2. in 1. part. quæst. 23. art. 5. dub. 2. n. 19. & seq. docens, prædestina-tionem, formaliter sumptam probenevolo affectu DEI, non esse in nostra potestate, esse tamen sum-ptam terminativè, seu in ordine ad execu-tionem, quatenus DEUS nos prædestinavit ad gloriam, executivè ob merita conferendam, quæ merita sunt in nostra potestate. Sic etiam non est in hominis potestate prædestination, ut est collativa gratie: sed iterum est in potesta-te hominis, ut ea gratia conjurgatur cum con-sensu, & sit in actu secundo efficax. Videtur etiam posse dici, quod in nostra potestate sit prædestination, non abolutè, & determinatè, sed conditionatè, & disjunctivè; quia est in pote-

state nostra, ut, si DEUS det gratiam, det potius per decretum prædestinatum, quam reprobatum.

698. Ob. 10. Juxta nos prædestinatus non posset amplius DEUM graviter offendere: hoc est falsum: ergo. prob. maj. Prædestinatus non posset offendere DEUM usque ad dissolutionem amicitiae: ergo non graviter. prob. ant. DEUS tali homini semper vellet efficaciter summum bonum, independenter à meritis: neque posset illum privare vitâ aeternâ, quam decreto immutabili ei jam destinavit: ergo non posset illum odire, quasi rupta esset amicitia. Hoc argumentum Platelii retorquetur in prædestinatione radicali, seu ad gratiam finalem, quæ etiam juxta adversarios merita præcedit; DEUS enim talem tam parum potest privare vitâ aeternâ, quam parum immediatè prædestinatum ad gloriam.

Resp. neg. maj. Etiam prædestinatus DEUS aliquando dat gratias tantum inefficaces; alias nemo esset prædestinatus, qui semel mortaliter peccasset. Has tamen gratias Haunoldus vult, non esse effectus prædestinationis; quia non ordinantur ut media efficacia ad illam tanquam finem. Ad prob. neg. ant. dissolveretur enim amicitia pro aliquo tempore, sed esset iterum ante mortem reintegranda. Ad hujus prob. omitt. ant. (de quo posset disputari ex eo, quod prædestinatione sit impedibilis ab homine, & alligata certis mediis) neg. cons. Rupta tamen esset amicitia, sed remaneret benevolentia, vi cuius DEUS talem hominem non privaret gloriam, sicut juxta adversarios non privaret gratiam finali, & consequenter nec gloriam.

Discrimen namque faciendum est inter benevolentiam, & amicitiam. *Benevolentia* tantum requirit benevolum affectum amantis erga amatum, & stat cum odio; nam DEUS utique habet benevolum affectum erga peccatores omnes; quia dat omnibus gratias sufficietes, plurimis etiam efficaces: & tamen eos odit, ut est innegabile. *Amicitia* insuper requirit aliquam proportionem in natura: & hinc inter hominem, ac brutum non potest dari amicitia, sed tantum benevolentia. Non tamen proportio debet esse arithmeticæ, sed sufficit geometrica, quæ respectu DEI, & hominis, juxta omnes stat in gratia sanctificante, & in peccatore, etiam prædestinato, non datur, adeoque nec amicitia.

Ob. 11. Juxta nos formalitas Decreti intentiva gloriae præcederet absolutam visionem meritorum, & esset subjectivæ liberalis: at vero formalitas executiva gloriae, & collativa præmii, esset subjectivæ onerosa: ergo daretur distinctione virtualis decretorum, quam non admittimus. ant. quoad 1. p. est nostra conclusio: quoad 2. probatur. Formalitatem decreti absolutæ conferendi præmium debet præcedere absoluta visio meritorum, & illam, saltem eminentiâliter, dirigere: ergo hæc formalitas est subjectivæ onerosa. prob. cons. Post visionem absolutam meritorum non potest DEUS non concipere voluntatem præmiandi: ergo hæc voluntas est subjectivæ onerosa. Resp. neg. 2. p. ant. ad prob. conc. ant. neg. cons. ad hujus prob. dist. ant. non potest DEUS non concipere voluntatem præmiandi ex suppositione, quod jam antecedenter liberaliter voluerit præmium

promittere. conc. ant. non posita hac suppositione. neg. ant. & cons. Potuisset DEUS absolute nolle præmiare merita: unde ipsa voluntio præmiandi est subjectivæ purè liberalis; neque enim, ut jam diximus à n. 560, merita possunt causare actum voluntatis Divinæ, sed tantum hujus objectum, seu passivam collationem præmii.

Urgebis. Formalitas intentiva gloriae non supponit scientiam visionis de meritis absolute futuris: formalitas executiva gloriae eam supponit: ergo adhuc distinguuntur virtualiter. Resp. neg. cons. Hæc præsuppositio, vel non præsuppositio, tantum infert distinctionem formalis, dt jam diximus à n. 560, nam decretum DEI virtualiter indivisibile habet plures formalitates, tum scientiæ, tum voluntiæ, invicem formaliter, non autem realiter, aut virtualiter, ad se priores, vel posteriores: & decretum, de quo modo agimus habet 1. formalitatem intentivam gloriae, 2. collativam gratiae. 3. visionis absolute meritorum. 4. collationis absolute præmii, seu gloriae. videatur etiam n. 555. & infra n. 709. Ad do tantum, hanc difficultatem æque premere eos, qui, admisso decreto virtualiter indivisibili, volunt, ad gloriam prædefiniri homines primum post merita absolute prævisa: nam hi debent tamen admittere, quod prædefiniantur homines ad gloriam ante merita absolute prævisa, adeoque jam una formalitas decreti, nempe collativa gratiae, est subiectivæ liberalis: consequenter debent isti authores nostris hisce responsis objectioni simili satisfacere.

ARTICULUS VIII.

An reprobatio positiva detur ante peccata absolute prævisa.

699. **S**icut Prædestinatione, ita & Reprobatione potest aliqua radicalis, alia formalis dici. *Reprobatio radicalis* est, qua DEUS vult homini tantum inefficacem gratiam conferre, non quidem, ut intendatur ab ipso inefficax quæ talis, sed, quæ talis fit ex malitia hominis. *Reprobatio formalis* est, qua DEUS non vult homini conferre gloriam, & iterum in *negativam*, & *positivam* subdividitur. *Negativa* est pura negatio prædestinationis, seu electionis ad gloriam, quando scilicet DEUS aliquos non eligit. *Positiva* (quæ intelligitur per reprobationem strictè dictam) est ex Magistro Sententiariam lib. 1. dist. 40. *Præscientia iniquitatis quorundam*, & *preparatio damnationis eorum*: scilicet, ut additæ Magister ibidem, DEUS alterum præscit, & non preparat, id est, iniquitatem: alterum præscit, & preparat, scilicet eternam penam. Unde reprobatio, sicut prædestinatione, stat in actu intellectus, & voluntatis. Reprobi autem communiter dicuntur *præsciti*, non prædestinati: licet aliquando S. Augustinus, & etiam Concilium Valentinius cit. num. 687. dicant, *prædestinationem impiorum ad mortem*.

700. Dari reprobationem, etiam positivam, est innegabile; quia utique DEUS multos positivè damnat, & propter eos, præsupposta ipsorum iniquitate, præparavit infernum. Sic

Sic pluribus Matth. 25. v. 41. dicit Christus: *Discedite à me maledicti in ignem eternum, qui paratus est diabolo.* Multò minus negari potest reprobatio negativa, quæ ex positiva sequitur, quæque ad minimum infertur ex illo ad Rom. 9. vers. 22, ubi quidam vocantur *vasa iræ apta in interitum*, scilicet iij, in quibus DEUS voluit ostendere iram, & notam facere potentiam suam: hoc est, quos voluit damnare. Iterum Ecclesiastici 9. v. 11. dicitur: *Speciem mulieris alienæ multi admirati reprobri facti sunt.* item 1. Corint. 9. v. 27. *Caligo corpus meum, & in servitum redigo, ne forte, cùm aliis predicatorum, ipse reprobis efficiar:* Et quamvis forte vox *reprobis* possit accipitiantur pro improbo, ut observat Suarez l. 5. de reprobatione c. 1. num. 1. tamen etiam optimè cum S. Anselmo exponi potest in significacione Scholasticis usurpata pro reprobato.

701. Jam reprobationis negativa comparativa, id est, horum potius, quam illorum, nulla datur causa ex parte hominum. ita S. Thomas citandus num. 705. & alii. Ratio est; quia DEUS pro sua libertate alios eligit, alios non eligit. Certe negatio primæ gratiæ congruæ, ex qua videtur secutura finalis iniquitas, non datur ob pecatum præcedens; quia nullum præcedit. Nec recursas ad peccatum originale; quia in primis hoc non est datum in Angelis, inter quos tamen plures fuere negativæ reprobati: deinde hominibus tam prædestinatis, quam reprobis commune est.

Unde quamvis, ut probat Fasolus tom. 2. in primam partem quest. 23. art. 5. dub. 1. peccatum originale possit esse causa negativa reprobationis absolute, in hoc sensu, quod DEUS homines in originale lapsos, atque, ut ait D. Augustinus, in damnationis massa inclusos, potuerit justè in ea relinquere: non tamen potuit esse causa, ut DEUS ob illud potius hunc, quam alium, in ea relinquere. Quare autem DEUS hos eligat, alios negligat, spectat ad abyssum iudiciorum Divinorum. videantur dicta n. 632. Reprobationis autem positiva causa se tenet ex parte hominis, & sunt peccata ipsius, infernum promerita. Quæritur tamen hic, an decretum DEI, positivè reprobatum hominis, detur ante peccata absolute prævisa, sicut prædestinatione, vel an primum post scientiam visionis de illis.

702. Dico. Repugnat reprobatio positiva ante absolute prævisionem peccati: unde ea datur primum post peccata absolute prævisa (quamvis jam ab æterno detur; quia nempe omne decretum DEI debet dari ab æterno.) ita S. Thomas quest. 6. de veritate art. 1. ad ultimum. Scotus in primum dist. 41. quest. unica §. potest alter. Suarez l. 5. de reprobatione cap. 3. ubi plures citat acriter censurantes oppositam sententiam, Fasolus tom. 2d. in 1. part. quest. 23. art. 5. num. 10. & alii communissime. Probavit 1. autoritate Concilii Valentini citat num. 687. & plurium Patrum, quos citat Suarez. Prob. 2. ratione. Reprobatio positiva est preparatio poenæ inferni pro homine, & est positiva ordinatio, vel adjudicatio ejusdem ad poenæ inferni: sed hæc repugnat ante absolute prævisionem peccati: ergo. prob. min. Adjudicare hominem poenis, vel ordinare ad illas, ante culpam absolute prævisam, ut rectè ait Scotus loco cit. sapit inclinationem

animi ad puniendum, vel crudelitatem, quæ DEO repugnat: ergo. ant. cuilibet intellectui ritè disposito per se patet: certè, sicut ordinare hominem ad præmium, & felicitatem, sapit benignitatem, & liberalitatem, sic econtra ordinare eum ad penam sapit proclivitatem ad puniendum.

Hoc magis pater ex ipso modo tendendi decreti, qui esset iste: *Quia video, si Petrus haberet hæc auxilia, dissentiret, & peccaret, ideo volo ipsum damnare ad infernum, & propterea volo ipsi conferre dicta auxilia, & ejus peccatum permettere:* qui modus utique indicat inclinationem ad puniendum, seu crudelitatem; quia intendit penam ut finem, auxilia, & peccata, ut media. Quod DEUM insuper etiam ex eo capite decere videtur; quia hac ratione amaret, & vellet aliquo modo peccata, ut media ad finem à se intentum, nempe damnationem. Confirm. Si DEUS ante peccata actu puniret, ageret contra benitatem effectivè: ergo, si ante peccata absolute prævisa jam decernit punire, agit contra benitatem, saltem effectivè.

703. Jam effectus reprobationis, ut docet Suarez lib. 5. de reprobatione cap. 7. debent esse illius, qui reprobatur, adeoque DEI: unde peccata non sunt effectus reprobationis, ut impie docuit Calvinus: sed tantum permisso peccati, & insuper poena inferni. Permissio peccati, ut habet Suarez, est effectus reprobationis negativa, saltem, si non sit poena alterius peccati; quia permisso ista datur ante culpam: adeoque non potest infligi per judicium punitivum, quale est reprobatio positiva. Poena inferni autem est effectus reprobationis positiva; quia ob culpam infligitur. Potest etiam reprobationis positiva effectus esse mors, si infligitur in poenam peccati, maximè finalis. Non tamen omnis permisso peccati est effectus reprobationis; quia etiam in electis DEUS sèpè permittit peccata gravia: sed tantum illa permisso est effectus reprobationis, quæ connexa est cum finali peccato, & aeterna damnatione. Vide Suarez loco citato.

ARTICULUS IX.

Solvuntur Objectiones.

704. **O** B. 1. *Ad Rom. 9. v. 22. dicitur, DEUS volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum:* ergo, ante absolute prævisionem peccati, DEUS aliquos aptat in interitum, ad ostendendam scilicet iram suam. Confir. Ibidem v. 12. dicitur: *Non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei;* quia major serviet minori, sicut scriptum est: *Jacob dilexi, Esau autem odio habui:* ergo, sicut independenter à meritis DEUS Jacob dilexit, hoc est, prædestinavit, ita Esau odio habuit, hoc est, reprobavit. Resp. neg. conf. Textus tantum significat, DEUM, etiam post absolute prævisa peccata, non statim punire, sed patienter differre poenam ad ostendendam clarius poenæ justitiam, & iram post peccata. S. Thomas etiam 1. part. quest. 23. art. 5. ad 3. illud *sustinuit* exponit per vocem *permisit.* Ad confir. neg. conf. In primis hoc textu non usi sumus ad probandam

prædestinationem ante merita absolute prævisa: sed, si etiam per eum probaretur prædestination illa, non statim probaretur reprobatio; quia non eodem modo de una, ac de altera, accipiendum eum textum probatur ex bonitate DEI. Ad summum probaretur reprobatio negativa. vide etiam de hoc textu num. 626.

705. Ob. 2. Idem Apostolus ad Rom. 9. vers. 17. inducit DEUM loquentem de Pharaone: *Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam: ergo Pharao fuit a DEO antecedenter ad peccata ordinatus ad ostendendam justitiam DEI.* Confir. 1. Proverb. 16. v. 4. dicitur: *Universa propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum: ergo.* Confir. 2. ex S. Thoma 1. part. quest. 23. art. 5. ad 3. ubi ait: *Quare hos elegit in gloriam, & illos reprobavit, non habet rationem, nisi Divinam voluntatem: ergo reprobatio datur antecedenter ad merita.* Resp. neg. conf. Illud *excitavi* non significat positivam excitationem, sed tantum permisivam; nam sœpe Scriptura loquitur de permissione DEI, quasi de actione positiva, vel etiam præcepto, ad declarandam ejus certitudinem: unde hic textus communissime exponitur: *Ego permisi tua sclera, que dein ordinavi ad ostendendam meam potentiam.*

Neque etiam particula *ut ibi accipienda est causaliter*, ut significet finem, antecedenter a DEO intentum; sed tantum consecutivè, ut significet eventum futurum, non quidem ex intentione DEI antecedenter, sed ex alia suppositione. ita Suarez 1. 5. de reprobatione c. 4. n. 10. Huc facit S. August. 1. 1. ad Simplicianum quest. 2. a gens de obduratione Pharaonis, & sic scribens: *Ut obduratio DEI sit nolle misereri: ut non ab illo errogetur aliquid, quo sit homo deterior, sed tantum, quo sit melior, non erogetur: & paulo infra: Ob hoc DEUS dicatur obdurare peccantes quosdam; quia non eorum miseretur, non quia impellit, ut peccent.*

Ad 1. confir. neg. conf. Non operatur DEUS impium quæ talem; alias esset auctor peccati: sed tantum operatur hominem, quem negativè reprobando permittit fieri improbum, eumque post absolute prævisa peccata consequenter ordinat ad diem vindictæ malum. Ad 2. confir. dist. conf. reprobatio positiva datur antecedenter ad merita. neg. conf. negativa. conc. conf. De hac enim tantum loqui S. Doctorum patet ex verbis his statim subiunctis: *Unde Augustinus dicit super Joannem: Quare bunc trahat, & illum non trahat, noli velle dijudicare, si non vis errare.* Ecce per reprobare intellegit non trahere, seu negare auxilium efficax.

706. Ob. 3. Bonitas DEI non minùs relucet ex poena peccati, quam ex præmio boni operis: ergo, si DEUS ad ostendendam bonitatem potest prædestinare ante merita absolute prævisa, poterit etiam ante eadem reprobare. Confir. DEUS ratione supremi dominii potest innocentem cruciare poenis æternis inferni: ergo etiam ante peccata absolute prævisa damnare. Resp. dist. ant. Bonitas DEI relucet non minùs, & eodem modo. neg. ant. non minùs, sed diverso modo. conc. ant. & neg. conf. Bonitas justitiae elucet tunc; quando supponuntur peccata absolute prævisa; si enim hæc non supponan-

tur, elucet in puniendo crudelitas. At bonitas liberalitatis, & misericordiæ, elucet in benefacendo, etiam, in modo magis ante merita.

Ad conf. neg. ant. Si homo bestiam ita torqueret, censeretur crudelis. Dein homo ita cruciatus esset in morali necessitate desperandi, in quo DEUS non potest eum ponere ex sua determinatione. Respondent alii 2. omis. ant. neg. conf. Reprobare positivè, significat per sententiam juridicam destinare ad poenas illas, tanquam punitionem, seu poenam, non tantum tanquam ad cruciatum: quam sententiam DEUS ferre non potest, ante peccatum absolute prævisum.

707. Ob. 4. DEUS pro libitu, ante omnem prævisum peccatum, potest homini negare bonum indebitum, quale est gloria: ergo potest etiam decernere poenam. Resp. 1. neg. conf. Illud enim non sapis crudelitatem, saperet autem istud. Resp. 2. neg. ant. si sermo sit de hac providentia, in qua negatio gloria est conjuncta cum incursum poenæ aeternæ, & in qua DEUS vult omnes salvos fieri. Dices, posse homines reprobari ratione contracti peccati originalis. Resp. hoc negat Suarez lib. 5. de reprob. cap. 3. n. 11. & dicit, quod DEUS in hac providentia neminem positivè excludat à regno ratione peccati originalis, ut præcisè contracti in Adamo; quia DEUS stante inclusione nostrorum voluntatum in Adamo, & hujus peccato, tamen adhuc omnes homines vult salvos fieri; quamvis dein aliquos reprobet, ratione peccati originalis, in iis habitualiter perseverantibus usque ad mortem, cujus tamen perseverantia causa DEUS non est.

Id certè falsum est, quod Jansenius voluit, nempe omnes reprobos positivè reprobari ob originale peccatum; nam plurimis hoc in baptismo remissum est, & tamen postea ob actualia peccata gravia damnati sunt. Quando autem S. Augustinus variis locis ait, per peccatum originale genus humanum factum esse quandam massam damnatam, plus non vult afferere, quam, DEUM relictis in ea massa, hoc est, negativè reprobatis, non facere injuriam: extractis autem, seu prædestinatis, exhibere magnam misericordiam.

708. Ob. 5. contra 2. partem conclusionis. DEUS non potest, etiam post peccata absolute prævisa, ante actualiæ eorum existentiam, jam infligere poenam: ergo neque potest eam ab æterno decernere. Confir. Ante peccatum absolute existens, nemo est poenâ dignus: ergo nemo potest damnari; quia iniustum est damnare neandum poenâ dignum. Resp. neg. conf. DEUS non potest primum in tempore concipere decretum, & aliunde est metaphysicè certus de peccato futuro: ergo potest ab æterno hominem damnare; quia per hoc nulla injuria infertur homini; si damnatio non mandetur executioni ante actualiæ existentiam peccati: secus, si ante commissum peccatum jam sententia mandaretur executioni; nam tunc forte esset crudelitas: at hoc DEUS non facit. Ad confir. neg. conf. Si cognoscitur infallibiliter futurus poenâ dignus, potest damnari, præsumt ab eo, qui non potest primum in tempore damnare.

709. Pro coronide tandem, & simul exactiore intelligentia prædestinationis, & reprobationis, revoco in memoriam, quod sèpè supra dictum, scilicet, solam scientiam medium, in sensu strictiore, præcedere decretum; quia scilicet sola constituit actum primum metaphysicum ad illud: non autem præcedere scientiam visionis, quæ, ut explicatum *num. 55.* tantum formaliter præcedit, & eminentialiter dirigit ad decretum. Unde in complexo ex scientia visionis, & decreto, concipi debent formalitates, modò scientia, modò decreti; sive, modò formalitates actuum intellectus, modò formalitates actuum voluntatis, inter se succidentes, vel suo modo subordinatae, ut magis declaratum *num. 55.*

Series autem istarum formalitatum, supponendo præviam scientiam medium, sic se habet Loquendo de prædestinatione. 1. DEUS prædestinat, seu eligit hominem ad gloriam, tanquam ad finem. 2. Prædefinit meritum, seu actum bonum, tanquam medium ad gloriam, & tanquam finem gratiæ, & actus primi liberi. 3. Simul prædefinit statim individuum actus, seu ad hoc determinat; ad quid enim tantum indeterminat prædefinit; cum statim possit determinatè prædefinire? 4. Decernit conferre actum primum liberum creatum, qui includit gratiam prævisam congruam. 5. Ad exigentiam libertatis creatæ collata decernit non impedire suam omnipotentiam: quia ratione hæc applicatur. 6. Videt actum absolute futurum. 7. Decernit ipsam executionem, seu collationem gloriae, existentibus jam meritis, suo tempore faciendam.

At in reprobatione alter se res habet; quia neminem DEUS eligit ad infernum, nec intendit, vel prædefinit actum malum. Unde, primò consert DEUS libertatem creatam, & in hac gratiam. Secundo decernit non impedire omnipotentiam. Tertiò permittit peccatum. Quartò, quia hoc facit invitus, non permittit plus, quam necessarium sit ad salvandam libertatem, hoc est unum: adeoque determinat ad individuum. Quintò videt peccatum absolute futurum. Sextò decernit executionem, seu inflictionem poenæ aeternæ, suo tempore executioni mandandam.

DISPUTATIO V.

De Mysterio Sanctissimæ Trinitatis.

710. **D**E hoc Mysterio S. Augustinus *l. 1. de Trinitate c. 3.* rectè ait. *Nec periculosis alicubi erratur, nec laboriosis aliquid queritur, nec fructuosis aliiquid invenitur.* Circa idem varii hæretici in varios errores prolapsi sunt. 1. Sabellius docuit, unum esse DEUM, ut in natura, ita etiam in Persona: & dici trinum, duntaxat ob diversas operationes, scilicet Patrem, ut Principium omnium, Filium, ut sapientiam, Spiritum Sanctum, ut auctorem sanctitatis. Ex hoc autem, cum inferretur, Patrem etiam esse passum pro nobis, & Sabellii asseclæ id concederent, Patropassiani sunt dicti. Hanc hæresin suscitavit denuo Michaël Servetus

Genevæ ob blasphemias in SS. Trinitatem, adnitente etiam Calvinus, combustus.

2. Arius distinxit tres Personas, sed solum Patrem voluit esse DEUM, Filium vero esse primam creaturam, ac per hunc Spiritum Sanctum, & reliquas dein creaturas esse productas. 3. Macedonius admisit quidem Filium Patri per omnia similem, sed voluit, Spiritum Sanctum esse creaturam. 4. Græci schismati Spiritum Sanctum negant à Filio procedere. 5. Trinitatis dixerunt, tres Personas Divinas esse tres DEOS, etiam quoad essentiam distinctos: cum quibus videtur sensisse quidam Clericus in Francia, ut habet S. Anselmus *l. de incarnatione Verbi cap. 1.* *¶ 3.* 6. Anastasius Imperator editio sanxit, non Trinitatem, sed Quaternitatem adorandam esse. De his, aliisque hæreticis, mysterium hoc impugnantibus, videri potest Ruiz de Trinit. *disp. 19.* *sec. 1. item disp. 20. sec. 2.*

At Catholica Ecclesia contra omnes hos errores in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. C. Damnamus de summa Trinitate sic definit: Nos autem, sacro approbante Concilio, credimus, & confitemur cum Petro Lombardo, quod una quedam summa res est, incomprehensibilis quidem, & ineffabilis, quæ veraciter est Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, tres simili Personæ, ac sibi simili quælibet earundem: & ideo in DEO solummodo Trinitas est, non quaternitas; quia quælibet trium Personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, seu natura Divina: quæ sola est universorum principium, præter quod aliud inveniri non potest: & illa res non est generans, neque genita, nec procedens: sed est Pater, qui generat: & Filius, qui gignitur: & Spiritus Sanctus, qui procedit, ut distinctiones sint in Personis, & unitas in natura. Licet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus, non tamen aliud: sed id, quod est Pater, est Filius, & Spiritus Sanctus, idem omnino, ut secundum orthodoxam, & Catholicam fidem substantiales esse credantur. Hucusque Concilium.

QUÆSTIO I.

De Cognoscibilitate hujus mysterii.

ARTICULUS I.

An hoc mysterium, & quomodo posse cognosci.

711. **D**ico 1. Mysterium hoc ratione naturali non est cognoscibile. ita communissima cum Sancto Thoma *q. 10. de veritate (que est de mente)* *a. 13.* contra Raymundum Luillum, de cuius doctrina vide Vasquium in *1. p. disp. 133. c. 4.* & Ruiz *disp. 41. sec. 1.* quorum prior eum excusat, alter incusat. Prob. conclus. *1. Luc. 10. v. 22.* dicitur: *Nemo scit, quis sit Filius, nisi Pater, & quis sit Pater, nisi Filius.* & cui voluerit Filius revelare: quod testimonium ad nostram assertionem confirmandam affert Concilium Nicænum: hinc etiam *Matth. 16. v. 17.* Sancto Petro, Christum Filium DEI proficienti, reposuit Dominus: